

Josef Mladějovský

Vražda v oblacích

magnet 8-74

Josef MLADĚJOVSKÝ

Vražda v oblacích

Je čtvrtek osmého června 1972. Svátek Medarda. Ale Medard se dneska s deštěm nijak nebratří. Spíš vzal koště a zbavil strop oblohy pavučin mraků, aby pak vymydlil vzdušné trasy do modra. Ano, je to tak, už není jaro, ale ještě přece jen není kalendářové léto. Odpolední slunce však, negujíc datum, rozpaluje elegantní tělo letounu L-410 Turbolet a maluje do svistu obou vrtulí blyštivé přímky.

— To je ale pařák, Domino — nachýlí svou šedivou hlavu kapitán letounu Ján Mičica k druhému pilotovi Dominiku Chrobákovi.

— Tak sebou plácnout někde u vody a mluvit o kytíčkách, vid' — utře si Dominik čelo, a mechanickými pohyby pokračuje ve své práci...

Má na starosti rádiové spojení, navigaci i činnost palubního mechanika; bude vysouvat a zasouvat podvozek a ovládat klapky. Nyní hledí do mapy, ještě jednou kontroluje otočné body na trati Mariánské Lázně — Praha a předpokládaný snos letounu.

— Fakt, udělám si pohodlí — prohodí kapitán, svlékne si šedomodré sako a čepici s křídlem si posune trochu do týla. Pak zhluboka vydechne: — člověče, já už se ti tak těším na konec týdne ...

Chrobák kývne hlavou, má podobný pocit jako kapitán. Po malé pauze bez úsměvu poznamená:

— Všiml sis těch pásků, co dneska vezeme?

— Jo, viděl jsem, každý má vlasy nejmíň tak na dvě hlavy... To víš, na módu jsme takhle malinkatí — ukáže Mičica pokrčeným palcem a ukazováčkem.

— Nějaká kapela, Janko, říkali to. Ale mají s sebou jenom kytaru. Dal jsem jim ji na kufry.

— Ale co, byli jsme taky mladí... Tak jedem Domino! Kapitán se nakloní k oknu kabiny a přátelsky kývne na mechanika v bílé kombinéze, který stojí před přídílí letounu a rozpaženými rukama vyzývá stroj k pojíždění.

Motory se ještě více rozeřvou a malá slunce pampelišek, která pilotům ještě před chvílí tak mile brnkala o kotníky, se teď náhlým větrem tisknou ke kypré trávě.

V šestnáct hodin jedna minuta se podvozková kola pohnou ...

Už tím okamžikem, kdy si oba piloti přiložili na uši, sluchátka, přestali vnímat šelest světa za svými zády. Obestřel je praskot éteru, do jejich vědomí začíná proudit prostor před nimi a jen občas, když si chtějí něco sdělit, zmáčknou tlačítko „interkomu“.

Nikdo v ten čas netuší, jen těch deset ze čtrnácti cestujících, zaznamenaných na soupisce, jen těch sedm mladých „muzikantů“ a tři, snad jejich dívky nebo „zpěvačky beatového orchestru“, vědí, že ty první centimetry trávy, obtisknuté do obvodu pneumatik, jsou prvními krůčky zlověstného děje, který se už zakrátko má rozběhnout do šíleného, nekontrolovatelného trysku ...

Jen těch deset a zvláště jeden z nich, v pruhovaném tričku, si už při nástupu do letounu přepečlivě prohlíželi (po kolikáté už?!) oba piloty. Ostatním čtyřem cestujícím zatím nevěnují tolik pozornosti. Znovu sledují úzký panel a po jeho stranách záda obou pilotů. Odhadují vzdálenost, propočítávají své příští kradmé kroky a tisknou v pěstích spěšně dopité a někteří i plné láhve coca-coly, až jim bělají klouby. Absolvovali na této trati nejeden testovací let a jednou dokonce v tomto stroji. Zjistili si, že pasažérský prostor není od pilotní kabiny oddělen žádnou přepážkou (od července 1972 už ano — pozn. aut.) a že vnitřek letounu je nepřiliš rozměrný a přitom dosti přehledný.

Zatím jedna ze „zpěvaček“, která, soudě podle jejího zjevu, teprve nedávno opustila lavice základní školy, se už po několikáté shýbá ke kočárku a konejší své děcko. Ano, s tím kočárkem jí před startem pomohl právě kapitán Mičica. Zvedl jejího vřeštícího kloučka, s úsměvem ho uklidnil a ještě jí řekl:

— Místa je tu dost, tak si ten kočárek nechte vedle sebe v uličce, abyste měla svou ratolest u ruky ...

Ján Mičica nemohl tušit, jak svou dobrosrdečností, tím, že kočárek neuložil do zavazadlového prostoru, nahrál plánu „muzikantské“ společnosti. Mladičká matka se opět přehrabuje v různých nepřiliš čistých plenkách a polštářcích, chlapík v pruhovaném tričku jí s nevšední ochotou a vytrvalostí pomáhá. Proč by to někomu bylo podezřelé? Cožpak je málo ohleduplných tatínků s dlouhými vlasy? Jenže tohle není tatínek; jeho ruce odbudou děcko sotva jediným řemeslným pohlazením a hned se náruživě ponoří do hlubin peřinky.

Motory tlumeně vibrují a kapsu mladíka v pruhovaném tričku už tíží předmět, který ho chladí na stehně a v jehož hlavni je připravená „zelená

ulice“ pro zatím nehybný projektil.

Mladičká matka už zase sedí na svém místě, i když křik dítěte stále neumlká — a ani její pruhovaný pomocník pojednou nemá pražádný důvod k péči. Trčí jako přibit k sedačce.

Moderní stroj Slovairu, imatrikulační značky OK-ADN letí na lince číslo Oi 435 ve výšce pouhých sto metrů nad zemí. I když by oba piloti jistě toužili zvednout nos letounu výš, nezbývá jim nic než respektovat pokyn, který jim přikazuje dodržovat z technických příčin tento režim letu.

Dominik Chrobák si v té stovce metrů možná vzpomněl na svou práci u „práškařů“ v Agroletu, kdy létali často mnohem níž a někdy dokonce, jak se říká, čumák mašiny málem lízal zem. Možná, že mu hlavou prolétla vzpomínka na téměř roční „záskok“ do dalekého afrického Súdánu, kde svého času pomáhal při poprašování nedohledných plantáží bavlny ...

Ne že by ho lítání nad lány polí nebavilo, ale tahle elegantní světová mašinka, jakou udělali kunovičtí, to je samozřejmě úplně něco jiného, šlape jako hodinky, a je v ní útulno — člověk se v ní zkrátka cítí dobře. A pak — za těch čtrnáct dní, co s ní Chrobák létá, a zvláště za ty poslední čtyři dny, kdy je v osádce se zkušeným pilotem a dávným kamarádem Jánem, jí jaksi urychleně přichází na chuť...

Šestnáct hodin pět minut. Dominik přeladí na frekvenci kontrolní stanice, která bude s osádkou ve styku až na pražské letiště. Hlášení polohy Bečov ...

Dominik se letmo podívá na Jána. Ten po něm jen mrkne a jeho soustředěnou tvář přelétne lehký úsměv.

Mičica je na téhle trati jako doma; přesněji: je ve vzdušném prostoru jako doma. S letadly různých typů spojil život už od svých devatenácti let, kdy prvně sedl v tehdejší ústřední plachtařské škole do kluzáku. Bylo to na vrchu Straník u rodné vesničky Zástraní. Kolik chlapců za ty roky získal pro tvrdé kouzlo létání, kolik jen jich vyškolil na Straníku, v Povážské Bystrici, v Žilině, v Martině i jinde v prvotřídní piloty — v lidi, kteří vědí, co je to umění pilotáže a přitom jsou opravdu skromní, v lidi, kteří jsou neústupní především k sobě a snad právě proto si dovedou vážít úspěšné práce jiných. Takového znají Jána Mičicu i u Československých aerolinií, kde jako pilot působil skoro dvacet let. Má v těle tolik vzdušných

kilometrů, že by jimi padesátkrát opředl zeměkouli a ještě by něco zbylo. Vždyť má také doma někde odznak „dvoumilionáře“. Ano, je to tak, Ján Mičica se nikdy nepotřebuje doprošovat o autoritu. Má ji. Tu správnou, přirozenou. A je mu vlastní osobitý smysl pro vtip. A dal by všechno za dobré lidi, za kolektiv. Na zemi i ve vzduchu.

Vnitřek kabiny je plný vedra, košile se lepí na tělo a kapitán jako by se snad chtěl osvěžit pouhým pohledem, zadívá se levým trojúhelníkovým okénkem do míst, kde tuší ptačí cesty. Pak stiskne tlačítko interkomu:

— Domino, dneska jsem nějak naměkko, podívej ta krása ...

V slunečném bazénu pod nimi se koupe zvlněný kraj, trsy vesnic vybíhají z lučních koberců na kopce oblečené do kamizol vlahých lesů, a vlasečnice cest, stezek, říček a potoků připomínají půvabné vrásnění dlaně pracovitě ruky.

Ján Mičica i Dominik Chrobák znají svoji vlast od Šumavy k Tatrám. Tepe v nich jako jejich srdce, jako jejich dlouholeté přátelství, které mezi nimi pěstovala a zušlechtila společná láska k létání. A pak — oba mají děti a často o nich dlouho mluví. Ján Mičica z kouzelné obce Zástraní u Žiliny už je ve svých dvaapadesáti dokonce trojnásobným dědečkem a vnučky Helenka, Boženka a ta nejmenší, Zuzanka na něho nedají dopustit. A on zase na ně. O osm let mladší Dominik Chrobák z Povážské Bystrice se také nemůže dočkat konce týdne, těší se na to zvláštní teplo v očích, až pohladí po vlasech Danu a Janu a až polaská ještě docela malinkého Dominika. To je vždycky plno hezkých starostí, když své drobotině v krátkých zastaveních mezi starty shánějí nějakou tu maličkost. Kolikrát ani nestačí dopít šálek černé kávy. Jáno dneska veze v tašce bílé a červené botičky. Pečlivě je časně odpoledne v Mariánkách vybíral a moc je opatruje. A tak každý pátek k večeru, když se oba vracejí ze svých vzdušných poutí, je doma zase plno radosti. A dnes už je čtvrtek. Tak tedy zítra, už zítra ...

V šestnáct hodin osm minut se pojednou letadlo zakymácí.

Co to může být? —

Tahle mašina není sice žádný obr, ale ve vzduchu vždycky sedí jako přišitá. Stabilitu musel porušit prudký pohyb cestujících. Dominik Chrobák chce otočit hlavu. Zůstane jen při úmyslu. Má čas zahlédnout Jána Mičicu a za ním nejdříve podivné kmitání dvou paží v pruhovaném tričku a hned na to pohyb dvou rukou, hrubě strhávajících kapitánovi sluchátka. Útočníka

celého nevidí, je částečně kryt panelem, ani jej neslyší, protože má ještě sluchátka, a na druhou sedačku se přes široký blok zařízení a přístrojů nelze ve vteřině dostat. A pak, je připoután a všechno se děje během okamžiků. To už na Mičicův týl přitiskne „páskovaná“ ruka ocel hlavně a bandita křičí:

— Let' do Německa! Rozumíš, do západního Německa!

Ján Mičica s jistotou ví, že tak chladná může být jen ocel pistole

— Let' do Německa, jinak tě oddělám!

Ján Mičica nespouští oči z palubní desky, jen nepatrně pohne řídicí pákou. Jen tak, aby srovnal letoun do přesně určeného kursu, na jehož konci je Praha.

— Budu střílet! ... Ty nemáš žádnou šanci! řve pruhovaný.

Vtom se ze služebního sedadla vymrští jeden z cestujících a razantně uchopí pruhovaného okolo pasu. Chce s ním smýknout, ale ten se prudce otočí a silnou ranou pěstí do obličeje srazí muže zpět do sedačky.

— Zastřelím tě jako psa! — skloní k němu hlaveň pistole.

To trvá však slabé tři vteřiny, protože v té další už na mužovu hlavu dopadá rána lahví od coca coly z ruky jiného člena tlupy, který ho už teď, částečně otřeseného, ze všech sil drží za krk, tiskne do sedačky a klečí na něm.

Děj na palubě má tak překotný spád, že než se Ján Mičica může otočit, uslyší těsně za sebou i přes hluk v prostoru letounu, suché, kovové sklapnutí závěru pistole.

— Tak kruci bude to? Do Německa!

Ján Mičica se nebojí o sebe; tolikrát se díval ve čtyřiačtyřicátém ve slovenských horách a potom i ve fašistickém zajetí nebezpečí v tvář, tolikrát stál na samém pomezí života a smrti... a nikdy neustoupil. Ať bylo jakkoli. Nikdy se nezpronevěřil sám sobě... V těžkých bojích u Strečna a u Martina, nebo jako „výkonný“ dělostřeleckého oddílu „Imrich“ ve Zvolenské Slatině, ani později, když povstání ustoupilo do hor a on byl fašisty zajat a odvečen do pracovního lágru v rakouském Mattighofenu ...

Ano, Ján Mičica nastoupil do Slovenského národního povstání už několik hodin potom, co se rozechvěla membrána banskobystriického svobodného vysílače, který volal do zbraně. Právě za tolik hodin, kolik mu jich stačilo k cestě do jeho Zástraní z Batizovců u Popradu, kde tenkrát pracoval u firmy Baťa—Svit. Právě za ten čas, který mu poskytl možnost, aby se doma dozvěděl, že nedaleká Žilina je právě na čáře, po jejímž překročení má být, podle rozkazu vedoucího Vojenského ústředí SNR

podplukovníka generálního štábu Jána Goliana, každý fašistický transport, směřující do vnitřních oblastí Slovenska, zničen.

V té době už povstalecký velitel posádky náhradního dělostřeleckého pluku v Žilině major J. Dobrovodský (tohoto muže i „jeho“ kasárna Ján Mičica dobře znal, protože v květnu toho roku skončil vojenskou základní službu právě u dělostřeleckého pluku v Žilině — pozn. aut.) jednal podle zprávy, kterou obdržel 29. srpna v osm hodin ráno od železničářů. Právilo se v ní, že v nedalekém Hričově se mají vykládat německé transporty. Dobrovodský se skupinou důstojníků zatkl nespolehlivého velitele posádky, rozeslal průzkumné hlídky na ohrožené směry, spojil se s členy ilegálního revolučního národního výboru, nařídil letecký průzkum okolí Žiliny a „tichou“ mobilizaci všech schopných mužů.

Hned druhý den, 30. srpna, se formovaly jednotky dobrovolníků. Ján Mičica byl mezi nimi. Co měl tehdy tento člověk? Právě to, co mnoho jiných — zdravé ruce, v nich zbraň, kterou ovládal, zapálenou mysl — a nenávisť k fašismu. Kolik mu to bylo let? Čtyřicet a půl (narozen 7. února 1920 — pozn. aut.) ...

Údolí Váhu se topilo v slunci a kolem bylo tak krásně. Znal ten kraj, důvěrně jej znal. Kousek odtud Ján vyrostl. Mičicovi byli chudí lidé. Necelý hektar kamenité půdy a hluboko do kapsy. I do talíře. Aby půda ustoupila, musela ji celá rodina vydatně skrápět potem. Ján byl nejstarší z pěti dětí, tedy první otcův pomocník. Ale otec často nebyl doma. Musel za prací do ciziny. Do Belgie. Vydřené peníze. Nebylo jich moc, ale více než to nic doma.

Jen vyšel Ján Mičica osm tříd základní školy, přibyla mu další práce. Působil jako dělník na různých místech. Tedy lopota venku, lopota v Zástraní. Ano, od mládí znal cenu dřiny. Byl to nevyhnutelný, jediný způsob jeho existence, jediný? Vždyť věděl, kolik je v lidech kolem bohatství. Ale nejdříve potřebují svobodu — vyhnat fašisty. Znal to on, znali to ti, jichž byl součástí a kteří stáli vedle něho. Proto přece přišli ke Strečnu, proto přece přišel i on, Ján Mičica.

A proti nim přesila zkušených hrdlořezů, pro které se válka už dávno stala řemeslem. Ján Mičica a ostatní stáli s puškami, samopaly, s ručními granáty, s lehkými kulomety, s třemi tanky L 38 a několika kanóny. Fašistů se tam šedo zelenalo mnohem víc a jejich palebná přesila byla až hrozná. Váh mlčenlivě tekl a slovenští vlastenci s francouzskými partyzány cítili k

nacistům obrovskou nenávist. Tenhle cit jim nedovoloval jakékoli zaváhání. Věděli co chtějí a proč tady jsou.

Hned ten první den se ocitli v boji až „po uši“. V přestávkách mezi střelbou se zakopávali. Každý musel mít palebné postavení, aby měl výhled, možnost výstřelu i dobré krytí.

Boje o přechod přes údolí Váhu u Strečna trvaly čtyři dny. Byly to těžké boje s obrovskou přesilou fašistů. Mnoho vlastenců padlo, ale význam hrdinství bojovníků od Strečna byl pro povstání značný. Zadrželi postup jedné ze dvou bojových skupin wehrmachtu do nitra Slovenska. Získali čas, aby se mohlo ustavit revoluční politické vedení povstání.

To bylo Strečno. Jeho stateční vojáci a partyzáni. A mezi nimi i rodák z blízké obce Zástraní a její prostý občan; Ján Mičica. člověk, který se tolikrát díval v tvář nebezpečí a stál na samém pomezí života a smrti. A nikdy se nezpronevěřil svému svědomí, své cti. Ať bylo jakkoli...

Ted' tu sedí za řídicí pákou letounu a za ním ten řvoucí bandita. Ján Mičica se o sebe nebojí, ale o ostatní poctivé a zcela nevinné cestující na palubě se bojí. Ví, že prst na spoušti se chvěje zoufalým vztekem. Pákou řízení však nepohne ani o milimetr, ani o mil...

Rána. Prošedivělá hlava Jána Mičici i jeho rozměrné tělo padá na palubní desku. Krev mu stříká z krční tepny a s ní z něho kvapem uniká život. Krev zalévá přístroje i sedačku.

Dominik Chrobák v tu chvíli nemůže pomoci svému kamarádu ničím jiným, než právě tím, co zrovna dělá. Tiskne knoflík radiostanice a kvapně volá kontrolní stanoviště:

Zde OK — ADN, zde OK — ADN...

Dál se s korespondencí nedostane. Zabiják, který střelil Mičicu, je jedním skokem u něho, další z útočníků mu rve z hlavy sluchátka a vytrhává šňůru radiostanice. Od tohoto okamžiku může být letoun viděn na obrazovce lokátoru, může být volán, ale sám je hluchý, bez možnosti navigace a odpovědi, němý poutník ve vzdušném moři.

Situace se stává hroživou. Je nutné neprodleně vzít do rukou ovládání letounu a co nejrychleji přistát. Janko přece potřebuje lékaře, Janko přece potřebuje okamžitou pomoc!

Uvolněné bubínky Chrobákových uší zahlcuje hluk z rozkývané paluby, doléhá k němu řev, dupot nohou, tupé i ostré údery, řinkot skla, ženský výskot, dětský pláč, celé to chaotické spektrum silného rámusu. Nevidí, spíš jen tuší teror, s nímž tam vzadu pirátská banda likviduje odpor ostatních

čtyř cestujících (jeden z nich je nucen, aby neustále na Chrobáka křičel: Chci žít! Chci žít! Chrobák nemá prázdnou možnost zasáhnout do akce, za každou cenu se musí soustředit na řízení, orientovat se, dát svou psychiku do pořádku. Musí se přece...

Jeho bleskovým úvahám, přemáhajícím krajní nervové vypětí, udělá konec silný tlak banditovy pistole, kterou teď i Dominik cítí na svém zátylku. Do uší se mu vřízne naléhavá výzva:

— Okamžitě do západního Německa! Okamžitě do Mnichova a nikam jinam, nebo střelím. Všechny vás tu zamorduju!

Co zbývá Dominikovi, co mu zbývá? Natáhne ruce do leva přes blok přístrojů, jemně uchopí Jána v podpaždí a položí si jeho hlavu do klína. Krev z rány už skoro nevytéká, na okraji začíná zasychat. Tvář má barvu křídového papíru, ale Dominik se nevzdává. Snad Janko pouze omdlel slabostí. Dominik stále doufá, chce doufat v záchranu přítele.

Jemně mu přiloží dlaň na krk. Zdá se, že sotva znatelně dýchá, že Jáno přece jen vydrží, že je ještě pořád naděje, plamínek ... A kdyby, kdyby i ten snad zhasl, bránil by se to vzít v úvahu, protože pro něho Ján Mičica nikde nezemře. Proto Dominik stále myslí na jeho záchranu — právě tak by se zaručeně zachoval i kapitán — a na svou odpovědnost za životy lidí na palubě a za samotný letoun.

Je mu jasné, že ho už lokátory vidí, že sledují každý jeho klikatý manévr, kterým se snaží dát najevo přátelům na zemi, že volá o pomoc. Je mu to jasné, i když zároveň ví, že je celkem pozdě pomýšlet na to, aby přistál na domácím letišti.

— Okamžitě to obrať a leť do Mnichova! — běsní pirát a znovu vyhrožuje: — Nebo tě taky odbouchnu ... Mně na životě nezáleží... Mně vůbec na ničem nezáleží, rozuměj mi dobře, ty flígře ...

Chrobák beze slova přikývne a srovná kurs k hranicím. Ví, že kdyby jakkoliv oddaloval přistání, všechny těžkosti by jen znásobil.

Opět pohlédne do klína, na němž spočívá bezvládná hlava. Snad to není konec. Cítí současně hroznou nenávist k maniakovi za svými zády a stěží potlačuje touhu na místě se mu odplatit. Bez jediného znatelného pohybu se napne v sedačce a pevně stiskne zuby. Pak chvíli počká, až se uklidní divoký příboj krve v jeho nitru, pevněji uchopí řídicí páku a ponoří oči do prostoru před přídí letounu.

Pojednou mu napadne — palivo! — Kolik mám paliva?

Letmý pohled na přístrojovou desku.

Na dně, skoro prázdná nádrž. Tak na vyhlídkový let, ale do Mnichova zaručeně málo.

Jako by mu ten za jeho zády četl myšlenky:

— Směr Mnichov a šupem! zařve.

— Tam nedoletím, s palivem jsem skoro v koncích.

— Let' a nežvaň! slyší pilot a ucítí silné přitisknutí střelné zbraně na šíji...

Nebe je rozdělené na dálnice bez asfaltu, na křižovatky bez semaforů, na poschodí bez výtahů, nebe nejen plné slunce, ale i vzdušných vírů a propadlišť, námrazy a mlhy, dramatických situací a statečnosti, nicméně však nebe ovládané lidmi pro lidi.

V jedné hranolovité věži kontrolního stanoviště v západních Čechách je u počátku všeho, stejně jako jinde na sálech, obrazovka lokátoru — a slovo. Slovo dispečerů, nověji se říká kontrolorů, jejich oči jsou neustále přisáté na paprsku osamělého běžce, který pomalým krouživým pohybem pročesává obrazovku — oblohu. I sebemenší světelný bod, něco jako plamének svíčky v mlze kontrolorovi mnohé říká, o mnohém svědčí, je důvodem k další přesné činnosti. Takový světelný bod je totiž letoun a v té blikavé tečce je skryta celá osádka i cestující. Třeba zrovna dva piloti a patnáct pasažérů, jako teď. A těch fosforeskujících teček je na neomylné (jistě, že jen pro odborníky) obrazovce třeba deset současně. Kontrolor je však s pilotem nebo s radiotelegrafistou stále ve spojení, protože pokládá stroj ve vzduchu téměř za své dítě. Taková mnohatunová putující „batolata“ dovedou někdy pracovníkům leteckého pozemního personálu prohloubit nejednu vrásku na čele.

Jejich péči, důkladnost i nervy jako z ocele zná a ctí každý pilot — tedy i Dominik Chrobák. Věří těm trpělivým lidem na slovo, ale právě jejich slovo nemůže teď uslyšet. Od okamžiku, kdy kolem šestnácté hodiny patnácté minuty kontrolní stanoviště zachytilo Chrobákovo volání:

Zde OK — ADN, zde OK — ADN...

a pak už vibroval membránami sluchátek jen jalový, jednotvárný praskot, vypouštěli kontroloři znovu a znovu své soustředěné vzkazy do éteru v naději, že se snad letoun L-410 na lince číslo Oi 435 přece jen ozve.

Marně. Na sále nikdo nepochyboval o tom, že došlo ke ztrátě spojení. Telefonní linky i vzduch se rozechvěly zatím ještě chudými informacemi, ale už jasnými příkazy co dělat, jak pomoci patrně ohroženému letounu L — 410 linky Oi 435 na trati Mariánské Lázně — Praha. Radiolokátory poměrně brzy našly ve spleti fosforeskujících teček tu pravou, a z ní na stínítku obrazovky spolehlivě identifikovaly tento stroj s osádkou kapitánem Jánem Mičicou a druhým pilotem Dominikem Chrobákem. Směřoval ke státní hranici s Německou spolkovou republikou.

Ján Mičica a tohle? To přece není možné. Mnozí kapitána dobře znali. Věděli o jeho nevýslovné, vpravdě chlapské lásce k rodné zemi a ke své rodině i o tom, co byl schopen obětovat, aby splnit dané slovo. Celá situace jim nešla do hlavy. Na palubě se něco muselo stát...

Pak někdo vyslovil otázku: A co když se jedná o únos?!

O únos? — Zpočátku to vypadalo spíš jako dobrý vtíp.

Janko Mičica a únos?

Pro letecké únosy měl slova hněvu a pohrdání. Vždycky je vášnivě odsuzoval. Zvláště dva poslední. Ten, co se stal zrovna před dvěma léty kapitánu dopravního iljušina Břetislavu Horáčkovi, jenž byl donucen přistát v Norimberku. A pak především poslední, také v Norimberku, v dubnu ve dvaasedmdesátém na el čtyřistadesítce. Často vzpomínal na své kolegy ze Slovairu: na kapitána Vojtěcha Kárníka a jeho druhého pilota Roberta Pfliegera, který byl tehdy únoscem postřelen. To je zločin — horlil tehdy Jano a zatracoval pachatele — s tím se přece musí konečně něco udělat. Kdyby si nějací holobrádkové v mé mašině zamanuli, říkal, a chtěli mně donutit, abych vzal kurs do eneser, tak jim to nedaruju...

Tenkrát patrně nikdo nezpozorněl, nikdo nebral jeho vyjádření doslova. Bylo to krédo komunisty a partyzána, který byl pověstný svou přímostí a neohrožeností a dával najevo rozhořčení nad banditismem únosců. Tenkrát asi nikdo nezpozorněl — ale teď, pojednou teď se na sále rozhostila chvíle tísnivého ticha ...

Nastal totiž okamžik, kdy obrazovka radiolokátoru neomylně ukázala světélkující bod Mičicova letounu, který právě přeťal linii státní hranice a mířil do oblasti Mnichova. Bylo to právě v té vteřině, v níž by lidé na zemi kolem přístrojů tak rádi zaslechli pokojný Mičicův hlas.

Gangster je značně nervózní. Každou chvíli kleje, přemísťuje pistoli z Chrobákova zátylku na jeho záda, ale tlak kovové hlavně nijak neslábne. Dominik se koncentruje k jedinému cíli – přistát, někde konečně přistát!

Když pod ním před několika minutami zůstaly pohraniční kopce a obestřel ho vzdušný prostor cizí země, měl pocit, jako by ho stěny letounu sevřely až k zalknutí. Musí stůj co stůj co nejdříve přistát. Bud' najde alespoň jen trochu vhodnou plochu, kde by mohl jeho podvozek dosednout nebo ...

Nedokončí větu. Odmítá jí dát záporný smysl. Nechce připustit jakékoli pochyby, jež by mohly vést k bezradnosti.

Už je za hranicemi nejmíň dvě desítky kilometrů a nádrž může být každou chvíli prázdná.

Ještě tenhle les a pak už nelze čekat, ještě ten les a musím dolů, někam na louku nebo ano, tam ... Bílá stužka. To je zázrak. Je jen potřeba se podívat zblízka. Opravdu, nějaká dráha. Stojí na ní lehký letoun. Hned vedle věže. To bude sportovní letiště. Udělám nad ním pro jistotu jeden okruh. Pět — osm metrů šířky a tak půl kilometru délky, odhaduje přistávací možnosti Dominik.

Parta zločinců civí z oken jako u vytržení. Už větrí onu „zemi divů“, k níž jim jeden z nich prostřílel cestu.

Dominik naviguje podle oka. K přistávacímu manévru na zcela neznámém a prostorově stísněném letišti ho vede místo přístrojů, na nichž se červená Jánova krev, jen jeho zkušenost.

Kola se dotknou země a dosednou na ní. Mělo to být v Praze-Ruzyni, a zatím ...

Dominik roluje k věži. Zrovna z ní někdo vyhlíží. Je to dvaasedesátiletý řídící létání soukromého letiště Latsch u Weidenu, železniční úředník ve výslužbě Franz Hahn, který všechno uvidí a bude o tom později vypovídat reportéru západoněmeckého Quicku. Ted' ani Hahn nevěří svým očím, nic o přistání podobného letounu neví, dokonce nemá ani tušení, že už kolem šestnácti hodin dvaceti minut přijali na sále ve Frankfurtu nad Mohanem ze západočeského kontrolního stanoviště tuto zprávu:

„Posádka československého dopravního letadla Slovair L-410 Turbolet byla přinucena změnit kurs a směřuje k hranicím NSR. Spojení s letadlem je přerušeno!“

Zatím panu Hahnovi nikdo neřekl, že na řadě letišť Německé spolkové republiky je v těchto chvílích vyhlášena pohotovost a že už i k tomuto

miniletišťátku urychleně přijíždí jednotka ozbrojené motorizované policie, kriminalisté, sanitka s lékařem a samozřejmě několik novinářů.

Prostorem letounu se ozývá dupot a bujaré výkřiky. Banda únosců se hrne k východu. Skoro se perou o to, kdo první otevře dveře. Ty se rozletí, když stroj ještě pojíždí, a z nich jeden za druhým, ne nepodobní šílencům, vyskakují. Tlučou pěstmi do země, jsou celí bez sebe.

Dominik spustil ruce uvolněně podél těla. Sklonil tvář ke klínu, objal kapitánovu hlavu:

Janko ...

Lékař, který se vzápětí dostavil, konstatuje smrt. Podle jeho odborného posudku nastala před deseti až patnácti minutami.

Chladně stručný lékařův rezultat dopadne na Dominika Chrobáka jako balvan a zavalí mu nitro. Na chvíli se mu zatmí před očima a do hrdla se mu vdere prudký vzdech.

Janko... říká zvolna.

Ostrý tón sirén policejních automobilů a zaskřípění jejich brzd tvrdě vrací Chrobáka do letištního shonu, který mezitím nastal. Policisté přivádějí dva muže se zaklapnutými pouty na rukou.

Jsou to dva z těch deseti zběsilců. Jednoho bezpečně zná. Vtiskl se mu do vědomí. Zvláště ty jeho hnusné ruce, na které, co bude živ, nezapomene. Dominikovi stačí, když na ně jen letmo pohlédne. Jistě je to vrah! Zaručeně je to on, co střílel a řval, co strhával sluchátka, co stál u panelu a tlačil hlaveň pistole pilotům do zad!

Pár kroků za touto dvojicí přivádějí policisté zbývajících osm kompliců. Také v železech. Teď už nemají naspěch. Loudají se a nemluví. Hned po přistání letounu ti dva utekli do blízkého lesa a desítky policistů jej musely neprodleně pročešávat. Teď je tedy vedou. V některých tvářích ještě zbyla zpupnost, jiné jako by rázem zkameněly pozdní vyplašeností a tři dívky hledí upřeně do země a štkají.

Jedna z nich veze kočárek a v něm křičící dítě. Právě toho nic netušícího človíčka, kterého zhruba před hodinou kapitán letounu zvedl před svůj úsměvný obličej, aby ho upokojil. Mrtvý Ján Mičica teď před jejich těkavýma očima leží na nosítkách. Vrah má troufalost blazeovaně se usmívat.

Je to ten v pruhozaném tričku, které si teď vyhrnul k loktům. Do jedné místnosti letištní budovy přivedou všech deset před Dominika. Má říci, kdo střílel, kdo je vrah.

Chrobák si je ani všechny neprohlíží. Udělá okamžitě krok dopředu a rozhodně ukáže na toho, od něhož dosud neodtrhl svůj utkvělý pohled:

— Ten, tenhle to je!

Cvakne několik spouští fotoaparátů, na citlivou emulzi filmu se zaznamená tvář vraha, který první ve světové historii leteckých únosů se zákeřnou chladnokrevností zavraždil pilota ...

Pak sem otevřeným oknem vnikne ječivý tón sirény. Přijíždí policejní mercedes. Nastupuje do něj Dominik ještě s jedním spolucestujícím. Právě s tím, který hned zpočátku uchopil budoucího vraha za krk a byl jím sražen do sedačky, a dalším vlasatcem pak škrcen až do přistání. Je to obchodní ředitel společnosti Slovaair, Dr. Ivan Klementis.

Vyjedou na silnici. Na tabuli je napsáno: Weiden. Pronikavý zvuk sirény otáčí chodcům hlavy a jejich oči sledují kolonu aut, směřující do čtyřicetitisícového města. Nejdříve mercedes, pak skříňový automobil s nákladem „kapely“, která dohrála mrzký part svého beatu, vůz s mrtvým kapitánem, jenž tak rád žil — a sanitka. Prázdná sanitka s netknutým bílým lehátkem...

Svět ještě nic neví o tomto dramatickém zauzlení, které se před půl druhou hodinou zadrhlo blízko proslulých Mariánských Lázní.

Lidé v Československu prožívají vlahý podvečer.

Pražské ulice kypí životem, cizinci v okouzlení zvolna procházejí čarokrásnou alejí Braunových a Brokoffových soch na Karlově mostě, občané slovenské metropole vyšli na kolonádu podél Dunaje. Kdo zůstal doma, může se v televizi dívat na přenos Bratislavské lyry.

V Zástraní u Mičiců se také dívají. Kapitánova manželka Anna s dcerou Melankou sledují úsměvné zpěváky, ty ovace kolem, ale jim nějak do smíchu není.

Už aby bylo zítra, už aby tady ten náš táta byl, vid', podívá se matka na dceru.

Zhruba ve stejný čas přijde ke dveřím jednoho bytu v západním cípu Prahy mírně se motající jedinec. Odvar muže, ale už ne výrostek. Spleně vlasy spadají až na ramena a z kapsy silonové bundy mu vyčuhuje temně zelené hrdlo láhve, zakončené ulomenou zátkou.

Měl zřejmě důvod k napití. Chvíli mátožně přešlapuje z nohy na nohu a s nepřítomným výrazem v bezvousém obličejí naslouchá výskotu a hulákání společnosti, jejíž ryk je podbarven ultradecibelovým řevem reproduktorů.

Ty jsou ale zase pěkně napálený — prodrolí mezi zuby — a z dlaně nabalí jazykem nějaký prášek. Pak zabočí rukou pro „myslivce“ a mohutně natáhne. Ozkoušel už exkluzivnější mixáže, ale když je nemá, dovede říznout šnaps třeba i algenou.

Začne šmátrat patentním klíčem po dveřích. Každý má od nich svůj klíč; když ovšem patří k partě uvnitř. Odemkne. Ze dveří se na něho vyvalí chuchvalce těžkého dýmu a mátožný van propocený, vydýchaný atmosféry. Hned v šeru předsíně zakopne o ležící pár. Mlčky jej přelege.

Pokračuje do haly, tedy na parket, kde na židli s magnetofonem svítí několik svíček a v jejich pozadí se míhají siluety polonahých těl. Část se jich povaluje po koberci, další se zase plouží nebo divoce poskakují do rytmu hromového beatu a přitom se jim jen občas podaří vyhnout se nataženým nohám a prázdným, pohozeným lahvím.

Nikdo ho zatím nevidí, ale on se v duchu moc baví. Hele, Krista už zase vyhrožuje, že dá všechny hadry dolů. A Pind'a s Šamanem na ni čumí, jakoby prvně v životě vejrali na kus ženského těla. Jen počkejte hoši, teprve teď to přijde — Krista nemá ve zvyku kecat. Je jí šestnáct, ale vyzná se v tlačení, že by z toho její máma padla do vývrtky.

U nohy nahmátne nedopitou láhev piva, které v něm rázem zmizí.

Před týdnem — vzpomíná v té polotmě — jsme byli ještě kompletní parta. A tohleto?

— Tak bude to, Kristo?! — vyrazí někdo hlasitě.

Všichni rázem ztichnou.

Řve jen reproduktor.

Parket se vyprázdnil. „Tanečníci“ si sedli na zem a zpocená záda opřeli o zed'.

Jen Krista neustala ve své aktivitě.

— Pokračuj, chci vidět finále! — pobídne ji příchozí.

Dívka ustrojená už víc než „na lehko“, udělá k němu několik cupitavých kroků a protáhne tvář překvapením:

- Jak to, tys neodletěl?
- Kam bych letěl, když nebyly letenky.
- A ostatní?
- Uvidíme — pokrčí rameny a podívá se pozorně na hodinky. Jako by se lekl, že vystřízlivěl, obrátí se k ostatním, překřikuje hřímavé forte reproduktorů:
- A teď do mě rychle vražte fermetrák...

Je osmého června něco po půl desáté večer a službu konající příslušnice v jedné pražské kanceláři ministerstva vnitra přinese pracovníkům zprávu. Její značnou nepřesnost sice nelze ještě v této chvíli v plném rozsahu posoudit, nicméně jsou to první údaje z místa činu, z nichž je zatím nutné vycházet. Praví se v ní:

„Několik československých občanů uneslo do Bavorska dvoumotorový dopravní letoun typu Ju 70, který letěl na vnitrostátní lince Mariánské lázně — Praha. Padesátiletý pilot byl zabit krátce po startu, poněvadž odmítl změnit kurs letu. Dva cestující byli raněni. Druhý pilot s mrtvolou svého druha na kolenou změnil pod hrozbou zbraně kurs a během dvaceti minut přistál na soukromém letišti poblíž Weidenu v Bavorsku. Podle prvních výsledků vyšetřování se po přistání v letadle opět střílelo. Na únosu se podílí sedm cestujících z celkového počtu sedmnácti, kteří byli na palubě a nacházeli se v letounu po odletu z Mariánských Lázní. Dva z nich, jeden dvacetiletý a druhý pětadvacetiletý, mluvící plynne anglicky, se pokusili utéci ihned po přistání, byli však zadrženi policií. Do severního Bavorska byly již uneseny tři československé letouny. Osmého června 1970 — přesně před dvěma lety — unesli čtyři muži a čtyři ženy do Norimberku letadlo stejného typu z Karlových Varů. Byli odsouzeni k trestům odnětí svobody od osmi měsíců do dvou a půl roku. Tři hlavní pachatelé po odpykání dvou třetin trestu byli propuštěni na svobodu. Zpráva byla vydána ve Weidenu ve dvacet hodin třiapadesát minut.“

Major Zich a další odborníci z ministerstva vnitra byli okamžitě pověřeni vyšetřováním. Měli neprodleně začít se shromažďováním dostupných faktů a s objevováním dalších souvislostí, které by co nejrychleji pronikaly do nitra celého případu. Stáli před složitým úkolem.

Co věděli? Málo. Zatím jen údaje z Weidenu, které jim právě major sdělil na rychle svolané poradě. Rád by sám znal víc; ale kdo by nechtěl? V

těch chvílích však ani samotná závěrečná scéna události — letiště Latsch u Weidenu — neměla ještě čas uklidnit se po všem, co se zde odehrálo. A ti, kteří by měli, a snad i chtěli, poskytnout přísun čerstvých zpráv, se zatím pracně prodírali spleť prvotní rekognoskace případu.

Je zpráva z Weidenu pravdivá? — zašumělo rázem mezi lidmi kolem stolu. Jako by chtěl každý hlasitě projevit své rozhořčení, vyjádřit svůj první spontánní soud a úvahu. Že by šlo o smrt pilota přímo za řídicí pákou? O vraždu? V dějinách civilního letectví ještě nebyl zavražděn pilot. To by bylo smutné prvenství...

Zich prudce vstal a začal chodit po zakouřené místnosti. Chápal sice rozčilení svého týmu, ale zároveň věděl, že to jsou zatím všechno přece jen projevy rozhořčených lidí a ne postoje profesionálních kriminalistů.

Cožpak se kriminalista nemůže rozčítit? — ptal se v duchu sám sebe.

Proč by nemohl, může — ale nával emocí není schopen pohnout s případem ani o centimetr. Je třeba dostat se na kloub strohým faktům. A především počkat na další, snad zevrubnější zprávu. A jednat s chladným úsudkem, s přesnou logikou. Uvědomil si, že si vlastně opakuje pravdu mnohem starší než je on sám...

Pak se obrátil ke stolu a vzal si slovo.

— Nevím sám o tom případě víc než vy. Vycházejme tedy z toho, co máme k dispozici. Začneme od začátku. Zásady prevence na letištích jsou přece jasné; když se ovšem důsledně dodržují. A jestliže únosci měli na palubě letounu zbraň, pak muselo dojít k chybě už na zemi. Tam by byla ta mezera, tam by musel být někdo povrchní. Jak jinak by se mohla vůbec dostat vrahova pistole do prostoru letadla?! ... Ale nepředbíhejme událostem a počkejme na další zprávy.

I když kriminalisté měli po ruce informace, které byly maximálně toliko úvodem k jakési orientaci, otálení a přílišné vyčkávání si nemohli dovolit. Ať totiž šlo o jakkoli sporadické údaje — fakta o únosu československého letadla a zvláště o vraždě našeho pilota byla v této zprávě nejvýznamnější.

Právě v těchto závažných skutečnostech spočívala naléhavost dalších kroků. Proto kolektiv odborníků neprodleně formuloval souhrn nezbytných opatření.

Bez odkladu vstoupit ve styk s československým zastupitelstvím ve Frankfurtu nad Mohanem a jeho prostřednictvím žádat o vydání únosců, o navrácení cestujících a jejich zavazadel, o navrácení posádky a letounu.

Protože unesený stroj nebude patrně schopen samostatného návratu, připravit skupinu a letoun, který poletí do NSR pro cestující a jejich zavazadla.

Vyžádat si u Československých aerolinií knihu cestujících na letišti v Mariánských Lázních, vypsát a připravit k prověření všechny cestující uneseného letounu.

A konečně — zařídit v ČTK vydání zprávy o únosu a dosud známých skutečnostech s ním spojených.

Major osaměl nad šálkem černé kávy. Přemýšlel o překotných událostech poslední hodiny a znovu prosíval ve svém vědomí všechna proč a proto. Ani zdaleka nestál na křižovatce tak složitého případu prvně, ale přesto, když už po několikáté vzal do ruky mapu a kopíroval očima trasu uneseného letounu, doléhal na něho zcela zvláštní neklid — jak rád by byl teď přímo na místě činu. Nepocíťoval únavu, ale kolem půlnoci mu překvapivá sprcha další zprávy z Weidenu přišla docela vhod. Znovu si sedl, dal před sebe útržek papíru a zahloubal se nad jeho obsahem:

„Skupina politických uprchlíků, která unesla československý letoun společnosti Slovaair (podle upřesnění se jedná o letoun typu Let 410 československé výroby), létající na lince Mariánské Lázně — Praha, tvořila deset osob, z celkového počtu sedmnácti cestujících. Jedná se o tři ženy, z nichž jedna má sebou novorozeně, a o sedm mužů. Podle výsledku vyšetřování, které provádí naše policie v Neustadtu an der Waldnaab, vypálil smrtící ránu na pilota (dvaapadesátiletého Jána Mičicu, ženatého, otce tří dětí) dvaadvacetiletý student Lubomír Adamica. Podle jeho tvrzení vyšla rána náhodně, když se jeden zaměstnanec letecké společností pokusil o zásah.

Do Weidenu (95 km východně od Norimberku) dopravil letadlo druhý pilot. Po přistání se Adamica pokusil ještě s jedním ze svých společníků o útěk. Jeho společník se jmenuje Jaromír Kerbl, devatenáctiletý, úředník, ženatý. Byli však zadrženi rychlým a bezprostředním zásahem policie ihned po přistání letounu. Podle výpovědi zadržovaných všichni uprchlíci patří do jedné skupiny a všichni pocházejí z Prahy. Podle výsledku vyšetřování začali s přípravou ozbrojeného únosu letadla před čtyřmi týdny a podnikli na téže lince zkušební let. Poněvadž se na palubě nenacházeli českoslovenští policisté, rozhodli se únosci o realizaci svého plánu při letu do Prahy. Spolupilot a zaměstnanec letecké společnosti, kteří zasáhli, byli rovněž raněni střelami, které byly vypáleny v průběhu šarvátky, do níž

zasáhli četní příslušníci ze strany únosců. Zpráva byla vydána ve Weidenu, 8. června ve 23,30 hodin.“

Bylo po půlnoci. Zich se zahloubil do materiálu. Tedy Lubomír Adamica je jméno pachatele. Dvaadvacetiletý Lubomír Adamica. Vrah. Pro vyšetřovatele důležitý klíčový údaj. Student Adamica. Co asi studoval, co ho zajímalo, jak vyrůstal... když byl schopen vraždit? Když zabil člověka, kterého viděl prvně v životě? A ten devatenáctiletý Kerbl, patrně spolupachatel. A co těch ostatních osm? Nebudou se patrně od sebe mnoho lišit, ti — jak nám to o nich napsali z toho Weidenu — ti „političtí uprchlíci“. Jak vyplývá z weidenských řádků, dlouho se k svému gangsterskému činu připravovali. Ostatně to jsme už po první zprávě s jistotou předpokládali. Pasáž o jejich přiznání, že provedli před časem zkušební let na té samé lince — to je údaj obzvláštního významu. Říkají, že cestovali před čtyřmi týdny. Musíme ihned prověřit letovou knihu cestujících. Záznam srovnáme s tím včerejším a mohou se nám vyloupnout jména některých, možná všech pachatelů...

Hned ráno, tedy v pátek devátého června, přinesly české a slovenské deníky zprávu četky. Jen si vzpomeňte na to sluneční jitro, kdy lidé jako obvykle už cestou do práce otevřeli noviny a z krátkého sloupku tiskařské černi, který ještě nemohl zdaleka všechno vypovědět, na ně dýchla hrůza. Dovíдали se neslýchanou zprávu o násilí, do očí se jim vpíjelo a ve vědomí téměř detonovalo několik stručných vět o zběsilosti těch, kteří ještě předešlý den vlastně žili mezi námi a vedle nás. Ku příkladu Mladá fronta pod titulem „Gangsterský čin“ psala:

„Československé letadlo L 410, které letělo na trati Mariánské Lázně — Praha, bylo včera kolem šestnácté hodiny přinuceno dvěma zatím neznámými únosci ke změně kursu a nouzovému přistání u Weidenu nedaleko Frankfurtu nad Mohanem v NSR. Na palubě bylo patnáct cestujících, mezi nimi roční dítě, a dva členové posádky. Zločinci při únosu letadla Slovair zastřelili kapitána letadla Jána Mičicu a dva cestující zranili. Po přistání na letišti u Weidenu se pokusili o útěk, byli však západoněmeckou policií dopadeni a zajištěni.“

Jen jsem dočetl tyto řádky, nasedl jsem u Kotvy na modrobílý autobus ČSA a ujížděl na ruzyňské letiště, abych viděl zblízka místa, po nichž tak

rád chodil statečný a čestný člověk, pilot Ján Mičica. Zastavoval jsem se se známými letci, kteří už před lety svlékli modrý stejnokroj a řídicí páku vojenského migu zaměnili za odpovědnou, ale přece jen o něco klidnější práci letce u „linek“, mluvil jsem s nimi, ale jim nebylo příliš do řeči.

Chápal jsem je. Nepotkal jsem jednoho, který by neznal Jána Mičicu. V hlase pilotů bylo pohnutí. Mluvili o Jánovi Mičicovi, ale nikdy jsem to dopoledne z jejich úst neuslyšel ve spojitosti s ním to temné a zlé slovo — smrt. Mluvili o kapitánovi s bolestí a jejich tváře byly sevřené chlapským hněvem. Někteří už znali soupisku cestujících onoho letadla v osudný den. Četli si nahlas některá jména a hlavou jim šla změt' myšlenek o hrozné brutalitě, jejíž obětí se stal Ján Mičica.

Vrahové byli daleko. To jsme všichni věděli. Ale spravedlnost a zasloužený trest by neměly být daleko. To jsme si přáli, v to jsme tenkrát doufali.

Zatímco jsem pobýval na ruzyňském letišti, odvíjely se z ministerstva vnitra logické články neodkladných akcí. Jeden za druhým dopadaly do bílých míst na mapě celého případu, poodkrývaly nebo docela odkryly zasutá fakta, a počet neznámých se kvapem zmenšoval.

Náhradní letoun s osádkou, která měla dopravit zpět do vlasti cestující a unesený stroj OK — ADN, už byl na cestě do Německé spolkové republiky. Vzhledem k tomu, že letoun, v němž zemřel Ján Mičica, měl poškozenou radiostanici a patrně i systém navigačních přístrojů, bylo rozhodnuto, že se jeho pilot na trase z Bavorska až do Prahy bude důsledně držet v dohledu za svým kolegou.

Do Mariánských Lázní putovalo několik důležitých telefonátů a vzápětí tam byl neprodleně vyslán kapitán Morávek a několik dalších členů Zichova týmu, aby společně s krajskými orgány VB zevrubně zjistili okolnosti, týkající se události, které v tomto městě i na samotném mariánskolázeňském letišti a v místním Čedoku předcházely únosu, aby získali i další zcela nové údaje, jež by už teď mohly mnohé objasnit. Kolem poledne se mi dostala do rukou první souhrnnější zpráva ČTK, v jejíž úvodní části jsem se dozvídal časové údaje letu na trati linky číslo Oi 435, fakt o ztrátě spojení letounu L-410 OK — ADN, jeho přistání u Weidenu — a pak se v ní mj. říkalo:

„... Prostřednictvím ministerstva zahraničí ČSSR bylo požádáno čs zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem, aby o věci neprodleně informovalo ministerstvo zahraničních věcí Německé spolkové republiky se žádostí o pomoc při vrácení cestujících, jejich zavazadel, posádky letadla a o vydání únosců s odvoláním na úmluvu o protiprávním se zmocnění letadla, podepsanou v prosinci 1970 oběma státy.

K zajištění návratu letadla a cestujících přiletělo do Weidenu dnes dopoledne další československé letadlo s náhradní posádkou. Již druhý únos letadla L-410 v tomto roce potvrzuje, že opatření k bezpečnosti jejich provozu je nutno nadále zpřísnit a k tomu vytvořit i příslušné právní předpoklady.

Dále je ČTK zmocněna prohlásit, že mezi cestujícími uneseného letadla L-410 je několik osob, které se v minulých letech dopustily trestných činů a osoby bez trvalého pracovního poměru a bez trvalého pobytu, je mezi nimi například čtyřikrát trestaný recidivista, který na výživném svých dětí dluží přes 20 000 Kčs. Šířené domněnky, že mezi cestujícími je Radomír Šustr, důvodně podezřelý z vraždy nadporučíka SNB Ladislava Světla se nezakládá na pravdě.“

Dočetl jsem tuto zprávu a napadlo mne: Což se tak spojit s pilotem Slovairu, Vojtěchem Kárníkem, kapitánem letounu L-410 OK —ADP, který byl unesen dne 18. dubna 1972 bandity Karlem Doležalem a Antonínem Lerchem do Norimberku?

Vzpomněl jsem si totiž na naše setkání, k němuž došlo bezprostředně po Kárníkově návratu do Československa z neplánované západoněmecké cesty, a na jeho slova, když mně líčil své pocity, prožité na palubě letounu. Tehdy mi řekl, a mám to dodnes v bloku:

„Jsou to hrozné momenty, o kterých se špatně hovoří. Nejotřesnější pro mne bylo dívat se na raněného Roberta Pfliegera ... S tímhle pilotem jsme staří kamarádi, u „linek“ jsme spolu prožili už dobrých šestnáct let, naše manželky a děti se znají... Ten pohled na ob vaz kolem jeho těla — ošetřila ho přímo před pistolí bandity statečná žena z Mariánek a já před ní smekám — a ten bezmocný výraz v jeho tváři, když se celý zpocený a bledý snažil co nejnaléhavěji sdělit, abych jen letěl, že by chtěl být co nejdříve na zemi a doma, že ho rána hrozně bolí, abych jen přidal... Nevěděl jsem, kde je přesně raněn, přiznám se, měl jsem o něj strach... Víte, my piloti přímo milujeme svou práci, ale řeknu vám něco výhradně jen za sebe: Kdybych

věděl, že se mi ve vzduchu taková syčárna, takové hulvátství, ještě někdy stane, věřte tomu, že bych od létání raději okamžitě odešel...”

Když jsem mu však teď pověděl, proč ho volám, ani jsem svou otázku nemusel formulovat. Jeho odpověď byla stručná:

„Netušil jsem, že ten hrozný zločin, který ty nelidské bestie spáchaly na mém příteli Pflegerovi, bude ještě někdy překonán. A vidíte, stalo se to. Myslím, že žádné slovo nemůže vystihnout můj smutek a vztek zároveň. Znal jsem Jána Mičicu. Byl velký nejen postavou, ale především svým jednáním, víte obětavostí a odborným umem Jaký to byl člověk! Smrt Janka Mičici mnou otřásla mnohem víc než únos, který jsem prodělal sám ...“

Poděkoval jsem. Zavěsili jsme. Stál jsem však ještě asi minutu u telefonu a přemýšlel o tom, že se nás banditismus, páchaný únoscí, všech hluboce dotýká, že na nás dopadá — i když zrovna nesedíme v letadle, kde zběsilci rozsévají nebezpečí — a už také smrt.

Znám Rozvadov, jeden z našich hraničních přechodů. Byl jsem nejen tam, ale i na jiných místech podobného poslání, a dovedu si vcelku jasně představit důležitou, odpovědnou a často i riskantní činnost celé řady celníků, pohraničníků, příslušníků pasové kontroly a dalších.

Těmito hraničními končinami, zvláště právě přes Rozvadov a Pomezí, k nám přicházeli a stále přicházejí různí hosté. Ti, které jsme připraveni přivítat chlebem a solí — a pak také takoví, s nimiž máme nemalé starosti.

Host, který se dostavil devátého června 1972 deset minut před jedenáctou hodinou na oddělení pasové kontroly v Rozvadově, byl však zcela zvláštní návštěvník se zcela zvláštním posláním. Byl to příslušník západoněmecké státní bezpečnosti, sám inspektor Bachman, který tehdy vedl složité vyšetřování ve věci únosu československého letounu L-410 — OK — ADN.

Hned po stručných představovacích formalitách sdělil, že na základě žádosti našich orgánů přináší některé informace. A byly to cenné informace. Předložil totiž a předal našemu pasovému oddělení velmi důležitou část dálnopisu, v němž byly uvedeny osoby cestující v uneseném letounu. Když pak naši pracovníci požádali inspektora Bachmana, zda by mohl označit ty cestující, kteří se nechtějí vrátit zpět do Československa a hodlají zůstat v Německé spolkové republice, našemu přání vyhověl. Informoval, že podle

prvých výsledků vyšetřování západoněmeckých policejních orgánů se jedná o československé státní příslušníky, aktivně zainteresované do únosu letadla.

Jsou to tito mladí lidé: Beran Jiří, Vochomůrka Jiří, Černá Alena, Heinzová Alena, Trčka Milan, Dvořák Jarek, Hanzlík František, Kerbl Jaromír, Adamica Lubomír, Setnická Olga se svým synem Davidem.

Cestujícími dále byli:

Hrubý Josef, Jahn Josef, Smrček Ladislav, a obchodní ředitel Slovairu dr. Klementis Ivan. Posádku letounu tvořili kapitán Mičica Ján, a druhý pilot Chrobák Dominik. Bližší údaje o průběhu únosu nelze sdělit, neboť vyšetřování pokračuje.

Inspektor Bachman se dále zajímal o otázky spojené s navrácením uneseného letadla a cestujících, kteří se chtějí vrátit do Československa. Pokud se týká zavražděného kapitána Jána Mičici, potvrdil, že jeho tělo, které je dosud na patologickém oddělení weidenské nemocnice, je schopno převozu do vlasti. O zdravotním stavu cestujících řekl, že je — až na lehké zranění několika osob — v podstatě uspokojivý.

Na zvláštní otázku, kdo je tedy hlavním pachatelem ve věci únosu a zavraždění kapitána letadla, odpověděl inspektor, že s největší pravděpodobností Lubomír Adamica a že jeho společníkem je Jaromír Kerbl. Toto tvrzení je podle jeho slov založené na prvních výsledcích vyšetřování a dále na skutečnosti, že po přistání se oba pokusili o útěk a museli být zadrženi západoněmeckou policií. Inspektor dále sdělil závažný fakt: U Adamici byla po přistání nalezena pistole ráže 7,65 milimetrů a provedenou expertizou bylo zjištěno, že je zbraně bylo v době odpovídající únosu letadla stříleno.

Na otázku o vydání únosců západoněmeckými úřady odmítl inspektor Bachman odpovědět...

Vyšetřovací skupina kapitána Morávka byla toho dne už několik hodin v plné práci. Od události, do jejíž hloubi pronikali, uplynulo sotva dvacet hodin, a tak se lidé, které navštívili, na mnohé živě pamatovali. Soudruzi z Bezpečnosti mohli proto poměrně rychle získat kaménky nových faktů a začít z nich skládat mozaiku případu. Pochopitelně, nemohla být ještě

zdaleka úplná, ale skutečnosti, které už měli zapsané v blocích, ozařovaly nedávné přípravné kroky pachatelů podstatně intenzivněji.

Už šestého června letí do Mariánských Lázní Lubomír Adamica, Jaromír Kerbl, Alena Heinzová a Olga Setnická s ještě ne ročním děckem. Znovu si ozřejmují už předchozí zkušenosti, totiž, že na trati Praha — Mariánské Lázně nelze únos provést. Vždycky — a dnes, jak se domnívají, rovněž, s nimi letí nějaký člověk, který sedí na služebním sedadle tváří k cestujícím a zkoumavě si je prohlíží. Je to sice pokaždé jiný civilista, ale na tom už nezáleží — zaručeně to bude příslušník Bezpečnosti. A přitom se jim při zpáteční cestě do Prahy nikdy nic podobného nestává — služební sedadlo je přece většinou prázdné.

Tohle tedy vědí, tedy myslí si, že to vědí, když šestého června přilétají do Mariánských Lázní. Ale co vědí zaručeně, protože jim z toho ještě teď tuhne krev v žilách, je krajně překvapivé zjištění, co s nimi provedli na ruzyňském letišti. Všechny cestující před odchodem k letounu totiž podrobili rentgenové prohlídce. A s tím nikdo z party, především Adamica, nepočítal.

Především právě o tom horečně hovoří celou dobu, co pracně hledají hotel. Debatu končí až v hotelu Atlantic, kde se ubytují. Adamica za všechny platí na dvě noci dopředu a vydává se s Kerblem, vlastně se svým prvním pomocníkem do ulic, aby si v klidu znovu probrali celou akci.

Déle se už čekat nedá. Vše se komplikuje. Mnozí z party jsou nedočkaví a občas mají slabé nervy. Někteří už tak nedrží jazyk za zuby, a zvláště když si přihnou, s leccíms se pochlubí a vytáhnou. Tak se okruh částečně i více informovaných lidí povážlivě rozšiřuje. Mnozí, kteří o únosu od nich slyšeli, si to sice vykládají spíš jako vtípek, ale přece jen se zdá, že se zvláště na diskotékách v Radotíně, na Strahově, na Smíchově i na soukromých mejdanech začíná příliš často a příliš hlasitě o únosu mluvit. Raději co nejdříve zmizet. A za každou cenu!

Hodně těmto nočním diskutérům vrtá hlavou, kolik jich vlastně celkem poletí. Deset, dvanáct nebo dokonce čtrnáct? V poslední době se jim totiž zdá, že někteří spíš „dělají ramena“ před holkama, ale když má dojít k věci, tak raději cuknou.

— Hele, Ado, je nutný mít tu partu celou v kupě a na očích ... — málem šeptne Kerbl a pak už řekne nahlas: — Hlavně teď, kdy už to frčí...

— Tak já ti tedy, Rendo, něco povím. Kdo se moc dlouho rozhoupává, ať radši zůstane doma. Mně teď zamotává šišku ten rentgén.

— Neboj, Ado, ten bude jen v Praze — uklidní ho Kerbl. — A tady to už přece máme očíhnutý.

— Stejně si to zejtra musíme prohlídnout znova...

— To je fakt — uzná Kerbl. — Kdyby nebyla noc, šel bych tam třeba okamžitě.

— Dej si pohov, jdem na hotel.

Do hotelu si přinesli lahvičku. Patrně toho už moc nenaspali...

Pro druhý den, tedy pro středu sedmého června, jsou už úkoly jasně určeny. Přes jistou netrpělivost a ten rentgén zatím organizace plánu nikde neskřípe, i když na případné korektury času mnoho není. Teď ale jde především o letenky. Na nich přece závisí termín akce — a čím dřív, tím líp.

Hned ráno spěchá Alena Heinzová do místního Čedoku a žádá o rezervování dvanácti letenek směr Mariánské Lázně — Praha na nejbližší termín odletu. Hodina prý není rozhodující.

Eva Horáčková z Čedoku se podívá do svého seznamu a zjistí, že nejbližší volný termín má na čtrnáctého června. Sdělí to Heinzové.

Ta trochu protáhne obličej, ale souhlasí. Co jí také zbývá. Žena u přepážky si tedy zapíše příslušnou rezervaci a upozorní Heinzovou, že musí přinést občanské průkazy cestujících.

Výsledek celého jednání zaslechne Adamica, který sem přišel o chvíli později. Velmi mu na datu odletu záleží, hned ví, co by to bylo ještě za nervy, kdyby odletěli až čtrnáctého června. Kdepak, to smrdí průšvihem — skoro ho zamrazí. Představí si, jak je v Praze všechno rozjeté, Alena Černá doma řekla, že odjíždí do chaty a už zmizela z domova, Hanzlík a Beran to doma taky sfoukli, Trčka, Vochomůrka a další už si zabalili, a teď tohle a ten rentgén k tomu. Ostatně i on, sám Adamica, chce mít záležitost z krku.

Okamžitě se rozhoduje a žádá letenku do Prahy. Má štěstí, jedna ještě zůstala. Spěchají s Heinzovou do hotelu, Adamica odřekne noclehy na noc ze sedmého na osmý červen s odůvodněním, že odjíždějí. Zatím odletí jen Adamica. Rozloučí se a houkne na Kerbla a dvě dívky: večer se zdrcnem tady v Tabarínu ...

V Praze svolá zbytek party a vychrlí ze sebe informace. Jen nakousne řeč o termínu letenek, setká se s hromadným nesouhlasem.

— Chápu vás — kývne na ně Adamica. Nic jinýho od vás nečekám a ani nechci.

Dlouhé řeči nevedou. Je šest večer a Mariánské Lázně jsou daleko. Nejraději by zase letěli, ale na to je pozdě. A Je to tak dobře — shodnou se

— zbytečně se ukazovat letištnímu personálu není taky nejchytřejší. Jízdu stopem zamítají jako nespolehlivou a tak volí jediné řešení — vlak. Jede v devatenáct třicet z hlavního nádraží. Zakoupí si lístky s rychlíkovým příplatkem — o den později jsou nalezeny blíže letiště Latsch a stanou se významným svědeckým materiálem proti únoscům — a nasednou do vlaku.

Chovají se jako by jeli na výlet. Nikdo z lidí v kupé si také asi nic jiného nemyslí Ale oni ti vlasatci a tři dívky s nimi jedou opravdu na dlouhý výlet. V hlavách si nesou závaží hazardu a Alena Černá má s sebou i neběžnou „výletnickou výzbroj“: belgickou pistoli značky „Darmes“ ráže 7,65 mm, výrobní číslo 101875, a jednu menší s emblémem ČZ, ráže 6,35 mm, které odcizila svému otci. Zatím jsou tyto chladné a ostře nabitě instrumenty zajištěny a pečlivě ukryty, zatím se ještě nedostaly ke slovu.

Těsně po půlnoci, vlastně tedy už osmého června, zasednou v noční mariánskolázeňské vinárně Tabarin. Svým chováním nebudí žádnou výjimečnou pozornost. A celkové vzezření? — v tom pološeru nic zvláštního. Dají si šunku, vypijí několik becherovek a dvě coca-coly. Celková útrata činí sto padesát korun. Říkají, že jsou z Prahy a zajímají se o nejnovější beatovou muziku. Daly by se snad z jejich slov vyčíst nějaké příznaky, že stojí na prahu šíleného činu? Ne, to nikomu z hostů, kteří s nimi tu noc hovoří, nepřipadá.

V jedenáct hodin dopoledne v kanceláři zdejšího Čedoku u okénka stane Adamica, Kerbl a další tři. Zeptají se dosti zhurta na zajištěné letenky a hned oznámí, že by velmi nutně potřebovali letět do Prahy už dnes. Protože shodou okolností někdo odřekl letenky na osmého června, a byla tedy volná místa, zaměstnankyně jejich přání vyhoví, jen zavřou občanské průkazy a dostanou jedenáct letenek, hned si vymíňují na dobu dvou hodin rezervaci dalších dvou letenek.

Nemají už žádné zvláštní požadavky, nezačnou hulvátsky vykřikovat ani netlučou do přepážky — a přece vzbudí svým nedbalým oblečením, divně spěšným jednáním a sveřepým výrazem svých tváří u pracovnice Čedoku velké pochybnosti.

Její nedůvěra v pět vlasatců je tak naléhavá, že na skupinu upozorní výpravčí společnosti Slovair. Ta tuto informaci okamžitě předá správci letiště, který s ní seznámí příslušníky Veřejné bezpečnosti a požádá je, aby se odpoledne v době příjezdu cestujících dostavili na letiště a spolu s pracovníky Slovairu se podíleli na prohlídce mužské části pasažérů.

Mezitím se celá parta sejde, v rychlosti se naobědvá, a jde se projít na lázeňskou kolonádu. Kolem patnácté hodiny se všichni objeví na letišti. Mají letenky v kapse, dvě hodiny bujaré procházky za sebou a ve svých třekajících očích vrtkavou vidinu. Nedočkavost mít „to“ už všechno v hrsti s nimi přímo šije. Proto, když pijí coca-colu a snaží se chovat nenuceně, je to spíš křeč. Adamica tuto „přirozenost“ projevuje častým řičivým smíchem a nápadně hlasitými, rádoby vtipnými poznámkami na účet okolních neznámých lidí. Když se jeho duchaplným „poznámkám“ nikdo, ovšem kromě party, nesměje — ale právě naopak — je neomalený a drzý. Za ním nezůstane pozadu ani jeho arogantní dvojče Kerbl, který zaměřil hrot svého obhroublého „vtipkování“ především na ženy. Proto se nelze divit, že zvláště tito dva výtečníci proti sobě popudí letištní personál.

Velkou pozornost vzbudí i Setnická, na niž se mnozí z letiště živě pamatují jako na velmi nedbalou a povrchní matku. Jednak pro její, mírně řečeno, nešetrné jednání s děckem a pak pro tu špínu, která čpěla z plenek a z oblečení synka.

Parta zatím dává okolí na oddiv své „coca-colové hody“ a přitom láhve, budoucí pomocné zbraně, pečlivě ukládá do svých brašen. Lidé krčí rameny a pokyvují hlavami nad „tou dnešní mládeží“, i když se třeba zase našel někdo, kdo ostatní utěšoval prosím vás, budme ještě rádi, že pijí jenom coca-colu.

Jenže když tuto skupinu a zvláště její chování změříme příslušnými předpisy a nařízeními, platnými na našich letištích, vyplyne: skupina neměla být připuštěna k letecké přepravě! To byla také první závada, kterou zde našel kolektiv vyšetřovatelů z Bezpečnosti...

Zkoumání však pokračuje další kapitolou. Tou je pohled na samotný průběh prohlídky těchto podivných cestujících, na jejichž letenkách je uvedena jiná cílová stanice než jakou mají už dlouho v plánu.

Pracovníci Bezpečnosti, které dopoledne volal správce letiště, už jsou na místě. Několik minut pozorují jednání rozjívěné party, a proto si dají na prohlídce sedmi, ne zvláště mytých vlasáčů a teď pojednou ukázněných beráneků, obzvláště záležit. Nejen, že provádějí vizuální a ohmatovou prohlídku důsledně podle litery předpisů, ale ještě mladíky poučují o tom, jak se mají chovat na letišti.

V prohlídce tří žen, které se věnuje tehdejší výpravčí Slovaire, je však možno spatřit řadu chyb. Bohužel až pozdě, příliš pozdě se zjistí, že je prohlížela jen vizuálně (řekla mi zcela upřímně a její upřímnosti jsem věřil:

vypadaly opravdu jako běžní cestující...), a když na nich svým pohledem — a oko se přece může snadno mýlit — nic podezřelého neshledala, nenapadlo jí nic než malého Davida Olgy Setnické pochovat, nést ho v náručí až k letounu a utěšovat ho slovy: tak neplač, za chvíli už budeš v Praze. U tatínka ...

Snažím se pochopit, že lze jen těžko tušit, ukrytou smrtící zbraň u nevinného občánka nebo u „běžných cestujících“ (ale kdo je to vlastně takový „běžný cestující?!“), chápu, že láska k dětem a ochota pomoci jsou chvályhodné vlastnosti — ale vždyť přece týž den před polednem zaměstnankyně Čedoku této výpravčí telefonovala a svěřila se jí svým podezřením na onu podivnou partu... Je tedy zřejmé, že si výpravčí neměla při prohlídce, i kdyby se jí okolnosti zdály sebenevinnější, připustit jakékoli povrchnosti. Jen se však zamýšlím nad tím, zda měla tuto prohlídku provádět právě ona ...

I kdyby se taková výjimka stala jen jedinkrát, přece jen lze litovat, že k ní došlo právě 8. června 1972 odpoledne a svým dílem přispěla k vývoji dalšího děje. To zůstává faktem i když víme, že jen a jen ochranná bezpečnostní zařízení na letištích a v letadlech nemohou patrně nikde na světě s konečnou platností zabránit a vyloučit únosy, i když víme, že nejdůležitější prevence proti nim je vydávání únosců zemi, kam patří...

Píšu tyhle řádky a nedá mi, abych nemyslel na slova kapitána Morávka z Bezpečnosti, který by mi patrně asi teď řekl právě jako tehdy, devátého června 1972 odpoledne: máš pravdu, my tyhle všechny zásady okolo problematiky únosů známe, jsou nám jasné ... Ale bohužel, leckdy lidé trochu pozapomínají — a jsou to pohříchu i lidé, kteří by vůbec neměli pozapomínat na to, že obvykle vzdušní piráti, než to svoje svinstvo provedou, o těch věcech koumají, testují si je, zkoušejí a hledají každou škvíru. A když ji třeba najdou nebo když se domnívají, že ji našli, a chtějí spustit ten svůj hazard, měli bychom být rychlejší než oni... A to se týká nás všech, to závisí na nás — když ovšem nejsme lhostejní, povrchní a nenecháme se ukolébat zdánlivě monotónním chodem všedního života. V tom já vidím tu naši prevenci, náš příspěvek k dohodě, když se ty větší dohody z Montrealu a Haagu zatím podobají spíš partii biliáru...

Devátého června 1972 k večeru přistálo na ruzyňském letišti v Praze unesené letadlo Slovairu OK-ADN typu L-410 Turbolet. Současně byly do Prahy letecky dopraveny i tělesné pozůstatky dvaapadesátiletého kapitána letounu Jána Mičici. Vrátilo se i zvláštní letadlo, které krátce před polednem vezlo zkušebního pilota a mechanika do Weidenu pro unesený stroj. Ve stejný čas stanuli po čtyřiaadvacetihodinovém nedobrovolném odloučení od vlasti na její půdě druhý pilot Dominik Chrobák a dva cestující, kteří byli zranění únosci — inženýr Ladislav Smrček, hlavní konstruktér letadla L-410 Turbolet, z národního podniku Let v Kunovicích s Josefem Jahnem z Městského stavebního podniku v Mariánských Lázních — pak devatenáctiletý student střední odborné hotelové školy Josef Hrubý z Roztok u Prahy a obchodní ředitel Slovairu dr. Ivan Klementis. Lidi — kteří byli „u toho“. Jejich tváře, ještě před chvílí poznamenané odrazem prožitých strastí, se teď uvolnily pocitem úlevy. Konečně doma.

I přes celkovou únavu těchto občanů však bylo v zájmu závažného charakteru celého případu nezbytné, aby neodkladně podali našim orgánům svědectví o hrůzném dobrodružství, k němuž byli donuceni. Vypovídali tedy o situaci při úletu, zejména o přepadení posádky a zastřelení kapitána letounu Jána Mičici, a vylíčili i další důležité okolnosti.

Ostatně čtvrteční a páteční weidentský výslech měli právě za sebou (to ještě nevědí, že ve Weidenu budou přítomni jako korunní svědkové v procesu s únosci teprve až ve dnech 2.-4. července 1973), a tak v jejich hlavách byla posloupnost tragického děje srovnána v přesných logických vazbách ...

Zatímco však světelné šňůry perel ruzyňského letiště zářily do tmy a v jedné zdejší místnosti zněla slova svědectví unesených, rotačky chrlily výtisky novin a v mnoha jazycích se opakovalo jméno Mičica, rozhlasová a televizní komentátoři horečně zpracovávali teď už podstatně rozsáhlejší agenturní zprávy, aby svým posluchačům a divákům co nejúčinněji přiblížili čin gangsterů. Zákerná vražda československého pilota Jána Mičici pobouřila vědomí světové a zvláště naší veřejnosti.

Z našich závodů, vědeckých pracovišť a škol se okamžitě zvedla mohutná vlna protestu. Na podporu Československa, které prostřednictvím příslušných míst oficiálně požádalo úřady Německé spolkové republiky o součinnost při vydání vraha čs pilota Jána Mičici a pachatelů únosu čs. letadla, vystoupily mnohé mezinárodní organizace a významné osobnosti. V naléhavé žádosti bylo vyjádřeno přesvědčení, že odpovědná místa NSR

uznají oprávněnost našeho požadavku a v souhlasu s uznávanými zásadami, obsaženými v úmluvě o potlačení protiprávního zmocnění letadel, podepsané v Haagu dne 16. prosince 1970, pachatele co nejdříve vydají.

Při této příležitosti příslušná československá místa připomněla, že dosud nebylo vyhověno naší žádosti o vydání Karla Doležala a Antonína Lercha — pachatelů únosu čs. letadla do Norimberku dne 18. dubna 1972, kdy byl postřelen druhý pilot Robert Pflieger.

Jednota právníků Československé socialistické republiky s krajním rozhořčením přijala zprávu o novém teroristickém útoku na čs. letadlo. Ve svém svolání zdůraznila, že trestné činy vraždy, loupeže a dalších protiprávních jednání, které vyplývají z násilných akcí pachatelů, jsou činy mimořádné společenské nebezpečnosti, a to nejen pro ČSSR, ale i pro zemi, kde uloupené letadlo bylo nuceno přistát — tedy pro Německou spolkovou republiku. Jednota právníků ČSSR prohlásila, že postih pachatelů je výlučně v pravomoci československých orgánů.

V celém světě vzbudil čin desetičlenné pirátské tlupy, která unesla československý letoun a má na svědomí neslýchanou brutalitu, hluboký odpor a rozhořčení.

Předseda Mezinárodní federace dopravních pilotů (IFALPA) O. Fosberg požádal generálního tajemníka OSN, Kurta Waldheima, aby okamžitě svolal Radu bezpečnosti, a to nejpozději do 16. června. Na zasedání by se měla přijmout důsledná opatření proti těm, kteří poskytují útočiště osobám ohrožujícím letadla civilní dopravy a odmítají tyto osoby soudit.

V telegramu generálnímu tajemníkovi OSN se zdůrazňuje, že jestliže neudělá OSN nutná a opravdu účinná opatření, bude federace nucena vyhlásit 19. června jednodenní stávkou pilotů civilního letectva.

Americké sdružení civilních pilotů (ALPA) důrazně požádalo, aby zločinci, kteří unesli čs. letadlo a zavraždili pilota, byli neprodleně vydáni československým úřadům. Američtí piloti vyzvali Mezinárodní federaci sdružení dopravních pilotů (IFALPA), aby uvědomila západoněmeckou vládu o nezbytnosti okamžitého vydání zločinců.

President Amerického sdružení civilních pilotů J. O'Donnel v telegrafu prezidentu IFALPA Fosbergovi rovněž navrhl, aby členové IFALPA bojkotovali všechny letecké služby pro Německou spolkovou republiku, jestliže západoněmecká vláda ihned neučiní potřebná opatření.

Bonnský zpravodaj Rudého práva uzavírá svůj článek takto: „... Všeobecně se očekává, že zadržení zločinci nemohou v NSR počítat se

shovívavostí úřadů. Veřejnost je v poslední době zvlášť rozhořčena množícími se násilnostmi, únosy letadel, pumovými atentáty a jinými zločiny, takže Spolkový sněm právě v těchto dnech se zabýval otázkou „vnitřní bezpečnosti“ a bojem proti terorismu. Bylo by proto nepochopitelné, kdyby úřady NSR nevydaly zločince československým orgánům k trestnímu stíhání.“

Ve stejný den večer už byla k dispozici bezprostřední zkušenost vedoucího pilota n. p. Let Kunovice Vladimíra Vlka, který se právě vrátil z letu Praha—Weiden—Praha a mohl proto poskytnout významné a živé svědectví o konkrétní situaci v místě, kde vynuceně přistálo naše unesené letadlo.

„... Po přistání ve Weidenu nás obklopila spousta novinářů a televizních pracovníků. S nikým jsme se však nebavili... Reprezentant Československých aerolinií měl u sebe klíče od uneseného letounu, který byl hlídán policií. Jakmile jsme vstoupili do letounu, překvapil nás hrozný zápach a všude byly střepiny lahví od coca-coly. Sedačka prvního pilota a celý pult radiovybavení byly zality krví, takže na přepínače nebylo téměř vidět...

Protože naši soudruzi, kteří se s námi měli vracet, byli ještě u výslechu a prováděla se jejich konfrontace s gangstery, museli jsme s odletem počkat. Během čekání jsem měl možnost mluvit s několika lidmi, vesměs členy zdejšího Aeroklubu. Všichni tento brutální čin banditů co nejostřeji odsoudili. Odpoledne se na letiště dostavil člověk, který mi byl představen jako kriminální rada. Když tento čin ostře odsoudil, řekl mi, že u nich jsou též takoví lidé a že dnes je gangsterství mládeže světový problém. Doporučoval, že by se měl řešit celosvětově. Na mou připomínku, že by nám únosce měli ihned vydat, mi odpověděl, že kdyby to bylo po jeho, tak nemá důvodu proč ne ...

Pak přišel muž, který mi byl představen jako státní návladní — prý prohlédnout si letoun. Po příchodu do letounu a po zjištění té strašné spouště, Ihned z něj vyšel. Při této příležitosti jsem mu zase řekl, že by udělali nejlépe, kdyby nám ty vrahy okamžitě vydali, že jsem ochoten spoutané je odvézt ihned do Prahy. Na to se usmál a řekl, že o tom po důkladném vyšetření rozhodne vláda...

Během našeho pobytu v místnosti Aeroklubu přisedl k nám mládenec, který poněkud napadal na nohu. Vykládal nám, jak to včera vlastně bylo. On že byl přítomen sám na letišti a on že alarmoval policii a sanitku.

Letoun prý přiletěl v malé výšce, udělal průlet nad letištěm a pak teprve přistál. Hned z něj vyběhla banda únosců a říkali mu, že žádají o politický azyl. Na to jim řekl, že to musí ohlásit na policii.

Pak se rozechvěl, když začal vykládat, jaký byl pohled na mrtvého pilota. Začal plakat, a na chvíli odešel. Během diskuse s tímto hochem přišel k nám ke stolu nějaký člověk a položil nám na stůl sedm jízdenek s rychlíkovým příplatkem ze dne 7. června 1972 na trať Praha —Mariánské Lázně ...

Musím uvést, že jsem se na letišti nesetkal s nikým, kdo by únos neodsoudil... Těsně po osmnácté hodině jsme odstartovali do Prahy. Představitelé Aeroklubu mi nabízeli peníze, abych za ně koupil v Praze věnec. To jsem jim rozmluvil...“

Nevím přesně nakolik a jak byla západoněmecká veřejnost v té době informována o všech aspektech tohoto únosu, ale vím, že nás velmi udivilo stanovisko weidenského vrchního státního návladního dr. W. Meiera, v němž, podle západních tiskových agentur a tisku, prohlásil, že československá žádost o vydání únosců má jen málo naděje na pozitivní výsledek. Tenkrát se pan státní návladní nechal ještě slyšet, že se únosci, jak usuzuje podle zatím známých fakt, nebudou zodpovídat před soudní porotou dříve než letos (myšlen rok 1972 — pozn. autor) na podzim. Agentura DPA hned pružně přinesla Meierovo vyjádření, že ještě s konečnou platností neví, zda nebude zapotřebí vyžádat i řadu psychiatrických dobrozdání. Tedy nebývalá „humánnost“. Nebo snaha po průtazích?

Podle agentury AP tentýž návladní odmítl „požadavek Amerického sdružení civilních pilotů (ALPA), že únosci musejí být vydáni Československu, aby bylo zajištěno, že budou přísně potrestáni“. Nechtěl státní návladní právě přísnému trestu zabránit? Proč by byl jinak projevil názor, že se o vydání neuvažuje již proto, že v naší zemi lze počítat za únos spojený s vraždou s nejvyšším trestem? Opravdu se pan Meier domníval, že by nás jeho „péče“ o bandity tohoto ražení měla naplňovat uspokojením nebo dokonce dojetím?

Nepřehlédli jsme řádky, ba celé články, jimiž se část západního reakčního tisku bez všech skrupulí snažila brutalitu pachatelů zlehčovat nebo omlouvat.

Čestní lidé se sice dožadovali vydání těchto zločinců a spravedlivého trestu pro ně, ale v sousedním Rakousku zastávali jiný názor — vedli proti

naší zemi rozsáhlou a ne zvlášť jemnou kampaň. Ústy komentátorů rakouského rozhlasu a z pera redaktorů části rakouského tisku jsme mohli slyšet a číst slova, kterými se stavěli za Adamicovo alibistické prohlášení, podepřené i některými jeho spolupachateli — totiž že pilot Ján Mičica byl usmrčen pouhým nedopatřením při potyčce v prostoru kabiny. A odsudek či nesouhlas by tenkrát člověk v rakouských sdělovacích prostředcích marně hledal.

Ovšem tohle všechno nás nemohlo nijak odradit od dalšího opakování nezvratného a spravedlivého požadavku, aby vrah a jeho spolupachatelé byli neprodleně vydáni našim úřadům. Zvláště s ohledem na ustanovení čl. 8 „Úmluvy o potlačení protiprávního zmocnění se letadel“, přijaté 16. prosince 1970 v Haagu, a ustanovení čl. 8 „Úmluvy o potlačení protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví“, přijaté 23. září 1971 v Montrealu. Obě citované úmluvy přece podepsaly jak ČSSR, tak i Německá spolková republika a jakkoli „šlechetná“ slova lidí, tvářících se přitom jako by byli hluchí a slepí, nemohla totiž nijak změnit fakt — že zločin byl spáchán na našem území, v našem letadle a na našich občanech — z čehož logicky vyplývá, že únosci mají být souzeni podle československých zákonů.

Jestliže však 18. června 1973 začal soudní proces s únosci ve Weidenu a ne už mnohem dříve u nás, nebyla to už ani zdaleka věc jen a jen samotného pana weidenského vrchního návladního ...

Ale i ti, jichž se tato záležitost týkala především, si mohli už 14. září 1970 přečíst zajímavý rozhovor v jejich domácím časopisu „Spiegel“. Reportér tam na dvou tiskových stranách hovoří s generálním tajemníkem Mezinárodní federace sdružení dopravních pilotů (IFALPA), Charlesem Jacksonem a dovídá se o problematice leteckých únosů leccos poučného a aktuálního. Alespoň tedy malý výňatek z Interviewu pro připamatování...

Kapitáne Jacksone, kdy jste byl naposledy se svým letounem unesen?

Vůbec jsem nebyl unesen.

Jak byste reagoval, kdyby k tomu došlo?

Myslím si, že bych se zachoval podle pokynů únosce. Pilot nemá prakticky žádnou šanci k odporu. Musí mít na mysli především bezpečnost svého letounu.

Vaše organizace sdružuje 47 000 pilotů z padesáti sedmi zemí. Jsou všichni stejného názoru jako vy, nebo by si většina pilotů přála být v

letounu ozbrojena?

Nálada je velmi napjatá. Samozřejmě, že se vyskytují někteří piloti, kteří by byli rádi ozbrojeni. Především v USA, kde nošení zbraní je dosti obvyklé. Ale byla by to opravdu až ta poslední možnost. Pilot se přece musí zabývat svými přístroji a nemá čas manipulovat se zbraní. Nehledě na to, že každý pohyb pilota může únosce upozorovat. Než ozbrojit piloty, to by se raději mělo veškeré létání zastavit a jezdit lodí.

Ale nemusí mít přece v každém případě zbraně jen pilot?

Myslíte bezpečnostní úředníky na palubě?

Ano.

Ani tohle není cesta k vyřešení problému, protože nikdo neví, jak takovéto střelení může skončit. Každé střelení na palubě letounu je životu nebezpečné.

Co podle vašeho mínění se má stát, aby únosy byly znemožněny?

Na palubě letounu se už pro to nemůže moc udělat. Možná, že by hodně pomohla neprůstřelná kabina pilota nebo televizní obrazovka, na níž by mohl pilot kontrolovat, co se děje na palubě — chování pasažérů.

Ale ani to by asi nebylo zvlášť důrazné opatření proti pirátům, kteří jsou připraveni vhodit do hry i své životy.

Jistě, pravdou zůstává, že mnohem účinnější a důležitější jsou opatření, která se vykonají ještě před startem letounu — na zemi...

Ano, na zemi... Na té pevné zemi, z níž se zvedá ke svým vzdušným poutím letoun. Na zemi, kde se rozhoduje o zdaru každé lidské činnosti.

Jak rád bych řekl, že proti leteckým únosům nejsme bezmocní, a měl bych pravdu. Jak rád bych mluvil o lidech z Bezpečnosti, kteří už častokrát včasným zásahem zabránili potencionálním únosům uskutečnit jejich záměr — a měl bych čistou pravdu. Zrovna tak bych ji měl, kdybych neúnavně dokazoval, že nejúčinnější ranou vzdušným pirátům jsou zásady přijaté v Haagu a v Montrealu, jejich dodržování.

Ale já teď nic takového nedělám. Spíš se utkvěle zaposlouchávám do toho ticha, a nejsem stále schopen unést ve svém nitru tíhu té nezměrné a hrozné daně, dané neurvalému banditismu v podobě mrtvého, zákeřně zavražděného pilota Jána Mičici, na jehož rakev teď hledím ...

Ta rakev je výzva. Nejprůkaznější výzva. Všem, kteří podepsali. Ale hlavně všem, kteří j e n podepsali.

Československá státní vlajka a pondělní teskné odpoledne. Černá smuteční vlajka a čtyři dny po Mičicově skonu. Záplava věnců. Četní hosté, mnozí přátelé. Osamělá, blankytně modrá čepice. Prvně bez toho, kdo ji nosil. Opravdu, rozloučení. Pietní akt v hale starého ruzyňského letiště.

Mnoho květin, ale slova, znějící nad tělesnými pozůstatky mrtvého pilota, nejsou květnatým projevem. Zemřel poctivý člověk, svědomitý dřič. A zemřel proto, že byl obětí zločinu. Žádná okázalost, žádná nadbytečnost. Prostota, přímost. Takové bylo písmo Mičicovy povahy, rukopis celého jeho života.

„Statečnost a příkladné hrdinství Jána Mičici zůstane navždy zapsáno v dějinách čs. civilního letectví,“ oceňuje ministr dopravy ČSSR dr. Š. Šutka v soustrastném telegramu, zaslaném rodině, tragicky zesnulého kapitána uneseného letadla Slovairu ...

Šest pilotů, šest jeho kamarádů, kráčí s rakví po betonu letiště. Když ji ukládají do turboletu L-410 OK—ADO, spustí se liják, jako by i obloha, ten vzdušný terén, po jehož trasách a v jehož objetí léta putoval, jako by i ona přišla kondolovat... Dveře letounu se zavřely. Je dvanáctého června, start posledního letu Jána Mičici započal...

Dvanáctého června československé deníky otisknou první fotografie mladých lidí, o jejichž bezohledném zločinu naše a světová veřejnost zatím jen četla a slyšela. Z jejich tváří, rámovaných dlouhými vlasy spadajícími až na ramena, lze jen po bedlivém pozorování rozpoznat, že se jedná o sedm chlapců a tři dívky. Jsou to snímky z jejich dokladů, které tady po nich zbyly. Takhle se tedy dívali do objektivu když byli ještě v Československu. Takhle je tedy teď vidí i jejich rodiče i pražští známí. Každý z těch deseti snad chtěl někdy něčím být. Čím asi? Ale teď už na tom zvlášť nezáleží — podstatné je, co jsou teď. Čteme text pod obrázky:

V desetičlenné skupině únosců čs. letadla L-410 Turbolet byly tři ženy, z nich jedna s malým děckem. Všichni jsou z Prahy, ve věku od 18 do 24 let, většinou povaleči, někteří již soudně trestaní. Nezajímali se o poctivou práci, vyžívali se v bigbeatové hudbě a v požívání drog. Na snímku první řada zleva: František Hanzlík, Alena Heinzová, Jaromír Kerbl, Jiří

Vochomůrka, Olga Setnická. Druhá řada zleva: Jaromír Dvořák, Lubomír Adamica — vůdce bandy a vrah kapitána letadla, Milan Trčka, Alena Černá, Jiří Beran.

Deset jmen, zločinné desatero... Na Federálním ministerstvu vnitra je v ten den hotova „Informace o dosavadních výsledcích vyšetřování...“, z níž vyplývá, že na přípravě únosu se podíleli všichni členové skupiny, včetně tří žen. Je průkazně zjištěno, že obě pistole opatřila Alena Černá, která je odcizila svému otci. V dalším vyšetřování se orgány Bezpečnosti zaměří především k objasnění a dokumentaci celého rozsahu trestné činnosti únosců, a to i z hlediska případných dalších společníků nebo i osob, které o zamýšleném skutku byly informovány. Závěrem se v „Informaci“ sděluje toto:

„Na základě výše uvedených skutečností byly dne 8. 6. 1972 podle § 160 odst. 1 tr. řádu zahájeno trestní stíhání pro trestný čin vraždy, obecného ohrožení, zavlčení do ciziny a loupeže podle § 219, 179/1 2 a), 233/1,2 a) a 234/1,2 a) tr. zákona...”

V současné době bude přistoupeno k zahájení trestního stíhání jednotlivých osob. V případě Lubomíra Adamici pro trestný čin podle §§ 219, 179/1,2 a), 233/ /1,2 a) tr. zákona ...“

Deset jmen, zločinné desatero. Na gangsterskou tlupu a na ty, kteří ji drží proti vůli Československa a světové veřejnosti na svém území, se valí nápor rozhořčení a jeho síla nepolevuje. Každý den znásobuje řady těch, kteří dávají s veškerou rozhodností najevo svůj protest proti v historii zcela ojedinělé, zločinné akci mladých desperádů a žádají jejich vydání a spravedlivé potrestání.

„Odsuzujeme pirátský čin únosců československého letadla, kteří se nezastavili ani před vraždou pilota. Podporujeme požadavek Mezinárodní federace sdružení dopravních pilotů (IFALPA) na svolání rady bezpečnosti OSN, která by projednala otázku únosů letadel a přijala příslušná opatření. Připojujeme se k hlasům, žádajícím vydání únosců a jejich spravedlivé potrestání“ — prohlašuje sekretariát Mezinárodního odborového sdružení dopravy a závěrem své rezoluce se obrací na odbory a vlády všech zemí s výzvou, aby byly podniknuty všechny možné kroky k předcházení nezákonných činů v mezinárodní letecké dopravě.

„Plně sdílím vaše znepokojení nad nezákonnými činy v civilním letectví,“ sděluje generální tajemník OSN Kurt Waldheim v telegramu zaslaném v pondělí 12. června 1972 Mezinárodní federací sdružení

dopravních pilotů (IFALPA). Waldheim píše, že učiní vše, co je v jeho silách, aby přispěl k vyřešení problému vzdušného pirátství. Spojil se s předsedou Rady bezpečnosti, který seznámil členy Rady s požadavky IFALPA, a nyní se o tomto problému konají konzultace mezi členy Rady bezpečnosti...

Ke čtyřiaadvacetihodinové stávce, plánované v pondělí 19. června na protest proti nedostatečně přísným zásahům vůči únosům letadel, vyzval předseda Australské federace pilotů letecké dopravy, kapitán Guggenheimer. Federace má dvě stě členů a bude to poprvé, kdy všichni australští piloti vstoupí současně do stávky. Federace zaslala ministerskému předsedovi McMahonovi a ministru civilního letectví Cottonovi telegram, v němž žádá, aby australská vláda podepsala mezinárodní dohodu o ochraně před únosy letadel a ztříbila na letištích bezpečnostní opatření.

V úvodníku pod titulkem „Vzdušní piráti“ podporuje jeden z nejrozšířenějších britských listů Daily Telegraph žádost Sdružení amerických pilotů (ALPA), aby v případě, že NSR únosce Československu nevydá, Mezinárodní federace pilotů zahájila bojkot západoněmeckých letišť. List kritizuje postoj západoněmeckých orgánů k únosům a odsuzuje je za „shovívavost, která v konečném důsledku nemůže mít jiné než zhoubné následky pro všechny.“ Daily Telegraph v závěru podtrhuje: „Ohrožování nevinných cestujících a posádek letadel nemůže být trpěno!“

Mezinárodní sdružení pro leteckou dopravu (IATA — jsou v něm zapojeny 104 letecké společnosti z 84 zemí — pozn. aut.) vyzývá Radu bezpečnosti OSN, aby odsoudila ozbrojené útoky proti civilní dopravě a přijala opatření k jejich zastavení... Ústředí Mezinárodního sdružení dopravních pilotů (IFALPA) v Londýně oznamuje, že myšlenku celosvětové varovné stávky podporují početné národní organizace pilotů z Británie, USA, Francie, Kanady, Austrálie, Japonska a dalších zemí.

Federální výbor Odborových svazů pracujících v dopravě a silničním hospodářství ČSSR obdržel od ÚV Odborového svazu letectví SSSR projev solidarity, v němž se sděluje: „Obrátili jsme se na sdružení civilních letců NSR s tím, aby požadovalo od své vlády okamžité vydání vrahů do rukou čs. úřadů, což by velmi prospělo boji za zastavení násilných akcí na leteckých linkách.“

Sdružení západoněmeckých pilotů Cockpit, jehož členy jsou téměř tři pětiny leteckých kapitánů, je toho názoru, že ani zpřísněná západoněmecká

zákonná opatření proti únosům letadel nemohou být důvodem k nerespektování žádosti o vydání atentátníků Československu.

Příkře se odlišující stanovisko zaujal tehdy západoněmecký reakční tisk — kupříkladu Springerův list Die Welt — podle něhož prý piloti zacházejí ve svých požadavcích na vydání únosců Československu příliš daleko. Tento požadavek by prý totiž znamenal porušení zásad spolkové vlády o udělování politického azylu a zásady nevydávat zločince do zemí, kde jim hrozí trest smrti.

V podobném tónu tlumočil svým čtenářům svůj názor i reakční list Die Deutsche Zeitung, když tvrdil, že prý vydání únosců je nepřipustné, neboť prý se jedná o politicky motivovaný delikt. List dokonce bez rozpaků napsal, že únosci jako politicky pronásledovaní mají právo na poskytnutí azylu v NSR.

Z naší paměti dosud nevymizel ani obsah onoho dopisu ministra dopravy NSR G. Lebera, který napsal letecké společnosti Lufthansa, Odborovému svazu pracujících ve veřejných službách, dopravě a spojích, Odborovému svazu zaměstnanců (DAG) a sdružení pilotů Cockpit. Máme živě v mysli zprávu agentury DPA, která v polovině června 1972, tedy přesně týden po vraždě Jána Mičici — oznámila, že z ministrova dopisu vyplývá, že deset vzdušných pirátů nebude Československu vydáno, ale bude postaveno před západoněmecký soud. Německá spolková republika takovým postojem už po druhé při únosu československého letadla prokázala, že jí tehdy byly zcela lhostejné hlasy světového veřejného mínění.

V pondělí 19. června v jedenáct hodin dopoledne zmlkl na ruzyňském letišti typický svist motorů dopravních letadel a betonové pásy startovacích a přistávacích drah jedné z křižovatek vzdušných evropských tras se vyprázdnily.

Příslušníci letištního personálu se shromáždili, aby manifestačně projevíli svůj protest proti gangsterskému činu leteckých únosců a proti neústupnosti vlády NSR vydat vrahy Jána Mičici československým orgánům. Po krátkém vystoupení předsedy Federálního výboru Odborového svazu pracujících v dopravě J. Průchy, uctili přítomní dvěma minutami ticha památku mrtvého pilota a na závěr svého protestního jednání přijali rezoluci s požadavkem — vydat Mičicovy vrahy našim úřadům. Podobný

průběh měla shromáždění i na dalších československých dopravních letištích.

Zahraniční výbory Federálního shromáždění Československé socialistické republiky jednomyslně přijaly prohlášení k červnovému únosu čs. letadla a prostřednictvím obchodního zastoupení NSR v Praze jej zaslaly zahraničnímu výboru Spolkového sněmu NSR v Bonnu.

Tisíce dopravních pilotů na letištích celého světa v ten den nepojíždělo na start. V některých zemích — zejména však v Itálii, ve Francii, i v samotné Německé spolkové republice — se zásluhou protestní stávky letecký provoz rovnal téměř nule. V USA byla stávka jen částečná, protože většina pilotů se podřídila rozhodnutí Nejvyššího federálního soudu, jenž potvrdil její zákaz.

Ovšem touto solidární mezinárodní akcí pilotů jejich úsilí o bezpečnou leteckou dopravu, zbavenou především vzdušných pirátů, zdaleka neskončilo. Zvláště uvážíme-li varovná fakta, uvedená svého času v přehledu agentury Reuter.

Vyplývá z nich, že v uplynulých dvou a půl letech (myšleno do června 1972 — pozn. aut.) přišlo při únosech letadel o život sedm členů leteckého personálu, čtyři cestující a 19 osob, které se o únos pokusily. Zraněno bylo 19 členů leteckého personálu, 37 cestujících a 15 únosců. Únosem bylo v tomto období postiženo celkem asi 13 000 cestujících. Od roku 1930 bylo zaznamenáno celkem 350 pokusů o únos letadel. Z tohoto počtu se od roku 1966 odehrálo 300 — slovy: tři sta únosů!

Nutnost důsledné preventivní ochrany proti leteckým únosům zůstává tedy stále aktuální a naléhavá.

Připomeňme si výpovědi několika našich občanů, kteří byli „u toho“, kteří prožili letecké únosy posledních let a svá spontánní slova pronášeli bezprostředně po tom, co vystoupili z paluby uneseného letounu na půdu své vlasti...

Miloš Tvrzník, technik karlovarské Teplotechny:

Viděl jsem, jak se ti dva dobrodruzi zvedli — seděli ob dva boxy proti mně — a vrazili do kabiny. Ten třetí vyskočil, postavil se v uličce, a hned vyzval paní, jež seděla přede mnou, aby šla někam dozadu. Pak na mne namířil devítimilimetrové Parabellum, drže civěl a vyřvával své rozkazy. Nikdo z pasažérů nemluvil. Já byl první na ráně — hned před ústím hlavně. Chtěl jsem zachovat klid. Najednou jsem dostal hroznou chuť na cigaretu. Nesměl jsem se ale vůbec hnout...

Růžena Kohlíčková, zdravotní sestra z Mariánských Lázní: Vstala jsem proti dvěma pistolím toho desperáda, zdvihla jsem ruce, aby dobře viděl, že v nich nic nemám, a řekla — spíš jsem mu zakřičela do tváře: Podívejte, mám než holé ruce a nechci na vás nic než jedno — dovolte mi, abych mohla toho člověka (myšlen raněný druhý pilot Robert Pfleger — pozn. aut.) obvázat! Jsem ošetřovatelka ...

Josef Hotmar, mladík cestující do Letohradu:

Snad to byla manželka jednoho z těch gangsterů, co na mně chtěla sirky. Zapálila si a pak si je hodila do klína. Jak tak koukám, vidím v jejím klíně mimo sirek i bubínkový revolver. Na co tu bouchačku máte? — optal jsem se jí. Do toho ti je pendrek — zajechla a hned na mě tou bambitkou namířila... Vtom ten její chlápek vyskočil a zařval na celé kolo: Tak a teď ani hnout, jasný? Měl v koutku zapálenou cigaretu a pistoli, opřenou o předloktí levačky, mířil na lidi. Bylo to hrozné...

Eva Fuková, cestující: Za těch deset hodin jsme prožili i jeden radostný okamžik. To bylo tehdy, když na nás pilot František Srnec při zpáteční cestě z Norimberku nadšeně zavolal z kabiny: Právě jsme přeletěli hranice, za dvacet minut jsme v Praze! Zhluboka jsem si vydechla. Myslím, že to udělali i ostatní...

Mohl bych pokračovat, mohl bych pod sebe a vedle sebe řadit další jména a další fakta, ale neudělám to. Byly by to skličující, neveselé repetice a často i doklady statečnosti těch, kteří prožili horké chvíle na palubách letounů. Všichni byli a jsou šťastni, že se nakonec vrátili na pevnou zem své vlasti. Všichni jsou šťastni a dnes jim ta šílená vzdušná anabáze připadá jako špatný sen. Všichni? Ano, všichni, kteří přežili — i když mají od té doby o jednu hlubokou vrásku víc...

Zatím se ve Weidenu zkoumá a zkoumá. Do Prahy přicházejí dopisy a žádosti z Weidenu, a odtud zase co nejrychlejší odpovědi do Weidenu. Pan vrchní státní návladní a někteří další se ptají, táží, informují, naše příslušná místa se s trpělivou seriózností snaží vyhovět. Dosti dlouze se tamější experti zabývají například zkoumáním, zda by se snad nedaly u zločinců shledat nějaké „politické“ motivy jejich činu, mnoho času padne také na bedlivé hodnocení duševního stavu leteckých pirátů. Ke slovu se dostávají psychiatři odborníci, aby zjistili, zda snad gangsteři při svém

bezpříkladném vandalismu nepodlehli mimořádnému vzrušení a zda přece jen nejednali reflexivně. Navíc celou věc komplikuje i řada nečekaných „maličností“.

Za všechny alespoň jednu: dopis Adamicova otce Alfonze; člověka, který si na svého syna vzpomněl a hned tak „vhodně“, že mu do vězení dne 25. září 1972 poslal řádky (překlad z němčiny do češtiny vyhotoven ve Weidenu dne 15. 11. 1972 — pozn. aut.), v nichž se mj. říká:

„... vím, že výstřel byl nešťastná náhoda. V tomto směru mám také přiznání druhého pilota. Proto, žádej, aby byl k soudnímu přelíčení pozván jako svědek — trvej na tom. Je to také to nejpodstatnější. Lubomíre, nezoufej, máš život ještě před sebou...“

Obsahu dopisu se okamžitě ujímá obhajoba Adamici a snaží se vyvrátit především weidenskou výpověď pilota Chrobáka a dalších — v níž řekli, že vrah střílel chladnokrevně, nebyl nikým napaden ani ohrožován.

Pochopitelně, že kdyby se obsah dopisu Adamicova otce ukázal pravdivý, byla by celá obžaloba, jak ji i přes všechny průtahy a složitou situaci dr. Meier stavěl — tj. na vraždu — úplně otřesena.

Opět tedy korespondence mezi Weidenem a Prahou a na jejím konci dne 10. května 1973 výpověď Adamicova otce, z níž vyplývá, že pozdě, příliš pozdě chtěl učinit — a ještě k tomu podvodem — něco, k čemu měl zcela čestnou možnost nejméně patnáct předchozích let, kdy se choval tak, jakoby o svém synovi Lubomírovi téměř nevěděl. V závěru své výpovědi Alfonz Adamica uvádí svůj vylhaný dopis, zasláný synovi dne 25. září 1972 do vězení, na správnou míru, když prohlašuje:

„... Pravdou zůstává, že jsem nikdy s druhým pilotem Chrobákem nehovořil a tudíž jsem nemohl mít ani jeho přiznání...“

Ovšem neúměrné časové prodlevy v řešení celého případu, ať už k nim vedly jakékoli objektivní či subjektivní důvody, nelibě nese především československá veřejnost, která tak jen intenzivněji cítí následky neochoty v jednání příslušných západoněmeckých orgánů, jež nám vraha a jeho spolupachatele nevydaly.

I druhý pilot uneseného letounu L-410 OK ADN, Dominik Chrobák, projevuje své znepokojení nad liknavým postojem weidenského soudu. Proto se odhodlává svůj názor na celou věc vyjádřit v dopise, který chce zaslat přímo k rukám panu vrchnímu nāvladnímu dr. W. Meierovi do Weidenu. Píše (český překlad — pozn. autora):

„Vážený pane Meiere, dovoluji si Vám napsat ve věci únosu čs. letadla 8. 6. 1972 do Weidenu, při kterém došlo k zavraždění kpt. Mičici. Určitě se budete na mě pamatovat. Byl jsem druhým pilotem uneseného letadla.

Velmi mne překvapuje, že od únosu letadla je už půl roku a zatím proces proti Adamicovi a jeho společníkům nebyl. Já stále pracuji jako pilot a cestující se mne v řadě případů ptají na situaci únosu a co se vlastně stalo s únosci. Cestující mají dotazy, kdy vlastně bude soud s vrahem kpt. Mičici. V některých případech od cestujících slyším domněnky, zda se nejednalo o nějakou nešťastnou náhodu a zda to nebude soud také tak posuzovat.

Proto znovu zdůrazňuji, že o žádnou nešťastnou náhodu nešlo, jak jsem uvedl ve své výpovědi u Vás a Vašich orgánů 8. a 9. června 1972. Na své výpovědi trvám, neboť je pravdou, že Adamica nebyl nikým ohrožen, ale sám vyhrožoval, že nás všechny postřelí a že mu na životě nezáleží.

Jako důkaz, že to myslí vážně — a to jsem viděl na vlastní oči — nabil pistoli a na Mičicu vystřelil.

Při vyšetřování ve Weidenu tak jako i u nás v republice vždy hovořím pravdu, že nešlo o nešťastnou náhodu, ale o vraždu. Nikdy před nikým jsem neříkal, že smrt Mičici by byla nešťastná náhoda. Já sám jsem v duchu počítal, že některý z rodičů anebo příbuzných únosců mne vyhledá a bude chtít ode mne slyšet podrobnosti. Zatím jsem s rodiči ani s příbuznými únosců nehovořil.

Vzhledem k pietní povinnosti a vzpomínce na kpt. Mičicu, mého dlouholetého kamaráda a kolegu, byl bych rád, aby Adamica a jeho společníci byli co nejdříve spravedlivě potrestáni.“

Dopis však nakonec nebyl odeslán, protože příslušné západoněmecké orgány a sám dr. Meier pod tlakem světového veřejného mínění uznali, že časová prodleva od inkriminovaného dne je až neúnosně dlouhá, zvýšili tempo své činnosti a přiměli i další zainteresované pracovníky, aby je v jejich aktivním přístupu k realitě následovali. Tak se stalo, že 7. prosince 1972 byl obžalovací spis, tak dlouho očekávaný dokument, hotov. Stojí v něm mj.

„... Obviněným se na základě vyšetřování, provedeného Státním zastupitelstvím, klade za vinu následující:

Obvinění Adamica, Beran, Vochomůrka, Trčka a Alena Černá, kteří jsou starší 21 roků, a obvinění Hanzlík, Dvořák, Kerbl, Alena Heinzová a Olga Setnická, kteří jsou starší 18 let, se před delší dobou sdružili v Praze k volné, nepolitické tlupě. Nebyli spokojeni s poměry v jejich vlasti a

doufali, že na „Západě“ budou mít nevázaný život. Plánovali od začátku roku 1972 útěk z ČSSR a v květnu 1972 se dohodli na tom, že unesou letadlo. V další době prohovořili tento plán až do všech detailů — naposledy 8. června 1972. Rozdělili jednotlivé úkoly mezi jednotlivé členy skupiny, provedli testovací lety, aby vyzvěděli, která letadla jsou nasazena, a aby zjistili, jaká jsou učiněna bezpečnostní opatření na letištích v Praze a Mariánských Lázních. Poté se rozhodli, že dne 8. června 1972 unesou letadlo Slovairu během letu z Mariánských Lázní do Prahy za pomoci zbraní — v případě potřeby i se střelením, avšak bez úmyslu někoho usmrtit — do Německé spolkové republiky.

Obviněná Alena **Černá** podle dohody tajně odcizila z držby svého otce dvě pistole s ostrými náboji a přivezla je dne 7. června 1972 vlakem do Mariánských Lázní. Od ní pak ostře nabitě zbraně převzaly obviněné Olga **Setnická** — která měla sebou i malé dítě — a Alena **Heinzová** a ve čtvrtek dne 8. června 1972, je ukryté pod spodním prádlem na svém těle propašovaly přes kontrolu na letišti v Mariánských Lázních do dvoumotorového, sedmnáctimístného letadla Turbolet L-410 společnosti Slovair. Když mužští obvinění, ozbrojeni láhvemi od coca-coly, bez překážky prošli kontrolou do letounu, předaly podle dohody obviněné Olga **Setnická** a Alena **Heinzová** obviněným **Adamicovi** a **Beranovi** ostře nabitě pistole a krátce před 16.00 hodinou se všichni usadili v letadle podle přesně stanoveného pořádku.

Asi čtyři minuty po startu letadla kolem šestnácté hodiny začal na určené znamení, které dal obviněný **Adamica** (tím, že si svlékl bundu — pozn. aut.), všemi členy skupiny plánovaný útok, na posádku letadla a na nezúčastněné cestující letadla, mezi nimiž měly být, jak se domnívali, orgány československé Bezpečnosti.

Obviněný **Beran** uhodil jemu neznámého, za ním vpravo sedícího cestujícího, dvaapadesátiletého inženýra Ladislava **Smrčka** lahví od coca-coly do hlavy, způsobil mu tím silně krvácející ránu, učinil ho neschopným k boji a ohrožoval pak nabitou pistolí, která mu byla předána, zezadu všechny ostatní nezúčastněné pasažéry.

Obviněný **Trčka** uhodil lahví od coca-coly do hlavy před ním sedícího, rovněž mu neznámého, šestadvacetiletého malíře Josefa Jahna. Když se pak jmenovaný bránil, přišel útočníkovi na pomoc obviněný **Kerbl** a několikrát kopl bránícího se Jahna obutou nohou do těla a do hlavy, takže se Jahn pak vzdal dalšího odporu.

Zatímco obviněný **Hanzlík**, rovněž ozbrojen lahví coca-coly, stál v pohotovosti k útoku, a obviněný **Dvořák** držel v šachu jemu neznámého devatenáctiletého posluchače hotelové školy Josefa Hrubého, odebral se obviněný **Vochomůrka** podle dohody s ostatními pachateli k druhému pilotovi Chrobákovi, aby ze své strany zajistil hlavního aktéra tohoto podniku, obviněného **Adamicu** při jeho útoku na prvního pilota.

Poté co dal povel k útoku, přistoupil obviněný **Adamica** zleva zezadu k šéfpilotovi Jánovi Mičicovi, přiložil mu nezajištěnou pistoli 7,45 mm (správně 7,65 mm — pozn. aut.) na krk a současně ho vyzval, aby změnil kurs letadla do Západního Německa.

Jakmile však šéfpilot učinil rukama obranné pohyby vůči Adamicovi a provozní ředitel podniku Slovair Dr. Klementis, který seděl za Adamickou jako nezúčastněný pasažér letadla, Adamicu zezadu uchopil a táhl zpátky, se měl Adamica obrátit, uhodit Dr. Klementise pěstí do nosu a uvrhnout ho takto zpět na sedadlo, kde ho obžalovaný **Dvořák** ihned zezadu uchopil a pevně na sedadle přidržel. Adamica z testovacích letů velmi dobře znal podmínky v prostoru pro piloty a věděl tedy, že v případě neschopnosti prvního pilota ovládat letoun, může ho hned zastoupit druhý pilot. Za tím účelem, aby Adamica prosadil všemi prostředky únos letadla, který se mu v tomto okamžiku zdál být ohrožen, obrátil se znovu na šéfpilota Mičicu, repetoval pistolí, a aniž mu v tom bylo překáženo, úmyslně střelil ze vzdálenosti jen 1,5 cm do levé strany šije Mičici — 6,5 cm pod spodním ušním boltcem. Střela přetrhla vnitřní větev krční tepny, přerazila průduchy, dále pak pravou klíční kost těsně pod násadcem na hrudní kosti, roztránila druhé žebro vpravo a vyšla 10 cm nad pravou prsní bradavkou. Šéfpilot, triapadesátiletý (dvaapadesátiletý — pozn. aut.) Ján Mičica, zemřel pak v důsledku úrazu krční tepny a v důsledku nastalého krvácení.

Po této střele se obrátil obviněný Adamica ihned proti druhému pilotovi Chrobákovi, sedícímu na pravém místě pilota. Chrobák teprve poté, co mu Vochomůrka těsně před střelbou strhl s uši sluchátka, mohl pozorně vnímat celou situaci, tj. přepadení a mohl se také ihned ujmout řízení letadla. Adamica ohrožoval pistolí Chrobáka, když ho vyzval, aby letěl do Jižního Německa a prohlásil, že ho rovněž zastřelí, jestliže neučiní jeho příkazu zadost. Adamica prohlásil, že je mu všechno lhostejné, že mu vůbec nezáleží na životě. Tímto svým jednáním, které bylo až do konce jednáním rozhodným dosáhl (Adamica), že pilot Chrobák řídil letadlo na Západ a asi

v 16.30 hodin přistál ve Spolkové republice na letišti ve WEIDEN — u 1. d. OPf. LATSCH...

... Obvinění jsou proto obžalováni:

1) Obviněný ad 1 (Adamica) že jednáje ve spolčení za použití násilí získal panství nad letadlem v civilním leteckém provozu během letu letadla a že při tom sám záměrně usmrtil člověka, aby si umožnil dokonání tohoto trestního činu;

— Jednání trestné jako obecně nebezpečný zločin těžkého leteckého pirátství podle § § 316, c I, II, 47 trestního zákona v jednočinném souběhu se zločinem vraždy podle § 211, I, II, 73 trestního zákona;

2) Obvinění ad 2—10 že společným jednáním získali použitím násilí panství nad civilním letadlem, nasazeným na let a během letu tohoto letadla, a při tom lehkovážně zapříčinili smrt jednoho člověka;

— Jednání trestné jako společně provedený zločin těžkého leteckého pirátství podle § 316 c, I, II, 47 trestního zákona ...

a) Obviněný Adamica rovněž doznává, že všichni zúčastnění únos letadla od počátku do všech podrobnosti plánovali a že se stanovilo pořadí jednotlivých úloh;

— že provedli testovací lety mezi Prahou a Mariánskými Lázněmi a že při tom vyzvídal kontrolní systém letadel a že si vnitřek letadla přesně vštípil do své paměti;

— že věděl, že je letadlo obsazeno dvěma piloty a že prostor pro piloty letadla je přístupný;

— že dal signál k zahájení útoku;

— že útok na šéfpilota vedl s ostře nabitou, odjištěnou pistolí sám, a že z pistole na něho i vystřelil.

b) Obviněný Adamica však popírá, že by byl pilota úmyslně zastřelil, aby tím umožnil únos letadla.

Tvrdí toto:

Já jsem chtěl pilota odjištěnou pistolí toliko zastrašit. Pilot se však postavil na odpor. Na to jsem repetoval pistolí, abych mu tím očividně demonstroval vážnost situace. Během toho jednání byl prý náhle zezadu jednou osobou (Dr. Klementisem) napaden, uchopen dvěma rukama za krk a tažen dozadu, takže upadl na zadní sedadlo společně s touto osobou. Jakmile prý padl dozadu, vyšla nedopatřením rána z pistole. Při tom, jak padl dozadu, uhodil dr. Klementise buď pěstí anebo loktem jednou „ranou“.

Vylíčení událostí, jak je líčí Adamica je sice v podstatě potvrzováno spolupachateli Dvořákem (čl. 40, 79, 185 a další) a Vochomůrkou (čl. 18, 72, 190 a další).

Výpověď obviněného Adamici je však vyvrácena výpověďmi těchto svědků a spolupachatelů:

Dr. Klementis: přísězná soudcovská svědecká výpověď ze dne 9. 6. 1972 (čl. 56—57),

Dominik Chrobák: přísězná soudcovská svědecká výpověď ze dne 9. 6. 1972 (čl. 4 pv, 60 pv.)

Ladislav Smrček, přísězná svědecká výpověď před soudcem ze dne 9. 6. 1972 (čl. 8 pv, 69 pv.)

Josef Hrubý, přísězná svědecká výpověď před soudcem ze dne 9. 6. 1972 (čl. 62 pv, 42 f),

Olga Setnická (č. 149 pv.)

Alena Černá (čl. 161, 171 pv.).

Těmito výpověďmi bylo prokázáno, že v okamžiku kdy Adamica vystřelil na šéfpilota Mičicu, nebyl ohrožen svědkem Dr. Klementisem, nýbrž že míře na Mičicu vystřelil.

Toto vylíčení skutkového děje svědky a spolupachateli je podepřeno kromě toho ještě i znaleckým posudkem Bavorské zemské kriminální úřadovny v Mnichově ze dne 20. července 1972 (čl. 241, 338 pv). Na základně provedeného šetření bylo totiž zjištěno, že odstup hlavně zbraně (ústí hlavně) od levého límce košile pilota Mlčící činil při výstřelu jen 1,5 cm...”

Měl jsem původně v úmyslu pokračovat v některých citátech dokumentu, ale otřesnost Adamicova tvrzení mě rázem znovu vtáhla do tísnivé atmosféry na palubě letounu, dýchl na mne van těch okamžiků a já spolu se čtenáři si kladu otázku: co by se bývalo stalo, k jakému dovršení už tak hrozivé tragédie by spěl čas v tom kovem obklíčeném a bezmocném minisvětě, kdyby následkem nějakého zauzlení náhod stejně chladně vyšla z hlavně Adamicova browningu 7,65 mm druhá osudná rána a zasáhla Dominika Chrobáka?

Zavírám tedy desky průkazné weidenské písemnosti, ale jsem si jist, že jste četli dobře — Adamica opravdu pokládal svůj vražedný čin za dílo náhody.

Kde se v něm a v ostatních jeho komplicích vzala tak neslýchaná drzost, zášť a bezohlednost?

Kde se stala chyba, kdo vložil těmto zběsilcům do jejich mozků zrádnou setbu, jež vydala takovou žeň?

Tehdy bylo Jánovi Mičicovi třicet. Pro pilota snad nejlepší léta. To už dávno věděl, že létání není jen romantika a okouzlení z výšek. Měl roky za sebou ten základní mezník, ten svůj hlavní start, kdy se rozhodl učinit svou práci smyslem života, a dát jí to nejlepší, co v sobě má.

A právě tehdy začal po světě cupítat ten, který každým svým krůčkem a krokem přibližoval konec Mičicova času. Jmenoval se Adamica a babička na něho volala Lubo. Žili spolu v Trenčíně. Tam se i narodil. Necelou stovku kilometrů od Zástraní, kde si svědomitý a pracovitý pilot Mičica se svojí ženou Annou postavili rodinný dům.

Mičica. Adamica. Nikdy se neviděli, nikdy se neznali, a přece se jejich životní křivky jednoho dne protnou.

Adamicova babička od samého počátku své péče netušila, jak dobrotou a ústupností připravuje svého vnoučka — do neštěstí. A při tom přece chtěla, tolik chtěla pravý opak ...

Když bylo Lubomíru Adamicovi šest let, jeho rodiče se rozvedli. Měl sice otce. Měl sice matku. Ale jen babička zůstávala. Dělala co mu jen na očích viděla. Každý měsíc mu ukázala takové tři zelené papírky a dala je do plechové krabičky na skříň.

To jsou penízky od maminky, usmívala se přívětivě, to ti šetřím, Lubošku ...

Když byl ještě dosti malý, a jednou zrovna sám doma, odklopil plechové víčko a díval se na penízky pěkně zblízka. Kladl je na sebe a vedle sebe: to budu bohatý ...

Překvapila ho babička.

— Tu máš, ty loupežníku, já ti dám krást — přece jen se rozčílila, a dala mu pár, podle ní pořádných pohlavků ...

Myslím, že tenkrát s tím vyplácením brzy, velmi brzy přestala. Adamica vykročil do života.

Váš vnuk chodí bez dovolení z místa ... Váš Lubomír zranil na klosetu spolužáka ... Váš vnuk odcizil z šatny peníze ... Váš vnuk, váš vnuk ..., prší stížnosti a babička jen pokyvuje hlavou: Já vím, Lubomírek je

neposeda, je to učiněná guma, Já vím ... Ale až bude větší, tak on z toho určitě vyjde, uvidíte ...

Když mu bylo čtrnáct, zdálo se, že měla pravdu. Prospíval, je skoro primus třídy, učitelé ho chválí. Nepolevuje ani další rok Nic nestojí v cestě dalšímu studiu. Přijali ho.

Proč by nemohl být jednou inženýrem nebo doktorem, ti se nemusejí dít a jsou pořád čistí — šimrala Adamicu babiččina slova, když si listoval v nových učebnicích.

Byl měsíc středoškolákem a babička se chlubila známým v ulici: dělá mi radost, šel do sebe, dal si říct a vidíte, mám z něho studenta ...

Když už nadobro přestala pochybovat, že má pravdu, uzel se opět začal zadrhávat. Ředitel školy si vzal překvapenou paní stranou a řekl jí: Jestli takhle bude váš vnuk pokračovat, dostane dvojku z chování. Kouření mu u nás trpět nebudeme.

— Vždyť on doma vůbec nekouří. Já vám to můžu odpřísáhnout, pane řediteli. Já vám slibuji, že dám na něj pozor...

— Říd'á má velký oči, nafukuje to. Co je to, prosím tě babi, pár šluků?
— řečnil doma už solidně vzrostlý vnouček.

— No, já ti věřím, Lubošku, ale dej pozor, to ti povídám, s obavou v hlase domlouvala ustaraná paní.

To ještě netušila, jak se její obavy už brzy naplní. I když se dá soudit, že Adamica byl vcelku nadaný žák, a zdaleka ne jen na angličtinu, že učební látku rychle chápal, přece jen začal opět zvolna sklouzávat po vratké půdě drobných krádeží. Zpočátku guma, desky z umělé hmoty, osamělá koruna nebo třeba dvě. Drobnosti. Potom se mu třeba zamlouvala slušivá spolužákova čepice. Vzal si ji. Padlo mu do oka volně ležící plnicí pero, vložil si je do kapsy a jaké bylo! Nabízely se mu nestřežené chvíle a on ty nabídky náruživě a bez rozpaků přijímal. Byla jich taková řada, že jednou musí zasáhnout orgány Bezpečnosti. Nejdříve mu ušetří sadu rázných káravých slov, pořádně ho properou, ale k potrestání sotva patnáctiletého kluka se ještě nepřikročí.

To už kdekdo v ulici, ve škole, a teď i na oddělení VB ví, že na jeho výchovu jakkoli starostlivá babička prostě nestačí. To už znají jeho časté slibovací repetice a vzápětí jejich až nepochopitelně pošetilé porušení. Teď ho však jasně příslušníci VB varovali a on dobře věděl, že mu příští přestupek bez trestu neprojde. Protože však začíná mít v té době rapidně horší prospěch, dají mu i ve škole jasně najevo, co od něho očekávají.

Koncem roku je jim jasné, že jejich domluvy byly marné — v závěru prvního ročníku nedostatečné z třetiny předmětů.

Matka, paní Adamicová, decentně oblečená žena přijela do školy, aby uhasila, jak se ukázalo, neuhasitelné. Navíc to učinila tak, že především učitelům vytkla jejich neschopnost.

Syna pak vezme sebou do Prahy a přesvědčí ředitele jedné střední školy natolik, že Adamicu přijme. Pro nového žáka Adamicu jsou však školou spíš rušné ulice Prahy, jimž velmi brzy přichází na chuť. A tak se v nové škole sotva ohřeje a už ji opouští. Důvody jsou pádné a je jich víc než dost: soustavná nekázeň a vyložený nezájem o učení, záškoláctví a kouření, množství příkladů hrubého chování k učitelům a nemravností k dívkám ... Nijak se nad tím nezamýšlí, nic ho nemrzí, je mu to jedno. Jeho odchod ze školy je neodvratný, žádnou naději na zlepšení nikdo, ani matka, nevidí. Tato naděje byla vlastně pohřbena už před tím, než mohla vzniknout. Babička píše plačtivé dopisy, matka si posteskuje něco o synech nevděčnících a její druh, jaksi v operativním zastoupení otce, bývalému studentovi, který měl být inženýrem nebo doktorem, vydatně napráská.

Lubomír Adamica si nahází do kufru pár svršků a z příbytku se tiše vypaří. Střídavě žije u kamarádů a zkouší to s učením v ZPA — Košíře...

Začnu znova, předstírá sám sobě. Už po několika měsících jsou z jeho chabého předsevzetí trosky, jeho sklon ke krádeži dosáhl vyšší úrovně. Adamica se už naučil předmět své momentální touhy vybírat. Tady se ztratí stovka jednomu, onde druhá druhému. Ano, ty zelené papírky, které kdysi viděl v „babiččině krabičce“, teď umí patřičně docenit. Už mu také není osm, ale dvakrát tolik. Na nic se mu sice nepříjde, jen občas na nějakou rvačku na pracovišti, ale sympatie mu v dílně nijak neklíčí.

— Potřebuju prachy, a ne se tady motat kolem ponku jako kašpar, brouká si pod začínající řídký trávník vousu zaklínadlo — a takhle si je opakuje a v praxi naplňuje bez úrazu celý rok. Pak montérky nechá viset ve skříňce a branou ZPA už ho nikdy nikdo vejít nevidí.

Má jiné, docela jiné „rito“. Pověděli mu o něm noví „přátelé“, když viděli, jaké má vlohy. Pověděla mu o něm a vtáhla ho mezi sebe parta příživníků, příležitostných zlodějíčků, polohomosexuálů, pro něž byla práce přehlídkou ztraceného času. Ostatně ani Adamica se už na ni jinak nedíval. Také se jí vyhýbá jak umí, a jen občas, když nejdou „kšefty“, oblékne si na několik týdnů třebaš oranžovou blůzu metaře, na záda si nasadí stopku a

chodí po rajónu s koštětem. Pak si dá pauzu a objeví se zas jako brigádník v pivovaru, pak ho lze chvíli spatřit při úpravě sadů a parků, pak ...

Když je mu osmnáct, prožívá neveselou premiéru — je souzen a odsouzen pro výtržnost a napadení příslušníků VB. Zatím podmíněně.

V osmašedesátém roce má jít k odvodu. Nasype do sebe notnou dávku prášků. Zahouká záchranka a vezou ho na Bulovku.

Jestliže se předtím cítil otráveně, teď otravu skutečně má. Medikamenty. Ale copak chtěl něco jiného. Potom stejné počínání několikrát reprízuje a pobývá „v zahradě klidu“ bohnické psychiatrické léčebny. Diagnóza: těžký psychopat.

Příští diagnózu už udělá sám. A vůbec ne těžce. Jen opustí léčebnu, začne si v Čedoku vybíhávat třídní březnový zájezd do NDR a NSR ... Jede ...

Bedlivě čeká na svůj okamžik. Dočká se jej den před svátkem Josefa v devětašedesátém roce. V Hamburku. Do autobusu se už nevrátí. Zatímco si vedoucí výpravy zaškrtně jméno Lubomír Adamica, klepe už tento „turista“ na dveře zastupitelského úřadu USA. Tam si s ním pohovoří jeden slušně vyhlízející pán. Adamica toho moc neví o předmětu konkrétního zájmu toho džentlmena; proto sahá až na dno své chytrácky nabubřelé fantazie a plácá, co mu slina na jazyk přinese. Pán ani nechce všechno slyšet. Jeho čas je drahý. Přerušuje tok Adamicovy řeči, dá mu 200 marek odměny a sdělí, že už do této kanceláře chodit nemusí.

Zrovna tolik marek získá Adamica od mise hamburských katolíků. A to zatím nehnul ani prstem. Pak sedne a vypíše své „weltmanské“ zážitky kamarádům — a babičce. Svěřuje papíru celou galerii nafouknutých bublin, vyzpovídá se ze svých nemalých sympatií k zemi netušených možností, kterou právě objevil, i z „dalekosáhlých“ plánů, jež zde prý co nevidět uskuteční... Přednáškové turné po Spojených státech, kam hodlá brzy odjet a kde bude hovořit o situaci v Československu, stane se posté ze (ve svých představách) posluchačem některé z universit a pak jednou přijde jeho čas, kdy se ve své bývalé vlasti objeví jako pan Někdo ...

Pak začal poznávat realitu. Výstižněji řečeno, musel ji potězkávat v rozdrásaných rukách tak, jak se mu o tom doma ani v nejhorším snu nezdálo. Na to, co uměl — a bylo toho žalostně málo — tady nikde nečekali, a za to, že se někde bídne na čas uchytil, musel platit dohazovačům. Doslova a do písmene, v jejich chřtánech zmizela celá polovina tentokrát opravdu vydřeného platu.

— Nezaplatíš, nevezmou tě. Zaplatíš, dopřejeme ti makačku.

A tak cement, bavlna, dřevo, a tak bedny, balíky, sudy — metráky sem a tam, z prostoru do prostoru, nedočkávané nákladní auto, nenasytný vagón, bezedná lodní paluba. A zvalchovaná záda, a nohy jako cent, a spát nemá cenu, — i když je kde, stejně se neusne ...

Vyráží ven, všude plno světla. Světlo — a lidí jako much. Z výkladů civilní lákadla zboží a v kapse cinká pár drobných. Nemůže utrácet — šetří na cestu do USA. Strádá. Skrblí. Na jídle, na oblečení. Už je v Hamburku přes čtvrt roku a stále nosí tytéž šaty, v nichž sem přijel z Prahy. Mění místa, střídá vyděrače, ale dřina je všude stejná. Jde to všechno pomalu, strašně pomalu ...

Kdo to má vydržet, kleje Adamica stále častěji. A má k tomu důvody. Opravdu. Je téměř na dně. Totálně. Musí přece něco přijít, musí se něco stát, co mě z toho svrabu dostane, uvažuje, když je sám.

— Krást? To by se mohl dostat do průšvihů.

A tady se dostat do průšvihů znamená rázem škrtnout cestu do Ameriky.

Nakonec mu pomáhá hicparta, homosexuálové...

Ani se nemusel příliš přemáhat. A co je vlastní vůle? Má vůbec nějakou?

Je odhodlán ke všemu a připraven na všechno. Poznává pasáky, děvky, okouší nezbytný kousek světa drogového zapomnění. Konečně shromáždí peníze na letenku do Spojených států.

Má ji — a pod ním zůstává Hamburk, mraveniště se svojí Herbertstrasse, se svými uličkami lásky, s mlhou olízanými nočními chodníky — a s jeho šlápotami. Dokonce mu to všechno připadá, když se dívá na obrovské hromady vyloženého materiálu v tom propadlišti dole, že to nikdy nedělal, že tam nikdy nebyl...

Ve Spojených státech se zprvu živí jako denní a noční umývač nádobí po různých hotelích, dělá liftboje a pomocného dělníka, pak občasného společníka starších dam a různých homosexuálů. A u toho posledního, když se to jen trochu „pocukrovalo“ drogami — a ono se to „cukrovalo“ víc než trochu — zůstal.

Téměř od začátku svého pobytu v USA žil na jakési jiné planetě. Podlehl omamným drogám, stal se jejich otrokem. Pobýval v podivném útlumu na odvrácené straně života. Poznal celé spektrum jedů, heroin a LSD, kokain, hašiš i marihuanu.

Pro drogy byl schopen zamotat se do jakékoli riskantní akce. Proto šel vždycky tam, kde je našel a nebylo rozhodující u koho je našel. Potácel se

tedy v drogovém polosnu po garsonkách a dřevěných barabiznách, po lokálech i brlozích, a patrně by už tehdy v jednom z nich ukončil beznadějně svůj život, nebýt přece jen jeho matky, která se mezitím odhodlala požádat v Československu o milost pro svého syna, v roce 1970 stíhaného pro trestný čin ilegálního opuštění republiky a odsouzeného k osmi měsícům nepodmíněně. Žádost byla kladně vyřízena.

Adamica se podané ruky chytil. Avšak těch několik měsíců, než měl vyřízené cestovní formality, plně využil pro náležitou přípravu. Spojil se s různými firmami, které vyrábějí a obchodují s gramodeskami, a nechal si od nich urychleně poslat elpíčka s nahrávkami předních amerických a anglických beatových skupin. Prý na ukázkou. Zakrátko se mu sešlo celkem dvě stě padesát elpíček. Pochopitelně, že desky nikdy nechtěl zaplatit a také nezaplatil.

— Až zvednu kotvy, tak si mě hoňte!

Pak nakoupil mnoho levných propisovacích tužek. Ty tužky vůbec nepotřeboval na psaní. Vyjmul z nich náplně — a ejhle — měl ideální skrýš pro práškové drogy, kterými ho přátelé na cestu zvláště štědře vybavili. I semínka marihuany mu dali; přece musí mít nervy v pořádku — alespoň do začátků ... Takto napakován, stanul tedy dne 28. května 1971 ztracený syn Lubomír Adamica na ruzyňském letišti.

Už po několikáté se dívám na jejich fotografie, do jejich tváří. Patří přece mladým lidem, kteří také museli někdy prožívat čas, kdy snad chtěli něco kloudného dokázat, kdy chtěli něčím být.

To se přece ještě neznali, když se Trčka učil pokrývačem a Kerbl písmomalířem, když Dvořák zasedl do lavice gymnázia v Přípotoční a Beran udělal první kroky pikolíka v kavárně „Flora“. To Setnické bylo patnáct, Vochomůrka snil o dráze hvězdy beatové muziky, žačce SEŠ Heinzové šly jazyky a že prý bude letuškou, Černá se snaživě točila kolem pultu jednoho známého cukrářství, Adamicovi se pod rukama rozplynuly „doktorské-inženýrské“ ambice a Hanzlík, jedině Hanzlík, snad už dřív než ostatní, přišel na chuť hippies a zasvětil jim, jako věčně fluktuující brigádník, čas svého příležitostného nicnedělání...

Dívám se na jejich snímky a vidím za každým cestu, slizkou a mazlavou cestu, po níž dospěli úplně jinam, než kam před několika lety snad chtěli —

ale kam přece jen nezadržitelně směřovali.

Alena Černá se z té obrázkové galerie jediná ze všech směje, vím, že tenkrát, když fotograf stiskl spoušť svého aparátu, ještě zdaleka netušila, že pozná nějakého Trčku, že ji chtivě vsaje atmosféra Play-clubu v Rybné ulici a potom, potom už nebude takový problém „všimnout si“ čeho si celý život nevšimla — otcových zbraní.

Jediný člověk z té galerie má brýle. Adamica. Má tmavé brýle, které mu trochu zakrývají výhled a soustřeďují ho do stínu jeho zvětralého světa. Je to jediná fotka, jež nepochází z dokumentů, které tu po nich zbyly, je z letiště Latsch u Weidenu. Mohla by se jmenovat: těsně po přistání. Už na ní nemá „vyjevené, zvířecí oči“, jak mi je charakterizoval druhý pilot, Dominik Chrobák:

„Vidím ho jako teď, pěnu u úst, pačesy v obličejí a řve na mne tak, až mu přeskakuje hlas... Nikdy na tu pruhovanou bestii nezapomenu.“

Kdybych o nich nic nevěděl, asi bych se na ně nedíval zaujatě jen proto, že mají dlouhé vlasy. Jakkoli se mi tahle móda nemusí líbit, nepatřím k těm, kteří by dlouhé vlasy zcela mechanicky pokládali za jakýsi cestovní pas na „šikmou plochu“ a kteří by z nich dělali inventář zpusťlosti či smutnou kletbu rodiny...

Vždyť třeba jeden z dvojice únosců z 18. dubna 1972, Antonín Lerch, byl přímo vzorně nakrátko ostříhán, znám i Adamicovu fotku se solidním účesem; a dokonce jeho dvojče, Jaromír Kerbl, jak před necelým rokem otiskl západoněmecký Stern, se brzy ve Weidenu změnil z víc než nápadného vlasatce v hladce vyholeného, modelově zastřiženého elegánka... Kdyby se tak s tímhle nic na hlavě objevil svého času na diskotékách ve smíchovské „Spořitelně“ nebo v jedné zajímavé místnosti strahovské koleje či třeba v Radotíně, asi by ho parta vypískala a diskdžokej Vochomůrka by byl málem schopen zapřít, že ho vůbec někdy znal...

Než se však díky své neslýchané krutosti ocitla gaunerská desítka v mezinárodních novinách i v televizi, musela se jedna pětice, zárodek budoucích vzdušných pirátů, spolu sejít už v někdejším „Play-clubu“... Bylo tam vskutku noblesní posezení. A kdyby jen posezení. Kontakty s lidmi „velkého světa“. To nebyl žádný Golčův Jeníkov či Vlachovo Březí nebo cokoli, kde se musí dělat. Do Play-clubu našli cestu jenom, „formáti“.

Hanzlík, Trčka, Vochomůrka, Beran a Kerbl se tedy stali jeho štamgasty. Jádro party. Shnilé jádro, z něhož nemohlo vzejít nic dobrého. Stačilo jim, když se na sebe skrz ten kouř podívali a bylo jim jasné, že jsou naladěni na úplně stejnou frekvenci...

Dělat pokud možno méně než vůbec něco dělat — zrovna jako hippies. Popíjet (pokud možno zadarmo) a nezávazně blábolit. A poflakovat se — zrovna jako hippies. A pak taková fajnovější štace — postávat a posedávat s tuzexovými turisty a dolovat z nich drogy, jistě, a pokuřovat, libě pokuřovat hašiš a marihuanu. S cizinci a bez nich. Často v kvartýru u „Nácka“, jak říkali Hanzlíkovi. Nebo se svými nejvěrnějšími na diskotékách, které střídavě, s výjimkou Kerbla, dokonce vedli.

Někteří — a ti nikam neuletěli a nikoho nezabili — se ještě musí živě pamatovat. Zvlášť když se diskotéka večer uzavřela a trochu se to tam protáhlo. Žádné diskrétní separé, spíš velká násobilka orgií v chápajícím kolektivu, včetně svlékacích scének, a do toho všeho trochu pepře několika šluků z kolující hašišové cigarety.

A což soukromá diskotéčka někde doma? Je možno zapadnout k Hanzlíkovi. Takové malé doupátko s malou drogovou seancí. A taky odborná instruktáž „Jak marihuanu řádně kouřiti“, a později, když drogový sortiment jaksi mohutní, se tu už také můžeš naučit umět zacházet s injekční stříkačkou, aby se bleskově našla žíla a vpich jak nebolel. A pak už nic zvláštního, jenom snít a kecat...

U „Houby“, tedy u Vochomůrky (rodiče pracovali v noci a byt byl volný) si zase spíš poslechněš „světověj bít“ a můžeš nasávat a milovat a ...

A pak ještě byly takové bytečky, od nichž mají zainteresovaní klíče. A kdo má klíče, má i právo režíre jímavého večera či noci, tomu se věří, že sebou nevede nějakou „levotu“. Jde tedy jen o to dodržovat rozdělovník, aby třeba už „na place“ nebyla nějaká jiná parta — zajistit patřičný přísun elpíček (jistě, že ne našich), solidního pití (samozřejmě, že teď ještě ne coca-colu), špetku marihuany a „ňáký schopný buchty“. Pak už se může trochu „popojet“ ...

Ovšem „Play-club“ zůstává hlavním, důvěrně zabydleným dokem, z něhož jeho „dítka“ jen nerady vyplouvají. Kde si taky lépe spravit pocuchanou náladu? Kde tedy jinde, než právě tady, v „plejáči“, na sebe brzy přišpendlí „tři nový kočky“ — nejdřív přes Vochomůrku Olgu Setnickou, pak přes Trčku Alenu Černou a sám „velký Hanzlík“ zahoří sympatiemi k Aleně Heinzové, kterou, než se její ukolébání rodiče stačí

rozkoukat, bezohledně vyrve z jejich vlivu. Totéž tento výtečník zařídí s Jaromírem Dvořákem, který především jeho zásluhou téměř pověsí studium na hřebík, a po celém řetězu tvrdých rodičovských kritik stále častěji vyhrožuje, že si zabalí kufr — až jej jednoho dne opravdu zabalí a skočí rovnou do propadla party.

A Adamica? Ten pozná „Play-club“ až v jeho paběrkujícím, dutém epilogu. Zvláště ho ale „plejáč“ nepoutá, viděl přece už jiné night-cluby a v nich jiné věci. A pak — nechce být rušen v domácím zahradničení. Pečlivě si v bytečku pěstuje v dřevěných truhlících marihuanu, jejíž semínka si přivezl z USA, a se svojí drogou je spíš rád o samotě. Zatím mu nic neschází, o elpíčka je až netušený zájem, za jedno dostává dvě i tři stovky, matka mu dává k lepšímu „kapesné“ a drogy mu taky zatím nescházejí. Jeho chvíle, kdy se vyšvihne do čela party, má teprve přijít.

Když se jednou po ránu dveře „Play-clubu“ zavřou nadobro, začne tohle kvinteto hledat nové možností schůzek. Najde je brzy a jako mûry se slétává hlavně „U Fleků“. A taky „U Malvaze“. Nebo „U Zpěváků“, U Černých, U Glaubiců, U sudu...

Kde vůbec hlavně?

Všude tam, kde nikdo z nich nechybí. Všude tam, kde je přítomnost těchhle „květovaných dětí“ trpěna a kde mohou vést řeči o svých „fantastických“ zážitcích a spřádat pavučiny svých budoucích plánů. A nejen večer, i mezi dnem. To už Trčka není pokrývačem, ale figurantem v geodézii, Vochomůrka na čas ochotně odloží „hudební“ sny a stává se rovněž figurantem, Adamica jakbysmet a Kerbl taky. Narkománek Beran stačí zběhnout z Flory k figurantství a krátce nato si pojednou oblíbí profesi pomocného sanitáře v krčské nemocnici, kde začíná v ten čas kotvit jako pomocná dětská sestra i Heinzová. Aby Hanzlík netrhl partu, chce najít také zalíbení ve vyměřování naší pevniny, ale brzy toho musí nechat, poslali ho domů, aby se nejdřív vůbec něčemu naučil. A Hanzlík se „učil“ tak důkladně, že ho naše bezpečnostní orgány musely stíhat pro nedovolenou výrobu a držení omamných prostředků a jedů podle paragrafu 187/1 trestního zákona. Setnická se zatím, díky Vochomůrkovi, stává svobodnou matkou, Dvořák chodí do gymnasia spíš na „exkurzí“, jen Černá zůstává za pultem cukrárny.

A tak povedení „geodeti“, kteří mají v hlavách a především v rukou všechno možné, jen ne červenobílou tyč a práci, začínají toužit po jiných krajích. Adamica, Trčka i Beran tyhle kraje jako utečenci přece poznali a

když využili velkorysosti našich úřadů a slibovali hory doly, jen když se budou moci vrátit domů — a teď tak sedí U Fleků, U Malvaze, U Glaubiců, U.... přiznávají docela nepokrytě, že se jim už zase jaksí stýská: „Tady zkrátka nebudou ani h o d i n u !“

Zvláště Adamica, Jemuž jeho zahradnictví přichází zatím na buben a „drogista“ Hanzlík, který už je taky se svým zbožím na dně. Dívenky, sedící kolem stolu v objetí svých „belmondů“ a kibicující Kerbl s Dvořákem, jsou v tomto směru také stejného názoru.

Na Západ...

Přejde několik měsíců diskoték a domácích mejdanů, odezní horečné debaty v hospodách a vinárnách, stromy mají první plody, vlásy už brnkají o ramena, a celé partě, která se už těsně a bez výhrad semkne kolem vůdce Adamici, by nikdo na světě nevyvrátil — kdyby to však věděl — tu „velkou věc“, jako infekce zaplavující a hýbající jejich mozgovými závitky:

Jedině, únos, letecký únos!

Prvního června si sednou doma u Trčky a pečou akci. Čtvrtého června se u Hanzlíka na zahradě dohodnou, že to „vypukne“ už na vyzkoušené lince mezi Prahou a Mariánskými Lázněmi, že k přinucení pilota, aby změnil kurs, použijí jedné pistole a tou druhou že budou držet v šachu ostatní cestující, případně bezpečnostní orgány.

Pistole, to je zatím to jediné, co nemají.

Do diskuse vstoupí Alena Černá: — Já ty bouchačky seženu!

Šestého června odpoledne Černá plní svůj slib.

Osmého června před odjezdem party na mariánskolázeňské letiště je poslední porada. Dohodne se přesný zasedací pořádek v letadle a rozdělí se úkoly pro každého jednotlivce.

Adamica provede ozbrojený útok na prvního pilota: — Dívejte se dobře, až si takhle svlíknu bundu, tak na to vlítneme!

Nic víc — a tečka. Otřesná tečka.

Patnáctý den po únosu čs. letounu L-410 OK ADN obdrží naše příslušná místa dálnopis z Německé demokratické republiky. Pracovníci Státní bezpečnosti NDR z Karl-Marx-Stadtu nám touto obšírnou zprávou poskytují významné informace o dlouhodobě plánovaném únosu čs. letounu a dokreslují charakteristiku prostředí, v němž se únoscí pohybovali a z

něhož také zběsilý čin vyrůstal. V dálnopisu jde totiž o výpověď státního příslušníka NDR, několikrát trestaného K. Hofmana, z jehož svědectví vyjímáme:

„.... 31. května 1972 jsem odjel do Prahy a vyhledal svého známého, jistého Petra T.... Zním ho od roku 1969. Poslední květnový den mě T. zavedl ve večerních hodinách do svého bytu. Před tím jsme spolu seděli v hostinci U Tomáše na Malé Straně. V jeho bytě jsem se setkal se skupinou několika mladých lidí. Většinou chlapci a několik dívek ve věku od 17 do 24 let. Bylo mi podezřelé, že někteří z nich přicházejí a odemykají si vlastními klíči. Později mi T. vysvětlil, že žijí společně v jakési komuně. Dělí se o získané peníze a v této skupině neexistují žádné morální zábrany. Každý má nárok na děvče svého kamaráda a pokud má o nového milence dívka zájem, je starý nucen uznat nový vztah a svého prvenství se u této dívky vzdát. T. mi pak představil svoji dívku. Byla ve vysokém stupni těhotenství a T. mi důvěrně sdělil, že je jí šestnáct let a že ji rodiče vyhnali z domova.

Tito chlapci a dívky byli to, čemu se ve světě říká hippies. Byli velmi zarostlí a velmi moderně až výstředně oblečení. Jedna dívka mi slíbila, že mi podobný oblek obstará.

Během večera jsem se seznámil blíže s jakýmsi Jiřím, který byl, jak se zdálo, vůdčí postavou této skupiny. Během rozhovoru se mi pochlubil, že pořádá v některých pražských klubech diskotéky. Velmi litoval toho, že — cituji: „Už to tu stojí za hovno, ani striptýz nemůžeme pořádat, dřív na tom holky vydělaly spoustu peněz.“

Zajímal jsem se o to, kde tento striptýz byl prováděn. Jiří mi sdělil, že podobné produkce byly naprosto normální a tvořily pevnou součást jeho programu. Některá z dívek party se prostě svlékala na parketu. Později během večera odcházeli chlapci s některými dívkami do vedlejších pokojů.

Podle slov T. se parta živila především příjmy z diskoték, které pořádal výše jmenovaný Jiří. Dívky se živily především prostitucí a celá skupina se nechávala fotografovat na pornografické snímky ...

Kolem půlnoci přišel neznámý mladík a vedoucímu skupiny předal několik balíčků morfia. Všichni chlapci i dívky pak toto morfium požívali.

Znovu jsem se s touto skupinou setkal na druhý den v pivnici U Fleků. Seděli jsme u nějakého dlouhého stolu, asi pro dvanáct hostů. Z jedné strany vedle mne seděla dívka, s níž jsem se bavil minulý den. Je pravda, že jsem s ní chtěl mít pohlavní styk, ale když mi říkala, že byla několikrát

lécena na pohlavní nemoci, bál jsem se. Z druhé strany vedle mne seděl Jiří. Dlouho a velmi dobře jsme se spolu bavili. O čem byla řeč, nemohu již blíže uvést, neboť jsem hodně pil. Pamatuji se však velmi dobře, že se mě Jiří vyptával na poměry v naší republice. Jeho otázky byly zaměřeny především na život naší mládeže. Vzpomínám si rovněž velmi dobře, že jsem Jiřímu říkal, že mám v Západním Berlíně příbuzné a že je pravidelně každý rok navštěvuji. Jiří se mě hned začal vyptávat na poměry v Západním Berlíně. Nápadně se zajímal o možnosti pracovního uplatnění. Tímto pracovním uplatněním měl na mysli ve svém případě pořádání diskoték a u děvčat zařazení jako varietní tanečnice a prostitutky. Tvrdil, že ani nic jiného tyto dívky neumějí a že se většina z nich živí tímto způsobem již od absolvování devítileté školy. Odpověděl jsem mu, že jak mi mojí známí říkali, spousta čs. emigrantek se živí převážně tímto způsobem, to je jako profesionální prostitutky nebo striptérky. Jiří moje slova překládal dívkám a podle jejich reakce jsem viděl, že je takováto perspektiva velmi přitahuje. Pouze dívka vedle mne, tuším, že se jmenovala Jiřina, něco takového odmítala, říkala, že bude africkou královnou.

Když mi Jiřího zajímání o poměry v Německé spolkové republice bylo nápadné, zeptal jsem se ho, na co tyto údaje potřebuje. Odpověděl mi, že chce spolu se svými kamarády odejít do NSR. Když jsem se ho ptal, zda se jedná o legální pobyt a legální opuštění republiky, velmi se smál a říkal, že to vzhledem ke státnímu zřízení v republice není možné.

Vyprávěl jsem mu svůj příběh o pokusu ilegálního přechodu hranic naší republiky do NSR a o mém zadržení v hraničním pásmu. Pochyboval jsem, že by Čs. pohraničníci pracovali hůře než naši.

V tu chvíli Jiří říkal, že s takovýmto způsobem přechodu hranice nepočítají a že jsou si vědomi toho, že by byli zadrženi. Říkal, že promysleli celou akci jinak, a že unesou letoun na lince Praha — Karlovy Vary. Na moji otázku potvrdil, že celou akci mají perfektně připravenou, a že čekají jen na vhodný termín. Rovněž tak mi nabízel spoluúčast na této akci.

... Je sice pravda, že jsem Jiřímu svoji účast v akci přislíbil, ale jednak jsem byl již dost opilý a jednak jsem si myslel, že se jedná o běžné hospodské řeči, jimž není zapotřebí věnovat pozornost. Druhý den jsem na celou věc zapomněl. Myslím si, že i kdyby na mě Jiří vykonával nějaký nátlak, že bych stejně nepovolil a účast v tomto hazardním podniku odmítl. Takovýto způsob opuštění republiky považuji za přehnaný a příliš

dobrodružný. Myslím, že riziko neúspěchu je veliké a tresty za pokus o únos letounu jsou jak u nás tak i v ČSSR velmi vysoké.

Na celou věc jsem skutečně zapomněl. Až při vysílání fotografií únosců dopravního letadla čs. letecké společnosti Slovair západoněmeckou televizí, jejíž programy pravidelně každý den sleduji, jsem na jedné z fotografií poznal svého kamaráda Jiřího z Prahy. Že se jmenuje Vochomůrka, jsem se dozvěděl až z televizního vysílání. Rovněž tak jsem poznal na snímku jednu z dívek a sice Olgu Setnickou, která nám v T. bytě předváděla striptýz. Celou věc jsem nehlásil z toho důvodu, že jak jsem výše uvedl, domníval jsem se původně, že jde jen o Jiřího fantazii, probuzenou spotřebovaným pivem. Později jsem věc nehlásil ze strachu, abych se do něčeho nezapletl. Necítím se ničím vinen a čin únosců ve mně vzbuzuje pochybnosti o jejich zdravém rozumu.

Na doplňující otázku vyšetřovatele dodávám, že mám na mysli především ten fakt, že se dopustili vraždy pilota a tím ohrozili nejen zdar své akce, ale i životy. Opakuji znovu, že jsem nevěřil Jiřímu a že jsem se domníval, že jde o výmysl a že se přede mnou vytahují...”

K. Hofman tedy dovyprávěl. I když, jak říkal, hodně pil, přece jen si ještě dost pamatoval. Docela výstižně nám vylíčil situaci v podivném příbytku Petra T. Zvlášť pozoruhodná je jeho starost o životy těch, kteří se už osmý den po jeho návštěvě stali tlupou vzdušných gangsterů. A ta jeho až dojemná obava o zdar celé akce únosu, která by mohla být ohrožena zabitím pilota. Hofmanova výpověď sice vnesla do případu další osvětlující paprsek, ale je to nicméně i dokument, který výmluvně charakterizuje i jeho samotného. A tak si můžeme být jisti, že se do party v bytě dotyčného přítele T. docela hodil.

Konečně se po roce a devíti dnech samovazby usadili ve dvou řadách lavic. Šest mužů a tři ženy. Všichni mladí — a všichni obžalováni z „těžkého vzdušného pirátství“. Za svůj zběsilý čin mohou dostat pět, deset let i více.

Oni se však na weidenskou porotu usmívají. Jenže dnes je není slyšet, jsou poněkud lépe upraveni než jak většinu z nich znala Praha. Nebo také Mariánské Lázně...

Ten desátý, ten hlavní, který ze vzdálenosti půldruhého centimetru vystřelil na pilota a zavraždil ho, ten hlavní, třiaadvacetiletý Adamica, tu chybí. Druhou lednovou sobotu, tedy před necelým půl rokem, se ve své bayreuthské cele oběsil na ručníku.

Je osmnáctého června kolem desáté hodiny, proces s únosci po mnoha odkladech začíná, a obžalovaní mají teď jednu nebývalou starost — žvýkačku. Soustředěně ji přehazují mezi rty, zvolna pohybují tvářemi a občas se spřízněné duše hledají a najdou očima. Setnická s Vochomůrkou, Heinzová s Hanzlíkem a Černá? — ta už ne s Trčkou, ale s Beranem. Nevím jak k tomu došlo, že k sobě tihle dva zahořeli, když jejich cely byly na kilometry vzdáleny. Možná pomocí motákové korespondence, která se už od začátku procesu, jen se k sobě parta dostala, mezi všemi solidně rozvinula.

Ty budeš říkat to a ty tvrdit ono, o tomhle nic nevíš a tohle taky zatlučeš — putovaly vzkazy... Samozřejmě, že tahle „naivní“ psaníčka našla velké části povolného, i když odesilatelé ne zrovna chtěného adresáta — prokurátora.

Ze západoněmeckého tisku jsem vybral text jednoho motáku, v něm například Vochomůrka píše:

„...My musíme říkat, že třetí pilot“ (myšlen dr. Klementis ze Sloviru) „se vyřítíl na Adu a způsobil výstřel!“

Po tak dlouhé izolaci mají zřejmě hodně rozumu. Nechci je přeceňovat, ale možná, že jim za tu dobu leccos došlo, možná budou tvrdit, že se jim dodnes hlavou míhají nekonečné retrospektivy děje na palubě letounu, každému a každé třeba jinak. Ale i když budou jakkoli kombinovat, spekulovat a třeba se i vyznávat z upřímnosti, na konci jejich slov bude a zůstane — smrt člověka.

Heinzová má na obrázku, který zachycuje účastníky procesu, v rukou růži. Patrně jí někdo přeje, nejspíš Hanzlík. Heinzová hledí zadumaně, ale tenkrát stejná ruka, která tiskne stonek květiny, čiperně vytáhla ze svých šatů pistoli ráže 6,35 mm, aby ji na palubě letounu kradmo podala Beranovi.

Vochomůrka na obrázku špulí rty, jako by chtěl Setnické za zády pohvizdovat něco ze svého beatového repertoáru a projevit jí tím svůj diskdžokejský dík za její chladnokrevnost, s níž pronesla „sedmpětašedesátku“ a předala ji přesně tak, jak si to Adamica přál, do jeho ruky.

Beran se snaží s umíněnou ukřivděností vztyčovat hlavu a pozéřsky pohazovat už neúnosným táborem „mikáda“, Hanzlíkovo ironické cukání koutky je teď, když je bezvousý, ještě průkaznější, „takystudent“ Dvořák dává svou ledabylou grimasou najevo spíš postoj náhodného návštěvníka než obžalovaného spolupachatele ...

Nebo snad Adamicovi komplicové doufají, že se třeba ve weidenské soudní síni podivným řízením osudu stane zázrak? Rok a devět dní samovazby je přece jen pořádně dlouhá doba, během níž se leccos mohlo stát. Třeba už se přece jen jaksi pozapomnělo na těch pár minut v letadle, třeba čas už mnohé přikryl a zarovnal a ti pánové z poroty to všechno, co se stalo, budou pokládat za chvilkové poblouznění mládí.

A my jsme přece mladí, nikdo z nás nestřílel, Ada už tu není a my chceme tak žít, víte, svobodně žít, tady u vás v NSR. Tam u nás to nešlo, tam se prostě nedá dýchat a proto ...

Beran říká, že jednal z politických pohnutek. O motivech svého činu dříve prý nemluvil z obavy před nátlakem československých úřadů na jeho příbuzné a přátele doma...

Vochomůrka tvrdí, že ho v Československu politicky pronásledovali a jeho babičku, která měla hospodu, že označili za třídního nepřítele ...

Černá prohlašuje, že se přidala k únoscům, i když jí nikdo doma nic zlého neudělal, ale chtěla prý žít v zemi, kde je svoboda. Prý ovšem nevěděla, že únos skončí tak tragicky ...

Hanzlík přiznává, že plánoval už dříve útěk do NSR turistickým autobusem a hned má po ruce důvody — v Československu ho politicky pronásledovali tak, že si netroufal vyjít na ulici...

Dvořák prý utekl, „že neměl naděje dostat možnost studovat ...“

Heinzová uvádí, že si účast na únosu pečlivě rozmyslela, ale kdyby měla jen tušení o tom, že cenou za její svobodu bude život pilota, nevkočila by na palubu letadla...

Když západoberlínský student Ullrich Oertel vypověděl, že někteří z obžalovaných mu v Praze vykládali, že kouří hašiš, protože se nemohou vyrovnat se společenskými poměry, diskdžokej Vochomůrka se ohradil slovy: Nikdo nemůže dokázat, že by v Praze bylo byt' jen pět gramů opia.

Vrchní státní návladní dr. Meier však k tomu hned podotkl, že je všeobecně známo, že zrovna Adamica, který vypálil smrtelnou ránu, byl požívač opia, a pak dodal na adresu Vochomůrky — „nepovídejte nám tady pohádky.“

Dále student Oertel připomněl, že když svého času navštívil Hanzlík Západní Berlín, zalíbilo se mu „v jaké svobodě tam žije mládež a také to, že mládež tam není nucena k práci...“

Ne, ta živýkačka nebude pro těch devět obžalovaných jedinou starostí, jak jsem napsal výše. To je pouze křeč z rodu přetvářek, kterou jsme už jednou zastihli v jejich obličejích — ano, v letištní hale před startem k únosu, v tu chvíli, když holdovali coca-cole a dopité lahve s nevinnou soustředěností ukládali do brašen... A pod víčky „líně“ přivřených očí jim hořela nedočkavost...

Ted' mají také před sebou únos, ale z docela jiné stránky. Občas jim zmizí za bělobou zubů utišující prášek, nepřítomný pohled se vbodne do země tak metr před nimi nebo někde nad hlavami početného publika. Ale tenhle druh jejich pohledu trvá jen chvíli. Než si uvědomí, že se na ně dívají lidé a pak — ty četné objektivy. Ty především. Když se fotografuje, dovedou se obžalovaní opravdu dobře otáčet a pózovat.

Ať se únosci více či méně snažili vylicít porotě, jakými byli „bojovníky odporu“ proti socialistickému Československu, že byli režimem pronásledováni a že proto „politické motivy“ hrály podstatnou úlohu při únosu, v průběhu procesu stále znatelněji vystupovalo něco úplně jiného. Stávalo se čím dál zřejmějším, že na lavici obžalovaných sedí individua, která jsou na tom zle s morálkou, že se většina z nich práci vyhýbá na sto honů, že jsou to lidé, kteří opravdu touží jen po nevázaném životě a mylně se domnívají, že vhodnou půdu pro tuhle formu jejich existence najdou právě v Německé spolkové republice. Jejich snaha vydávat se za politické mučedníky nacházela den po dni stále méně příznivých uší, ochotných poslouchat stereotypní výlevy. Vyšlo totiž nakonec jednoznačně najevo, že žádný z nich se — to také konstatoval rozsudek — „neprofiloval v politickém odporu“. Proto soudní porota čin tlupy ohodnotila jako ryze kriminální, a tedy jako takový, na nějž se vztahuje působnost šestnáctého října 1971 zpřísněného paragrafu 316 c trestního zákona NSR, který odsuzuje letecké pirátství jako zločin.

I když obžaloba vinila únosce z těžkého leteckého pirátství a vrchní státní návladní dr. W. Meier pro ně 3. prosince 1973 žádal tresty vězení od pěti do jedenácti let, soud vynesl tresty podstatně nižší.

Předsedající soudce Oberndorfer měl na celou otřesnou událost, která tak rozhořčila naši i světovou veřejnost, poněkud jiný názor. On totiž po zevrubném prozkoumání veškerého materiálu „neshledal“, že by se jednalo

o těžký případ, ačkoli jeden z pirátů přímo na palubě letounu zavraždil kapitána letounu Jána Mičicu. K překvapení i velké části samotné západoněmecké veřejnosti weidenský soud potom vzal za základ svého rozhodování skutkovou podstatu prostého leteckého pirátství, jako by tedy vůbec nešlo, o tak závažnou záležitost.

Po mnohokrát odloženém soudním procesu, který měl původně trvat tři týdny, ale nakonec se protáhl na stoosmdesát pět dnů, byly v pátek 14. prosince 1973 vyneseny nad devíti únosci čs. letadla L 410 OK-ADN, z nichž většina byla v Československu vícekrát souzena pro trestné činy, tyto rozsudky:

Třiadvacetiletý student Jiří Beran byl odsouzen k sedmi rokům odnětí svobody, k trestu odnětí svobody v délce šesti let byli odsouzeni Jiří Vochomůrka, Milan Trčka a František Hanzlík, k pěti letům odnětí svobody soud odsoudil Alenu Černou. K trestům podle zákonných ustanovení o mladistvých provinilcích byli odsouzeni Jaromír Dvořák a Jaromír Kerbl na pět let odnětí svobody, Alena Heinzová na čtyři roky odnětí svobody a Olga Setnická na tři roky odnětí svobody. Vyšetřovací vazba má být od rozsudků odečtena ...

Vidím ty pány, jak popíjejí kávu nebo co mají rádi, a jak systematicky úřadují. Jistě občas zavadí svýma očima i o paragraf 316 c trestního zákona Německé spolkové republiky, který byl 16. října 1971 tak zpřísněn, a který odsuzuje letecké pirátství jako zločin. Snad by měli ti pánové najít ve svém drahocenném času víc než chvíli a ještě jednou se poradit se svědomím a zvláště se svědomím veřejnosti o tom, zda vražda pilota při leteckém únosu (a tahle byla vůbec první v celé historii civilního dopravního letectví) je nebo není těžké letecké pirátství ...

Usnesení vlády ČSSR ze dne 22. června 1972 číslo 179 o propůjčení státních vyznamenání.

Vláda doporučuje prezidentu republiky, aby za mimořádné hrdinství při výkonu služby na palubě letadla násilně uneseného do Německé spolkové republiky dne 8. června 1972 propůjčil:

1. Vyznamenání Za statečnost in memoriam J á n u M i č i c o v i, kapitánu letadla L 410 OK - ADN;

2. Vyznamenání Za statečnost D o m i n i k u C h r o b á k o v i,
pilotu letadla L 410 OK—ADN.
Tento návrh byl dne 27. července 1972 realizován.

DIREKT 11,37

Pahýly osamělých stromů trčí v mlze, rtuť teploměru sahá po nule. První prosincový den tiše a ve spěchu stahuje svou roletu nad skládkou v

jihozápadním cípu Prahy — v Jinonicích, a jazyk pološera olizuje rozvalené hromady zeminy a smetí. Rychle se sem přibližuje hukot motoru. Po chvíli přerůstá v ostrý rachot.

Plně naložený náklad'ák nadskakuje v nerovném terénu, jako by ti uvnitř doháněli nějaké zpoždění. Ale o to jim vůbec nejde. Pod čepicemi jim víří úplně něco jiného — něco, o čem ví jen pár zainteresovaných. Ještě se ani vůz nestačí zastavit a už se prudce otvírají dveře kabiny. Spěšně vyskakují dva muži; řidič zůstává za volantem.

— Ládíku, nech tu mašinu běžet a dej tam trochu céresu, ať to máme posychrovaný — křičí jeden.

— Jasný, Petře... Ale hod'te kostrou, hošici! — ozve se střapatá hlava z kabiny.

Motor se rozeřve, jak tam Ládík „hodil céres“, zmíněný Petr vytáhne z kapsy předmět, ozve se kovové klapnutí, a vzápětí — rána.

— Tak vidíš, Alane, a pak že to nefunguje, rozchechtá se střelec. Podá zbraň druhému.

Zase výstřel.

— Máš pravdu, je to v suchu. Bouchačka jak vyšitá.

— A teď rychle pryč!

Petr s Alanem mizí v kabině a Ládík šlápne na plyn. V sedmnáct hodin čtyřicet pět minut zaparkuje řidič Pražské stavební obnovy 02 Ladislav Řeřicha svěřený vůz v podnikové garáži a Petr Havelka s Alanem Velkem si mohou ve svém nekalém plánu odškrtnout jeden zapeklitý bodík — pistole značky Parabellum ráže devět milimetrů je perfektní.

Devatenáctiletý Řeřicha se loudá kolem garáží a v hlavě mu hučí čerstvé Alanovo pozvání:

— Tak dneska večer tě čekáme v hospůdce Na kopečku, tam se o všem dozvíš víc. Poslechni, jestli nejsi poseroutka, tak se do toho s námi navezeš. Všechno je už jasný, jen potřebujem spolehlivý lidi. A ty jsi, jak tě tak šacuju, tutovka.

— Tu — tov — ka ... opakuje si Ládík a znovu slyší ty dvě suché rány, které celkem ochotně maskoval motorem „svého“ auta. Tak já jsem tutovka. Ale k čemu, na co? V práci mi to docela vyhovuje, mašina perfektně šlape.

To by mi tak akorát scházelo dostat se zrovna teď do průšvihů. Ale poseroutka? To tedy zase nejsem. A ty jejich kecy si poslechnout můžu...

Řidič Ladislav zamíří Na kopeček, kde už sedí šoféři Petr s Alanem a závozník Venca Dražný, taky od nich z podniku. Chuchvalce dýmu, bílé čepice dobře chlazeného piva. Petr vykládá a čmárá na ubrousek špačkem tužky.

Dřepni si Ládku — šlehne po něm Petr v té debatě okem — a cinknem si na to! Srazí se kvarteto orosených sklenic. Řidič Ladislav jen pokyvuje hlavou, boří své rty do piva a nezmůže se na slovo.

— Tak tedy, abys nás dobře kapíroval, akce je v plném proudu — plácne Havelka do zad ještě trochu vykuleného Řeřicha — já ti to zopakuju. A hele, — nakloní se k němu důvěrně — teď jen pro tebe. To znamená jazyk za zuby jako přišitej...

— To se spolehni, Petříku ... Jsem tutovej, ne?

— Tak koukni, unesem letadlo na Západ. Co říkáš, dobrý? To víš, že tam pak zůstanem. Neboj, západní Němci nás nevydají. Zatím to všem, co se pokusili vzít roha vzduchem, výborně vyšlo. Na chvíli je zalígrovali a pak si budou žít jako perský šachové. To víš, když někdo není srab, a to voni nebyli a my taky ne, může potom lízat smetánku, a ne tady lítat s fůrama, až se žhaví silnice.

— No, já si tady přijdu na dva a půl měsíčně, trochu se na židli vyšponuje Řeřicha.

— Dva a půl hadru? Víš vůbec, co povídáš? Taková almužna! Když tak budeš jezdit tam, po těch jejich přepychovejch silnicích, tak jsi bohatej člověk. Kluku pitomá, ty ani netušíš...

— A co s těma prachama budu dělat? A německy znám jen tak der, dý, das a Médchen...

— Do všeho se přijde, bažante, neboj... A teď našpicuj uši, jak si to všechno představuju. Tady kluci už to vědí a je to přiklepnutý. Já, rozumíš, budu mít v těchhle rukách dvě pistole a zařídím všechno potřebný s pilotama. Čihnou na ty bouchačky a budou poslouchat jako hodiny. A když ne, tak se uvidí. Vypukne to tak osm minut po startu a vy všichni, teda i ty Ládku, mi budete zajišťovat záda. Rozumíš, zajišťovat záda, ale až přijde čas, a ne jančit hned po startu, aby si každě přečet z tvýho ksichtu, že se něco chystá. Do té doby, než na to vyklušu, se budete chovat jako normální pasažéři, který se v životě neviděli. To jen kdyby ostatní lidi na palubě začali blbnout. A zase — ne hned rozdávat rány a kopance, ale nejdřív jen

jemně, slovně přesvědčovat, jako třeba: Prosím vás, nechte toho šílence na pokoji, ať nás tady všechny nepostřílí! Nebo: Jen ať pilot poslechne, co mu ten mladík nařizuje a nekomplikuje situaci. Pak už můžete rovnou vykřiknout: Chceme přece všichni žít, copak proti těm pistolím máme nějakou šanci? a tak dále...

— To už nech na nás, Pedro, ozve se Velek — zajímalo by mě, co dál, hod' do placu termínek, víš, kdy to jako všechno vypukne, nákej den „D“.

— Jo, tak tohle na mně teď nechtěj, Álo, to ti z fleku neřeknu. Mám ještě moc těžký rito — pátýho musím udělat poslední zkoušku na lince Praha — Karlovy Vary. Chci se číhnout na ty kravinky kolem detektorů, jak to funguje a čím si na nás můžou posvítit.

Tohle už máš přece zjištěný, jaks letěl s bráchou, ne? — má faktický přípodotek Alan.

— Ty bys to ale nakop. Od posledního testování, co jsme s bráškou typovali stejnou trať, se mohlo moc změnit. V úterý musím letět zase a hned jak se z Varů vrátím, zavolám ti termín a místo, kde se všichni srazíme, a to hochům řekneš. Pak si uděláme poslední, teda klíčovou debatu, a vrhneme se do toho.

— To víš, Pedro, mám rád jasno, když už do něčeho lezu.

— Nejsi sám, už se s tímhle kšeftem zabývám nejmíň čtvrt roku... Jo, abych nezapomněl, obrátí se Petr na Alana — ty mi musíš tak do tří dnů sehnat ještě jednu pistoli. Jistě uznáš, že dvě bouchačky jsou dvě bouchačky.

— Tys mě ale přečet, Pedro, já si totiž na tu pistolku už políčil.

— Fakt?

— Hotovka. V neděli ke mně přijde kluk n přinese bambitku. Aspoň to slíbil.

— Dej majzla! Co to je vůbec za kluka? Nebude nikde kecat?

— Kdepak, ten nosí jen bouchačky a neví ani ň. Tu devítku mi taky nahrál. Teď mám od něj dostat trochu menší kanónek — sedm pětasedesát.

— Taky dobrá ráže. A říkáš v neděli? Tedy třetího. Jo, to by mohlo stačit.

Potencionální vzdušný pirát Havelka se s furiantstvím dobrodruha zadívá na své kumpány a uzavře spikleneckou sedánku:

— Tak, hoši, hodíme do sebe jednoho ruma, zatáhneme to tady a vyrážíme. A znovu opakuju ty naše dvě důležité věci — za á — přemejšlet, za bé — mlčet!

Třetího prosince, v neděli večer se Velek sejde s Havelkou v jedné temné ulici. Snad rozprávějí o počasí, ale i kdyby to nebylo zrovna o něm, nedivil bych se, protože důvod jejich setkání tkví jen v jediném pohybu, který se stane zcela mimochodem, ale jehož význam pro Havelku a spol. je zatím netušený. Nákupní taška putuje z Alanovy do Petrovy ruky, ten hned jemným omakem přejede obrysy onoho předmětu a ví, že Ala slibně zapracoval. Přesto si ho ještě dobírá otázkou:

— Doufám, že to není atrapa...

— Radil bych ti, abys to nezkoušel nebo bude třeba atrapa z tebe; ta hračka je totiž nabitá. S tím, co je v ní, máš celkem pětadvacet nábojů. Doma se podívej pořádně. Tak ahoj — a ráno se uvidíme u garáží.

Petr spěchá domů, vyjme balíček, strhne mastný papír. Ano, sedm pětadesát. Značka Unique. Nejraději by to hned na místě vyzkoušel.

— Jen přibrzdi, Pét'o, uklidňuje se — Alovi přece věříš na slovo a ten jí asi pěkně protáhl hlaveň.

Že by tu nádhernou bouchačku ukázal své ženě?

— Chyba, Pét'o, nesmíš... Zatím se nechlub! — plácne si dlaní do čela.

Opře se do křesla, natáhne si nohy a vydechne: Tááák, a teď mám všechno, co potřebuju! Jen vyrazit. A co nejdřív!

V příštím okamžiku se však Havelka zakaboní, vstane a uvažuje: Vyrazit... pochopitelně, že vyrazit — ale bez manželky. Bez dítěte. To tedy v každém případě. Jednak by ani Jana neletěla, a i kdyby, bylo by to moc komplikací najednou. Jasný — přemejšlet a mlčet! Teď se na to pořádně vychrápu a ráno uvidíme...

Tohle ráno však není moudřejší večera, jak to prý bývá. Havelka špatně spal a je na tom se svými plány zrovna jako včera. Jen jeho nedočkavost ještě vzroste. Chodí po místnosti, obléká se v chůzi a ani nemá chuť na snídani.

Musí pryč. Zmizet. Prokopla se ta rozkrádačka. Už seděl jednou. Že tu rozkrádačku nenechali plavat! Je to přeci přes půl roku. Hm, asi nenechali. Na něco se muselo přijít, esenbáci to vyčenichali. Někoho třeba náhodou přimáčkli a ten to shodil. Kdepak, lidi neumějí mlčet. Jinak bych přece nedostal posledního listopadu ten papír... Dostavte se dne 4. 12. 1972 v 10.00 hod. na 00 - VB Praha-východ atakdale ...

To je teda dneska. Nikomu o tom zatím ani slovo, vůbec nikomu. Ani doma, ani v partě. Je to ale jasný, jedou po mně. Dneska tam zajdu a uvidím, co dál. Kdybych byl už dávno vzal draka, tak jsem tam nemusel.

Vzpomene si na pistoli, na svoji Unique. Bere ji do ruky, alespoň na chvílku si musí spravit náladu. S uspokojením zjišťuje, že mu brilantně sedí v dlani. Jde k zrcadlu a dívá se na sebe. Fajn...

V tom přichází jeho žena.

Jenže on se nedá překvapit.

— Podívej, Jano, to je krásná hračka, řekne jí, jako by se obdivoval nějakému houpacímu koni za výlohou.

Žena se však pistole v manželově ruce zalekne.

— Odkud to, prosím tě, máš? zeptá se ho.

— Ale to je půjčený od jednoho kamaráda, víš, na chvílku ...

— Tak to rychle vrať, já to nechci v bytě.

Petr ví, že tuhle nepříjemnou debatu musí okamžitě odvrátit. Přitočí se proto ke své ženě, která ani netuší, co má její choť za lubem a jakou už sázku vhodil do rulety svého hazardu, přitočí se k ní, a jak jinak, než pokrytecky ji obejmě. Pak se jí podívá ochotnický do očí a začne mluvit jako špatná kniha.

— A co takhle, Jano, kdybych se tě zeptal... Ty bys nechtěla nikdy žít třeba v západním Německu?

— Co bych tam, prosím tě, dělala? uhne žena jeho pohledu.

— Tam by ses měla dobře a mohla bys mít brzo auto ...

— Kdepak, Petře, já bych rodiče nikdy neopustila, vyprostí se Jana z objetí.

— Rodiče, hm. Tady musíš makat od slunka do slunka a pořád nic nemáš.

— Tam nebo tady, všude mají lidi svých starostí dost. A doma je doma. Co vůbec chceš, nám se špatně nežije.

— Dobrý, jak myslíš, protáhne Havelka obličej.

U garáže už čeká Alan Válek:

— Tak co, Pedro, dobrá atrapička?

— Co bych ti vyprávěl, počítej se mnou. Devět a sedm pětasedesát — to máme šestnáct pětasedesát.

— To bych řek. Z toho musí jít už nákej strach ...

— Mně ale teď, Alo, courá jinej mráz po zádech.

— Co je?

— Podívej, co mi píšou esenbáci.

— S tím ses ještě nepochlubil. Ukaž... To je ale šupa, co?

— Ať to je, co to je, proto musím vzít roha.

— No a o co jinýho nám běží. To dneska nebudeš ani jezdit, vid'?

— To ti bůh řek. Hodím se marod a ať si trhnou nohou.

— Hele, Pedro, támhle kráčí tvůj pan závozník Mohál. No jo, Ríša. Bude si muset hledat jinýho šoféra.

— Tě pic, Ríšo — obrátí se Havelka na svého závozníka. — Dej se do party s jiným řidičem, já teď budu několik dní doma, víš, mám trochu starosti.

— Jana ti blbne hlavu, co?

— Ani ne, ale její rodiče, znáš to.

— Tak fajn, kývne závozník — a ani ho nenapadne, že Havelku už dlouho neuvidí, ani si nevzpomene, jak se svému šéfikovi Pedrovi, který se mu už začátkem listopadu svěril, že chce uprchnout na Západ, tenkrát jen zachechtal, protože to pokládal za vtípek.

— Já si teda někoho na těch pár dní najdu — řekne Mohál — a když se vzdaluje, jen zahlédne, jak si dvě hlavy, Petrova a Alanova, něco šuškaají.

A šuškaají celkem závažné věci.

— Tak Álo, podívej, nechal jsem si to všechno projít myslivnou a je mi jasný, že to spustíme pozejtří — rovnou na Mikuláše. Lidi jsou naladěný do růžova, mají plný hlavy ořechů, fiků a mandarinek — a s tím je nutný taky počítat. My na to musíme jít psychologicky, rozumíš ...

— Ty jsi koumák, Pedro, já to беру. I když je to trochu brzo. Tak kde a v kolik?

— Zítra letím do Varů, a to by se muselo něco stát, abych to všechno odložil. Ale bude to v suchu, letí se Il-čtrnáctkou, start v jedenáct pětáctýřicet.

— Hele, Álo, řekni klukům, ať naklušou na Mikuláše v sedm ráno před Kotvu a pak to rozjedem

Šestého prosince je skoro všude po mikulášských zábavách, plné punčochy nadílek se už vysypaly, a tak večer zůstává vyhrazen pro obvyklé posezení rodičů s dětmi. U Havelků to sice bude bez hlavy rodiny

smutnější, avšak uznejme, že se Pedro a jeho trio nemohli starat o nějakou punčochu za oknem a o večerní posezení u domácího krbu, když chystali docela něco jiného, než mikulášskou selanku.

Ted' jsou tři čtvrti na sedm. Na Příkopech ještě bliká pár neonů a světla pouličních zářivek perou do vlhkých chodníků. Ulicemi pražského centra křižují lidmi nabitě tramvaje a na Havelkově těle spočívají dvě ostře nabitě pistole. Jedna v levé náprsní kapse modré silonové bundy a druhá vpravo za pasem žlutých manšestrových kalhot. Unique s jedním v hlavni a osmi náboji v zásobníku, a na dohmat u pravačky Parabellum. Pochopitelně, rovněž s patronou v hlavni a s půl tuctem v zásobníku. Protože Havelka nemá rád zdržování, obě pistole si už předem odjistil. Kdoví, jak to na palubě letounu bude vypadat a může rozhodnout třeba vteřina.

Zastaví se u Mototechny na Náměstí republiky a dívá se do výlohy. Ne na autovýzbroj, ale na sebe, na svůj odraz ve skle. Kontroluje výraz vlastního obličeje a celkový dojem, který může vyvolat jeho oblečení. Ještě před půl hodinou se doma v zrcadle také tak, jenže trochu déle, bedlivě prohlížel, zkoumal, zda nemá nikde „pistolové“ vyvýšeniny, pak políbil nic netušící ženu a řekl jí ledabyly:

— Jani, odevzdám v podniku neschopenku a bleskově se vrátím. Musíme si večer po dlouhý době zase trochu popovídat, je přece Mikuláše.

Pak za ním zaklaply dveře a už se viděl v Mnichově ...

Vážně se tam viděl, i když je zatím jen u Kotvy. Za dvanáct minut sedm. Přivstal si, je tu první. Chtěl to, musel tu být první, on to má přece všechno „na bedně“. A pak, už se nechtěl motat doma ani minutu — to všechno zbytečně zdržuje a rozptyluje. Když pryč, tak pryč okamžitě a soustředit se na věc. Pěkně v klidu a sám. Musí si ještě „zopáknout svůj jízdní řád“, aby za chvíli, až přijdou kluci a bude jim ho recitovat, nekoktal. Stručně a jasně jim poví co a jak. Naposledy.

Tak především jim řekne, že už od samého zahájení akce záleží na každém kroku, na každém pohybu. Po sedmé hodině si ještě udělají menší poradu o čtyřech lidech, ale pak už se budou pohybovat ve dvojicích. Tedy jen do přistání v Mnichově a potom už... ale co bude potom, to až na místě. Nepředbíhat, nejdřív určit dvojice: já a Ládík, Ala s Vencou Dražným. Letenky si kupuje každá dvojice zvlášť. Mně opatří letenku Ládík. Konspirace nutná — zvlášť pro mě. Co nejmíň se ukazovat. Hlavně zřízcům aerolinek. A to se týká i přepážky tady v Kotvě. V autobuse při

jízdě na letiště budou dvojice sedět od sebe ob dvě řady. Na letenky bude vyplňovat každý jiného zaměstnavatele.

Až se dostaneme před detektory, nastává hlavní okamžik. My tam samozřejmě přijdeme na poslední chvíli, aby na nás neměli mnoho času, ale stejně, nelze je podceňovat. Velkou roli hraje vizáž pasažérů a jejich kvádro. Nenápadnost a samozřejmé jednání, to je náš zákon. Proto se šikovně seřadíme. Právě podle vizáže. Tedy pořadí, jak se bude procházet kontrolou. První vyrukuje Ládík s nevinným obličejem, potom hned já, Ala a Venca.

A následuje malá, ale důležitá regule. Ať se nikdo nezjančí, až mě esenbáci vyzvou do kabiny a budou mě tam prohledávat. Nikdo nesmí ani mrknout. Nedá se nic dělat, tu kabinu musím absolvovat, aby orgánové mysleli, že udělali všechno co měli. Budu totiž ve své ruce držet aktovku a v ní ponesu kovové věci — několik francouzáků, kleště, dláto. Zároveň mi dá Ala už tady v Kotvě svazek svých klíčů a ty si dám někam do náprsní kapsy.

A právě v tom spočívá můj figl. Detektor zapíská, já vyndám francouzáky, pak klíče, ukázněně to vše odevzdám, esenbáci zasalutují a já vyjdu s bouchačkama v kapse k letadlu. Na palubě Iljušina to už bude bez problémů. Ala a Venca a Ládík si sednou do přední části, a jak začnu účinkovat, budou dělat to, co už znají jako své boty ...

Sedm hodin šest minut. Jsou tu všichni. Ruce si nepodají. To taky mají domluveno. Chvíli stojí, hlavy v hromadě, a pak už jsou z nich dvojice, které si šlapou každá po svém. Letenky do Karlových Varů — pro ně do Mnichova — jsou už v kapse, dvojice si dají nezávisle na sobě pivo, venku zapřede volnoběh modrobílého autobusu, a už aby pomalu nasedali. To také dělají.

Kolem jedenácté jsou před letištěm. Dají si ještě džus, trochu se, opět nezávisle na sobě, poflakují, aby se ještě uklidnili před posledním skokem a pak se na sebe podívají. Neříkají nic jak praví plán, ale každý z nich ví, že si už rozdali karty a teď hrají partii podivného mariáše.

— Jen aby Pedro nekoupil plonkovou desítku!

Jdou odbavovací halou. Zdá se, že sebevědomě. Zatím všechno klapě. Jen Ládíkovi vypadne z ruky kufr. Hm, bažant, trochu nervák. Ale z toho nikdo nic nevyčte. Lidé kolem mají jiné starosti. Petr jen blikne okem a Řeřichova ruka už zase tiskne držadlo zavazadla.

V prostoru oddělení letové kontroly se obě dvojice jakoby náhodou setkávají. Poměrně pozdě. Je už půl dvanácté a start je za patnáct minut. Žádný pohled, žádné významné mrknutí. Beze slova se řadí, jak praví plán, a docela to vychází. Nevinný ksichtík Řeřicha už prošel uličkou a ani se neotočil.

Bravo, správně jedná, hošík, šeptá si v duchu Petr a v místech, kde má pistole, pojednou cítí jakoby hemžení mravenců. Udělá krok dopředu. Rád by jich udělal víc. Jen klid. Hop nebo trop. Tak hop...

Na světlešedé betonové pláni letiště stojí Iljušin OK-099 a jeho dvě čtyřlísté vrtule jsou dosud nehybné. Kolem ještě dokončuje práci několik mechaniků. Před pneumatikami podvozku jsou dosud zasunuty špalky.

První pilot, padesátiletý Jozef Jokl už podle soupisky zjistil, že dnes poletí jen šest pasažérů, tedy mašina bude poloprázdná. Dva cestující, Drahoslav Mareček z Brna a Marie Truktátová z Zelechovic na Moravě už zaujali svá místa. Čeká se jen na zbývající čtyři opozdilce.

Sedmačtyřicetiletý navigátor a telegrafista Svatopluk Sýkora se dívá na hodinky. Ukazují jedenáct hodin šestatřicet minut...

— Co tam ti čtyři ospalci dělají, říká druhému pilotovi Jiřímu Topinkovi.

Použil pro ta čtyři kvítka z čertovy zahrádky bezděky krajně nevýstižné slovo „ospalci“, a oni zatím ti čtyři — vlastně, dvě na sobě nezávisle jednající dvojice — byli dneska velmi brzo na nohou.

Ani posádka, ani ti dva cestující nemohou předpokládat, že jistý Petr Havelka a jeho kumpáni mají ve svých „roztočených“ mozcích zlý plán a hlavně kruté prostředky v rukou, jak jej prosadit. Nemohou vědět, jak už několikrát Havelkovy oči pečlivě osahávaly každý metr paluby letounu, a jak chladně promítly do tohoto prostoru, odděleného od ostatního světa tenkými stěnami otapetovaného kovu, drama příštích činů. Odporných činů. Parabellum a Unique jsou připraveny ke střelbě. Parabellum a Unique v rukou bandity mohou spustit. Jen potřebují arénu. Stačí, aby pilot neuposlechl a ručička kompasu neukázala kurs na Mnichov, a vzdušný gangster se změní v šílence. Má příklad. Galáska, Doležala, Lercha, a to hlavně a především Adamicu. Jsou na to doklady. Jsou svědkové, kteří Havelku slyšeli, když se v rozhlase vysílala zpráva o únosu a o vraždě

pilota Mičici, jak nemalým uznáním tehdy pronesl. To je ale machr, komu se takovej husarskej kousek podařil.

Vzal si tedy příklad, podřídil dobrý půl rok života tomu, aby se propracoval na úroveň svého vzoru a teď tedy konečně přišel jeho čas ...

— Tak co, pánové, ujel vám autobus? — oslovuje někdo z přídě letounu tři, ano, tři přicházející mladíky.

— Ale ne, utíkáme rovnou z haly, brumlá něco Řeřicha a Dražný ho vynalézavě doplňuje:

— Byla tam hrozná fronta...

— A kde máte toho čtvrtého? — ozve se stejný hlas...

— Čtvrtýho? — tázavě se ke kabině podívá Velek — nevím koho myslíte. Žádnýho čtvrtýho neznám...

Trojice se usadí na plánovaných místech a sleduje dveře, v nichž se má každou chvíli objevit Petr. To už se začíná roztáčet levý motor. A už i pravý. Dostávají se do obrátek, ale zatím se iljušin stále nehýbe.

„Neúplná dvojice“ jménem Ladislav Řeřicha se podívá na úplnou dvojici ve složení Alan Velek a Václav Dražný, a jak je z jejich tváří patrné, začínají jevit známky neklidu. Motory už opravdu řvou a Alan se špatně maskovanou roztržitostí vstává ze sedačky. Řeřicha to už také nevydrží, dá si mezi rty cigaretu a hned ji zase vrátí zpět do krabičky.

— Jen se, pánové, připoutejte, to se nedá podceňovat... říká dobromyslně cestující paní Truktátová z Zelechovic na Moravě.

Dost možná, že by ještě něco podotkla, ale trhnutí letounu, který se dal právě do pohybu, vrazí Velka do sedačky a udělá tak definitivní tečku za čekáním na Havelku.

Zatímco iljušin OK-099 mizel v oblacích, přesná osnova Havelkova „jízdního řádu“ se značně zašmodrchala. Když totiž dotyčný Petr udělal další krok dopředu, orgán letištní kontroly ho přejel detektorem, jak Havelka správně předpokládal, přístroj nezůstal lhostejný a začal protivně pískat, což přeloženo do lidské mluvy znamená: ten pán má u sebe větší množství kovu.

Havelka má u sebe leccos, ale také přece železné nervy, které tady nehodlá odevzdat. Ty však nemá příslušník na mysli, když vyzve Petra,

který naladí svou tvář do křečovitého úsměvu robota, aby ho následoval do kabinky.

Tam se ho zeptá: co máte za kovové předměty?

— Já? Tohle... a vytáhne z kapes dva svazky klíčů a pouzdro z umělé hmoty, v němž má sadu šroubováků a sekáč.

Jen v zájmu přesnosti podotýkám — tašku, v které měl železné předměty, jak o tom původně informoval své „spolujezdce“, teď nepoužil. Patrně změnil plán, ale člověk v uniformě VB ten plán nebere vůbec v úvahu.

— Co ještě máte? — předhodí mu další otázku.

— Co bych ještě měl, už nic ...

Orgán si ho „přeměří“ menším a jemnějším přístrojem, který začne v okolí Havelkovy srdeční krajiny roztomile vrčet.

Rozpačitý mladík se ve vteřině změní v zlého muže. Vymrští pravačku k levé náprsní kapse, snad chce vytáhnout Unique, ale v dokončení pohybu mu je bleskově zabráněno.

Unique putuje do jiných rukou a prohlídka, za asistence dalších orgánů, pokračuje. Když se „bzučící brouček“ blíží k pasu, Havelka vzrušeně zakřičí:

— Nechte toho, mám tady ještě jednu pistoli! A s gestem poraženého odkryje za pasem pirátsky zasunuté Parabellum. Šroubováky a klíče celá klamná kovová výbavička, kterou si na sebe tak pracně naaranžoval a do níž vkládal tolik nadějí, leží teď nehybně a cize na stole a ten stůl není v jeho pokoji, ale na ruzyňském letišti, stovku metrů od letadla a sedm minut od startu do Karlových Varů. Havelka vyprazdňuje obsah kapes a vedle občanského průkazu se objevují i „turistické“ písemnosti — rodný list, vysvědčení ze školy, doklad o absolvování promítačského kursu, potvrzení o učebním poměru, adresa na Oskara Hartmana do Amberku v NSR a další pozoruhodnosti. Tak rád by šel teď domů, jak časně ráno nalhal ženě.

Leč Petr Havelka je podle paragrafu 76 trestního řádu zadržen jako podezřelý z přípravy k trestným činům opuštění republiky zavlčení do ciziny a loupeže.

To by však nebyl Havelka, aby tohle nepředpokládal a aby se mu v jeho „myslivně“ už nerodil další zbrusu nový „jízdni řád“. Přímo na místě se zříká svých bývalých zaklínadel „přemejšlet a mlčet!“ a vytyčuje si dvojjediný slogan: zatloukat a fantazírovat!

Když má teď odpovědět na sérii otázek, chová se jako překvapený občan, který byl zaskočen v klidném cestování. On přece nikdy neměl v úmyslu bez povolení opustit území republiky a dokonce pomocí takové šílenosti, jakou je únos letadla. Chtěl jen cestovat do Karlových Varů, aby se tam poohlédl po nějakém šikovném zaměstnání. Moc se tam ani nehodlal zdržovat, měl v úmyslu být nejpozději sedmého prosince doma. A ty pistole, které se u něho našly? Jednu měl už od pětadesátého roku a k té druhé přišel tak o tři roky později. Obě koupil od úplně cizích lidí, zaručeně by je dnes ani nepoznal. Vzal si ty pistolky s sebou, aby je ve Varech prodal nějakému lovcí nebo zkrátka nahodilému zájemci. Nežádal by za ně víc, než tak tisíc korun, aby mohl zakoupit rodině dárky pod vánoční stromeček, a pak lístek na zpáteční cestu do Prahy. Ani ve snu by ho nenapadlo, že by uvedené zbraně chtěl použít proti někomu v letadle. O zasunutém náboji v komoře ani neví, to se muselo stát nějakým nedopatřením, opomenutím, nebo že se zbraněmi někdo bez jeho vědomí neodborně manipuloval. Ostatní cestující letadla Il—14 OK—099 vůbec neviděl a tak neví o koho se vůbec jedná. Alana Velka, Ladislava Řeřichu a Václava Dražného, ty zná, dělají s ním ve stejném podniku, ale divil by se, že by zrovna oni s ním cestovali v letadle do Karlových Varů. Nějaké spolčování s nimi k opuštění republiky a k loupeži v letadle nepřichází v úvahu. Ti by se tomu prý divili, kdyby to slyšeli. Hartmanova adresa se mu do kapsy musela dostat ve spěchu, když si tam dával ostatní papíry. Hartmana sice náhodně poznal, bylo to v Praze někdy před čtyřmi roky, ale od té doby ho neviděl.

Lidé z Bezpečnosti trpělivě vyslechnou Havelkův „pozoruhodný“ tok řeči a přijmou jej jako umíněný pokus o vyprávění špatných pohádek. Je jim jasné, že Havelka nemluví pravdu. Je proto nutné neprodleně učinit některá opatření. Jeden z příslušníků spěchá do Havelkova bytu, aby vyslechl jeho manželku, další se rovnou rozjede do Pražské stavební obnovy získat informace o čtyřech zaměstnancích tohoto podniku přímo od vedoucího dopravního střediska 02 a dalších, kteří se s nimi stýkali. Příslušné údaje se zjišťují v bydlech „cestovatelů“ i jinde a obě pistole putují k expertům, aby urychleně určili především funkční schopnosti zbraní a podali důkaz, zda jimi snad nebyl proveden trestný čin...

Letadlo Il -14 OK - 099 zatím ukrajuje vzdušné kilometry směrem na Karlovy Vary a z osmi lidí přítomných na palubě jen tři vědí, co se tu mělo stát osm minut po startu. Teď ti tři dosti schlíple sedí a občas se podívají rezignovaně z okna. Hovory spolu skoro nevedou. Co se asi děje s Petrem?

Zadrželi ho? Vysekal se z toho a pak zmeškal odlet?

Vyslýchají ho a on to všechno shodil nebo mlčí jako hrob? To on sice umí, ale když jednomu kráčí o kejhák, tak... Už aby byli ve Varech, už aby kola podvozku brnkla o zem. Ale ani ta není hustou šedí mraků vidět. A na palubě jako by se zastavil čas. Nervy. Snad to nikdo nevidí. Ale co se vlastně stalo? Vůbec nic. Havelku znají jen tak z práce, jinak o ničem nevědí a do ničeho se nepletou. Co jim kdo může dokázat. Teď hlavně hned do Prahy a rychle si najít alibi.

(Svědék Jozef Jokl — první pilot: Start byl přesně v 11.45 hodin. Během letu nedošlo k žádné mimořádné události. Všiml jsem si, že nedaleko dveří seděli tři mladíci, kteří se občas bavili, ale spíš se dívali z okének. Letoun přistál ve 12.15 hodin a mladíci spěšně vystoupili ...

Svědék Svatopluk Sýkora — navigátor, telegrafista. Před odletem do Karlových Varů mne upoutali tři mladíci, kteří seděli hned za kabinou. Jevili se mi velmi rozpačití a celá situace se mi zdála dosti podivná. Myslím, že to bylo proto, že do letadla nenastoupil další cestující, ačkoliv byl odbaven. Během letu, který proběhl hladce, jsem však upustil od pochybnosti, které jsem v období kolem startu pojal k chování oněch tří cestujících...).

Vrtule iljušinu se nezastavily kolem jedné hodiny na mnichovském letišti, jak ještě celkem nedávno předpokládalo zmíněné kvarteto, ale patnáct minut po poledni na ploše letiště, jak je určeno příslušným letovým řádem Československých aerolinií.

Tři roztržití „turisté“ se usadili v autobusu, který je odvezl do Varů. Protože měli v kapsách s bídou na tři piva, začali se shánět po korunách na cestu do Prahy. Ještě, že Řeřicha už časně ráno projevil starost o svou životní úroveň „za kopečkama“, přitočil se doma ke kredenci a matce tam vzal čtyřicet západoněmeckých marek. Kdyby je totiž neměl, tak by nemohli hned uhánět do karlovarské směnárny a získat za ně tuzexové koruny, prodat je v jedné hospodě za dvě stě padesát korun a honem do autobusu na Prahu. Jel v patnáct třicet a byla to pro ně nekonečná cesta. Cesta nejistot a napětí, trpkých, ale pozdních výčitek.

Pražské ulice byly zase rámované světlem zářivek a spoře pohozené blikavými neony. Jako ráno a přece jiné. Ráno odtud utíkali, plni vybájených vidin, a teď se vracejí jako vetřelci, obtěžkáni balíkem obav, co přinese příští den...

Jedou k Velkovi do bytu.

— To už jsi tady? — řekne Velkova manželka.

— Co se divíš?

— Tak my frčíme, Alane. Zejtra v práci, jo? — uculí se Řeřicha a všichni mají v tu chvíli výraz trosečníků, kterým zhasl maják.

Zbylá dvojice se dokodrcá do výčepu v Ječné ulici, pivo jim trpkne na jazyku a není jim do řeči. Tady je to nebaví a domů se jim nechce. Obávají se, aby tam už někdo nečekal.

Jako seslán dobrotivým osudem si k nim přisedne jejich známý, Pavel Vlk. Bez průtahů ho požádají o nocleh. Proč ne, řekne Pavel, koupíme sebou flašku a trochu si pokecáme.

Vůbec neprotestují. V obličejích se jim zračí strach a bezvýchodnost. Jako by tušili obsah dálnopisu, který se dnes těsně po půl jedné, sotva odjeli z karlovarského letiště, rozlétl celou republikou. Příkaz k celostátnímu pátrání po Alanu Velkovi, Václavu Dražném a Ladislavu Řeřichovi.

Během dalšího dne měly orgány VB v ruce čtená fakta, která nesvědčila ve prospěch oněch čtyř výtečníků. Především už byli všichni zajištěni. Velek přišel to ráno nebývalé přesně do práce a Dražný s Řeřichou se potulovali po Praze. Teď vypovídali.

Nikdo z nich prý nechtěl opustit republiku a na letecký únos by sami ani nepřišli. To přece všechno zavinil Havelka, který je přemluvil a svedl. Velek přiznal, že sehnal Havelkovi zbraně, a uvedl od koho.

Předběžná znalecká expertiza určila, že se z pistole Zn. Parabellum před několika dny střílelo. Velek a Řeřicha vyličil průběh celé zkoušky na „střelnici“ jinonické skládky.

Havelka však s bezostyšnou drzostí a neústupností zapíral. Tak například tvrdil, že pistole od Velka nikdy nedostal. Koupil je už dávno od náhodných známých.

S manželkou také nikdy nehovořil o společném životě v zahraničí. Dokonce ani nikdy vážně nepomýšlel, že by opustil republiku. A když to snad někdy říkal, byl to spíš vtip. Na adresu Hartmana se však pojednou upamatoval. A nejen na adresu, ale i na něho osobně. Jak by prý

Hartmanovy neznal, když Oskar a jeho manželka Renata byli za svědky na Havelkově svatbě. Přiznal by to už dříve, ale když tu otázku dostal, byl asi indisponován. Písemný styk však s nimi neudrží.

A proč si ve svém kalendáříku modře orámoval datum 6. prosince? To prý proto, že měl ten den jít k zubnímu lékaři.

Když mu však byly předloženy důkazy, že nemluví pravdu, prohlásil, že odmítá vypovídat, protože je nervózní a jsou mu neustále předhazovány jedny a tytéž věci, ačkoli se ničeho nedopustil. A vůbec se prý necítí duševně zdrav, neboť byl pět roků až do svých dvaadvaceti let léčen na psychiatrickém oddělení jednoho pražského OÚNZ, i když neví na jakou chorobu ...

Dobrodruhům by nyní přišlo velice vhod slovo expertů, kteří by jejich akci kvalifikovali jako výplod pomínutých smyslů či psychického vybočení nesvéprávných lidí, ale nic takového se nestalo. Právě naopak, odborníci u nich zjistili celou škálu prohnání a nezvratně prokázali, že celá čtyřka zběsilců prováděla přípravu trestného činu s chladnokrevným záměrem, při naprosto plných smyslech a s cynismem, který by se byl nezastavil před ničím. Vyšetřovatelé měli k dispozici řadu dokumentů a hlavně čerstvých, spolehlivých údajů, které leccos signalizovaly a mnohé už teď vysvětlovaly.

Vím, že papír nevystihne z člověka všechno, ale když jsem při studiu písemností sledoval jen ty nejzákladnější rysy charakteristik každého z nich, nebylo pro mne záhadou, proč se právě oni mohli sejít v jednom bodě a táhnout za jeden zpuchřelý provaz. Jak se ukázalo, jejich povahy, sklony i zvyklosti nebyly pro lidi z okolí tajemstvím. Někteří na jejich jednání poukazovali, mnozí nad nimi mávli rukou a krčili rameny, ale většinou se přece jen podivili, když se v denním tisku pojednou dočetli o jejich hazardérském a krajně společensky nebezpečném plánu. Zde jsou stručné výňatky z jejich dosavadní životní pouti:

Čtyřadvacetiletý Havelka. Oboru zemědělec-mechanizátor se nedoučil. Vystřídal několik zaměstnání. V holešovickém pivovaru se dopustil trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, za což byl odsouzen k osmnácti měsícům nepodmíněně. V zaměstnání se o svěřené vozidlo řádně nestará. Vybírá si kamarády, kteří jsou často v rozporu se zákonem. Je o něm známo, že je sobec...

O tři roky mladší Velek se učil zedníkem, ale pro špatný prospěch a nezáměrem o práci se nevyučil. Vystřídal několik zaměstnání. Do Pražské stavební obnovy nastoupil jako závozník a po odborných zkouškách se stal

řidičem. Nežli se oženil, vedl velmi nezřízený život. Často se opíjí a s různými kamarády ruší veřejný pořádek v místě bydliště. V práci je podprůměrný. Má stálé sklony k lajdáctví a o svěřené vozidlo se špatně stará. Z těchto důvodů dostal v říjnu roku 1972 podle paragrafu 48 zákoníku práce z podniku výpověď ...

Nejstarší z čtyřlístku, sedmadvacetiletý Dražný se začal učit mechanikem, ale také se nedoučil. Změnil několik pracovišť, v jednom z nich odcizil větší množství vína a byl odsouzen k trestu odnětí svobody nepodmíněně. Nyní je vyšetřován pro krádež peněženky s částkou 750 korun. Často je viděn v podnapilém stavu, vyhledává závadové osoby a jako závozník má velmi špatnou pracovní morálku. Díky své povaze je znám jako člověk, který je schopen jakéhokoli scestného činu ...

I Řeřicha se učil řemeslu. Měl z něho být zedník, ale nedoučil se a pracoval na různých místech, kde více vydělával. Tato snaha ho přivedla i do Pražské stavební obnovy, kde se stal řidičem. V bydlišti ho často lidé vidí opilého ve společnosti závadových osob. Ovšem jako řidič patří k ochotným a pracovitým zaměstnancům.

Někdo vedl, jiní se nechali vést, další možná byl sveden, ale všichni točili klikou společného rumpálu, protože všichni chtěli do Mnichova. Každý měl svůj motiv, ale dány vedle sebe, příliš se nelišily, každý měl své „starosti“, ale ty si zase byly až nápadně podobné. Všichni tedy v podrobnostech poněkud jiní, v globálu však téměř stejní — lidé, jejichž nekalá činnost se logicky proplétala a do sebe zapadala. Havelka získá Velka a Dražného pro útěk na Západ, tedy pro něco, o čem už dříve oba uvažovali. Společně s Velkem pak zpracují Řeřichu, který se nakonec dá zlákat.

Letecké únosy už dříve Havelku přitahovaly. Nejednou je schvaluje a jejich pachatele považuje za podnikavce, jimž se riziko vyplatí. S těmito a podobnými názory se netají a říká je před bližšími známými (zřejmě si mysleli, že jde o žert, ale později pochopili, že pravý opak byl pravdou). Havelka tak mluví i doma a jeho manželka je několikrát překvapena způsobem, jakým komentuje novinové zprávy o leteckých únosech. Zvlášť pak ten, při němž byl zavražděn pilot Mičica:

— Tak vidíš, riskovali, a vyšlo jim to... Ať je to jak je to, jednou se dostali na Západ a to ti povídám, nikdo je do Československa nikdy nevrátí...

A tak obava, že bude vzat do vazby za „rozkrádačku“, s níž se pochlubil Velkovi, jeho úmysl jen aktivizuje. Ví, že nemůže únos uskutečnit sám. Proto se vydá na „lov duší“, současně s tím sonduje situaci na ruzyňském letišti a hlavně — provádí testovací lety na lince Praha— Karlovy Vary. Vše nasvědčuje tomu — a později se to také potvrdí — že je epigonem Adamici, že i způsob přípravy a praktické provedení leteckého únosu, k němuž má dojít 6. prosince 1972 vychází ze vzoru Adamici a spol. (V. Dražný 18. 1. 1973 prohlásí před soudem: — „Říkali, že seženou zbraně a provedou to tak, jak se to provádělo dříve“).

Nejprve Havelka do akce zatahuje svého nevlastního bratra, devatenáctiletého Aleše. V polovině listopadu mu říká, že musí co nejdříve uprchnout z republiky do NSR, že útěk uskuteční letadlem na lince Praha— Karlovy Vary a pistolí přinutí pilota ke změně kursu. Zúčastnil by se on, jeho bratr Aleš a Velek ...

Sám se chce pokusit o zkušební let, má již letenku, čeká na letišti, ale pro špatné počasí letoun nestartuje. O týden později, 24. listopadu 1972, je krásný podzimní den. Petr s bratrem Alešem odjíždějí na letiště. Petr se „vyzbíjí“ taškou plnou různého železného náradí. Musí přece vyzkoušet funkci detektorů. Alešovi však vloží do kapsy jen jedny kleště.

Jsou velké asi jako pistole, poznamenaná. — Uvidíme, jestli na to při prohlídce přijdou.

Když procházejí kontrolou, je sice Petrovi odebrána taška, Aleš však projde zcela hladce. Že by došlo k chybě? Zrovna v té době se jako úplná novinka zřizují na našich civilních dopravních letištích oddělení letištní kontroly, práce s přístroji se teprve zabíhá, získávají se první zkušenosti a tak se třeba stalo, že se někde objevila mezera... Nebo to třeba bylo úplně jinak a o dotyčných kleštích se velmi dobře vědělo? Nechme však i tuhle starost docela jiným hlavám a raději si všimněme, že tehdy, při cestě k letadlu, řekne Petr Alešovi:

— Vidiš, že tam nejsou detektory ...

Během letu má Aleš sledovat, co se děje na palubě letounu, zvláště jaký je pohyb posádky, má vést časovou kalkulaci těchto pohybů a sdělovat údaje bratrovi. Během letu se však patrně Aleš zalekne a neřídí se Petrovými pokyny. Po přistání je má v Karlových Varech očekávat Alan Velek s vozem, aby je odvezl do Prahy, ale tam nikoho nenajdou. Jedou tedy autobusem.

Během jízdy Petr Alešovi sdělí, že se 27. listopadu sejdou, ještě se poradí s Velkem a potom tak do deseti dnů „pojedou na ostro“.

Aleš však na tuto schůzku nepřijde a ani zbraně, které také svého času Petrovi přislíbil, už neshání. Odjede na Šumavu a nechce mít s touto akcí už nic společného.

Petr pozná, že tady nepochodil. S kým vlastně tedy může počítat? Jedině s Velkem. Ten je pro něho už jasný případ. Alan přece už od sedmdesátého roku uvažuje o útěku na Západ. Jistě, pak pozná svou nynější manželku a od svého úmyslu upustí. Když ho však seznámí Havelka se svým plánem, nejen že není proti, ale stává se jeho pravou rukou. Dokonce se mu pochlubí, že má doma pistoli značky Parabellum. Jít však do únosu jen s Velkem, to se „králi gangsterů“ (tak nabývají Havelku jeho vyznavači) zdá být příliš riskantní.

Proto se urychleně rozhlíží kolem sebe a hledá další kandidáty. Váží, zvažuje, zkouší, sonduje — a brzy se kruh jeho zájmu uzavírá kolem závozníka Václava Dražného. Už o něm také leccos ví, a proto zaklepá u jeho dveří. Dražný mu otevře. Proč také ne? Často mluví o Západu jako o „dolu na prachy“, kam ovšem on nemůže, protože mu úřady neustále předhazují, že byl několikrát trestán, a takové lidi prý nelze pustit do zahraničí.

Proč tihle chtějí na Západ? Vydělávají si kolem dvou a půl tisíce korun, což jim patrně není dost. Jistě, někteří z nich musí platit výživné na své nemanželské děti (Dražný a Velek) nebo je čeká vězení za předcházející trestnou činnost (Havelka), mají tedy „pádný“ důvod.

A Řeřicha? Prvního prosince dopoledne, když dostane, v práci úkol odvézt suť na skládku do Chaber, chytne se drápkem... Jen rozjede nákladňák, stopnou ho Havelka s Velkem, aby je kousek svezl. Pak mu Alan řekne, že pojedou k němu do bytu. Řeřicha se ani neptá proč — a jede.

Pak se Velek vrátí a v kabině mu ukáže pistoli.

— Hele, z těch Chaber nic nebude, poplácá ho po zádech Havelka, fůru vyložíš v Jinonicích ... Tuhle pistolku tam vyzkoušíme!

To už se mezi řečí dovídá Řeřicha víc:

— A to byste ten únos zmákli úplně sami? vykulí pojednou oči.

— I s tebou, Ládíku, i s tebou...

Řeřicha šlápne prudce na plyn a Petr s Alanem se rozchechtají.

Pahýly osamělých stromů trčí v mlze, rtuť teploměru sahá po nule. První prosincový den tiše a ve spěchu stahuje svou roletu nad skládkou v

Jihozápadním cípu Prahy — v Jinonicích, a jazyk pološera olizuje rozvalené haldy zeminy a smetl. Třesknou dvě rány — pistole značky Parabellum je perfektní...

V pátek 19. ledna 1973 končí v Praze ve zcela zaplněné jednací síni Městského soudu, v níž jsou přítomní i zahraniční novináři, veřejné líčení proti pachatelům, kteří se v prosinci minulého roku chystali unést do NSR čs. letadlo Il-14? Po dvoudenním jednání zváží trestní senát všechny okolnosti, mající vztah k trestné činnosti pachatelů, posoudí nebezpečnost jejich jednání a vynese tento rozsudek:

Petr Havelka, který skupinu organizoval a vedl všechny přípravy k únosu, byl uznán vinným pro trestné činy přípravy k ilegálnímu opuštění republiky, zavlčení do ciziny a loupeže, a byl odsouzen k nepodmíněnému odnětí svobody na devět let. Bude zařazen do II. nápravné výchovné skupiny.

Alan Velek, který byl při přípravě únosu Havelkovou „pravou rukou“ a o němž Havelka před soudem vypovídal, že chtěl stejně jako on zabezpečit plán únosu se střelnou zbraní v ruce, byl odsouzen na sedm a půl roku.

Václav Dražný, jehož spoluvina spočívala v ochotě napomáhat k závažnému trestnému činu tím, že by v letadle „dával pozor“ na další cestující, aby nemohli zabránit Petru Havelkovi v násilí proti posádce letadla, byl odsouzen k odnětí svobody na šest let.

Ladislav Řeřicha byl sice svými charakterovými i pracovními vlastnostmi odlišný od svých kumpánů, avšak neučinil nic pro to, aby jejich činu zabránil. Naopak schvaloval počínání party a sám na sebe vzal stejné úkoly jako Dražný. Soud proto pečlivě zvážil jeho vinu a vyřkl rozsudek odnětí svobody na čtyři roky.

Aleš Havelka se při přípravě únosu letadla zúčastnil „zkušebního“ letu Praha Karlovy Vary. Protože byl v podmíněném trestu, vyměřil mu soud nepodmíněný trest odnětí svobody na 18 měsíců.

Jsou to tvrdé tresty. Spravedlivé tresty. Vždyť letecké únosy, tato rakovina vzdušných dálnic, rozhořčují nejen naše občany, ale veřejnost celého světa. Stávka pilotů, jež se po Mičicově pohřbu rozhořela v mnoha zemích, byla protestem proti zločinům vzdušného pirátství a také proti tehdejšímu postoji úřadů Německé spolkové republiky, které nevydaly

vraha L. Adamicu Československu. Stala se naléhavou výzvou, aby se s veškerou rozhodností zabezpečila jistota ve vzdušném prostoru, jistota pro cestující i pro létající personál.

Zákonodárné orgány SSSR vydaly četné dokumenty, v nichž zakotvily opatření, které čelí leteckým únosům. Rovněž v USA se obě komory amerického Kongresu zabývaly prevencí proti leteckým pirátstvím. Dokonce se uvažovalo o návrhu, který by za únos letadla stanovil v USA trest smrti. Mezinárodní organizace civilního letectví připravila dokument, v němž je mj. stanovena možnost přerušit leteckou dopravu s těmi zeměmi, které by narušovaly její bezpečnost.

V Československu vstoupily začátkem července 1973 v platnost novely trestního zákona a trestního řádu, jež co nejdůrazněji postihují zvláště nebezpečné protispolečenské činy. Patří k nim pochopitelně i letecké pirátství, zcela nový jev, který se podstatněji rozšířil v šedesátých letech. Naši zákonodárci vložili do oddílu trestního zákona tři zcela nové paragrafy.

§ 180 a se stanoví: „Kdo na palubě vzdušného dopravního prostředku v úmyslu získat nebo vykonávat kontrolu nad takovým prostředkem a) užije proti jinému násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí b) vyhrožuje jinému usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu, nebo c) zneužije bezbrannosti jiného, bude potrestán odnětím svobody na osm až p a t n á c t let nebo propadnutím majetku“.

Pokud bude takovým činem způsobena smrt, může být pachatel potrestán odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo trestem smrti.

V dalším z nově zavedených paragrafů se stanoví, že ten, kdo sdělí nepravdivou informaci, která může ohrozit bezpečnost nebo provoz vzdušného dopravního prostředku, bude potrestán odnětím svobody až na t ř i léta.

A konečně se v § 180 c zavádí skutková podstata zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny. Tohoto trestního činu se dopustí pachatel, který se takového prostředku zmocní nebo neoprávněně užije svěřeného prostředku. Trest odnětí svobody je stanoven v rozpětí od tří do deseti let. Pokud pachatel uvedeným činem způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti.

V souladu s mezinárodními závazky Československa bylo do § 26 Zákona o Sboru národní bezpečnosti, jenž nabyl účinnosti dnem 1. července 1974, zapracováno ustanovení, které na základě tragických zkušeností a v

potřebné míře vytváří předpoklady k tomu, aby byl chráněn letecký provoz až po oprávnění provést osobní prohlídku cestujících, prohlídku zavazadel a prohlídku leteckého dopravního prostředku. Při posuzování právních důsledků těchto opatření je si nutné uvědomit, že nejde o opatření trestně právní. Provedení takovéto osobní prohlídky či prohlídky zavazadel nemá tedy procesní důsledky zahájeného trestního řízení, jak je tomu u osobní prohlídky prováděné podle trestního řádu.

§ 26

Zajišťování ochrany leteckého provozu.

Za účelem zjištění, zda cestující nepřepravuje zbraň, popřípadě jiný předmět, pro který jsou československým provozovatelem letecké dopravy stanoveny zvláštní podmínky letecké dopravy nebo který je z letecké dopravy vyloučen, jsou příslušníci Sboru národní bezpečnosti při zajišťování ochrany leteckého provozu oprávněni vykonat osobní prohlídku, prohlídku zavazadel, jakož i prohlídku letadla.

V souvislosti se vzdušným pirátstvím jsem už vícekrát slyšel poněkud naivní výrok, že prý letecké únosy byly u nás spíš módní vlnou několika výtržníků, že šlo spíš o výjimku potvrzující pravidlo a ne o dlouhodobě připravovaný program banditů.

Někteří mne přesvědčovali o tom, že svým psaním vnesu do vědomí řadových pasažérů obavy ba dokonce strach, což by mohlo vzbudit jejich nedůvěru k cestování letadlem vůbec.

Další, a těch bylo snad nejvíc, mi nejdříve s velmi záhadným výrazem ve tváři, ale o to zaujatěji, vyložili své laické postřehy o všemohoucnosti detektorů, aby pak nad leteckými únosy zcela mávli rukou: únosy zkrátka u nás nejsou, už nikdy nebudou — a tečka ...

Byli to všechno poctiví lidé od ponků i od kancelářských stolů, nepodceňoval jsem ani nepřehlížel jejich leckdy svérázné názory a mnohdy paušalizující tvrzení, ale ani zdaleka jsem za leteckými únosy nedělal tak rezolutní tečku. A to vůbec ne proto, že bych si snad nepřál to, co oni. Věděl jsem však a vím, že můžeme docela lehce zavřít desky s archivním

materiálem o leteckých únosech, ale zavřít oči nad těmito temnými činy stále ještě nemůžeme a nesmíme.

Píšu zcela záměrně v množném čísle — jsem si totiž dobře vědom, že všichni budeme stále častěji usedat do letadel, abychom si těmito nejmodernějšími dopravními prostředky zkracovali své cesty a poutěmi po vzdušných trasách získávali drahocenný čas. Píšu v množném čísle, i když je mi známo, s jakou důsledností a na jak opravdu světové úrovni se na našich dopravních letištích v poslední době rozvinula důmyslná soustava kontrolních a bezpečnostních opatření. Ovšem, že zaměřených proti těm hazardérům, jež by snad někdy napadla myšlenka na letecký únos a oni by se přece jen pokusili provést svůj šíleně bezohledný úmysl, pro jehož praktické uskutečnění nemají u nás šanci.

Nemají-li však šanci, to ještě vůbec neznamená, že se možní potencionální únoscí — mimochodem příslušné kartotéky o nich nemlčí — časem nepokusí jít na hazard. Svědčí o tom už několik případů v poslední době, kdy včasným a rozhodným zásahem Bezpečnosti a důmyslné techniky v jejích rukou došlo k odhalení podrobně připravovaných leteckých únosů.

Lidé na ruzyňském letišti mi leccos řekli o své odpovědné a někdy i riskantní práci. Mám na mysli pracovníky oddělení letištní kontroly, která byla koncem dvaasedmdesátého roku zřízena na všech civilních dopravních letištích v republice. Mám na mysli obětavé lidi, na jejichž odborné a někdy i fyzické zdatnosti záleží, že na plochu ruzyňského i dalších letišť, která jsou vlastně státní hranicí, neprojde nikdo, jenž by pronášel něco, čím by mohl ohrozit bezpečnost posádky letounu nebo cestujících.

A jestliže těžiště prevence před leteckými únosy, jak jsme několikrát zdůraznili, spočívá především v důsledných opatřeních ještě na zemi, jsou právě oddělení letištní kontroly posledním a tedy i hlavním článkem této prevence. Proto vedle znalostí množství předpisů, nařízení a běžné bezpečnostní problematiky patří k odborným kvalitám pracovníků těchto důležitých oddělení nezvratně i neustále pěstovaný postřeh, schopnost rychle odhadnout člověka z výrazu jeho tváře, podle volby oblečení, způsobu řeči i gestikulace, vybroušený cit pro okamžité komplexní posouzení dané situace a rozhodná, pohotová a přesná koncovka v jednání.

Najít lidi s takovými vlastnostmi a přivést je výcvikem na vysokou úroveň nebyla hračka. I když členové letištní kontroly se už od počátku snažili pracovat co nejlépe, přece jen bylo na jejich činnosti patrné, že

začínali a že vlastně nemohli navazovat na žádné předchozí zkušenosti. Navíc někteří cestující nepřijímali hned nová opatření se zvláštní ochotou. Zvláště tzv. „cestáci“ — ti co už dlouhé roky a často používají leteckých spojů — si někdy zareptali, že je prohlídky zdržují, a proč je vůbec „rentgenují“, když je už dobře znají a mohou jim tedy věřit.

Ovšem jak časem rychle vzrůstaly zkušenosti a zaváděla co nejnovější technika, činnost letištních kontrol získala autoritu. Většina cestujících pochopila význam a nepostradatelnost tohoto opatření a podrobuje se nezbytnému procesu kontroly bez jakýchkoli připomínek. I když má kontrola vcelku rychlý spád, není tato rychlost na újmu důslednosti. Při tom se maximálně dbá, aby byla respektována důstojnost člověka. Nejednen zástupce leteckých společností kapitalistických zemí se sídlem v objektu ruzyňského letiště se velice pochvalně vyjádřil o práci našich letištních kontrol, s uznáním hovořil o jejich citlivém přístupu k cestujícím i o tom, že například u nás neexistuje demonstrativní vysypávání kufrů, přehrabávání v zavazadlech a podobné netaktnosti.

Pracovníky z oddělení letištní kontroly velmi těší především postoj našich cestujících, jimž je už patrně docela jasné, že všechna ta opatření, včetně nasazení moderních detektorů mají sloužit a také slouží především jejich zájmu — tedy klidnému cestování bez obav ze stressových situací. Naši občané vědí, že jde o předcházení oněm smutným dramatům, která na palubě letounů rozpoutávalo gangsterské řádění vzdušných pirátů.

Ten, kdo by snad chtěl ještě dnes vstoupit do letounu vybaven „instrumenty“, které nemají s leteckou dopravou nic společného, či dokonce obtěžkán vražednými zbraněmi, je předem bez šance. Detektory nejvyšší světové úrovně jsou totiž nebývalé citlivé a reagují na sebemenší množství kovu. Není nezbytné uvádět všechny podrobnosti jejich „chování“, ale pro názornost možno sdělit, že znatelně reagují i na pouhou hliníkovou fólii, jejich pískotu nezamezí ani jakákoli izolační hmota. Dnes jsou zkušenosti a poznatky lidí z letištních kontrol opravdu bohaté. Vyskytne-li se podezřelý pasažér či sporný případ, je k dispozici velmi jemný přístroj, který při zvláštní individuální prohlídce neomylně poví pravdu. A to i tehdy, kdyby měl dotyčný „cestující“ na skladě seberafinovanější úskok.

Viděl jsem technickou „výbavičku“ oddělení naší letištní kontroly v akci a doporučuji všem těm, kteří by chtěli jít hazardérskou cestou Adamiců,

Havelků a dalších nejmenovaných, aby se bez odkladů rozloučili s nekalými myšlenkami.

I když jsou tato a podobná upozornění velmi naléhavá a varující, vůbec se nedomnívám, že by veškerá starost o prevenci proti pirátským únosům měla spočívat výhradně na bedrech letištních kontrol. Letiště je sice tím posledním kontrolním článkem, který má všechny možnosti a prostředky zamezit ještě před startem letounu praktickému prosazení jakýchkoli gangsterských úmyslů, ale půda pro opravdu důsledné předcházení trestným činům na palubách našich letounů je daleko, ještě daleko před letištní plochou, mimo letištní haly a odbavovací pracoviště.

Naše dva uveřejněné případy dokonaného Adamicova a připravovaného Havelkova vzdušného únosu jasně prokázaly, že prostor pro hlubokou a všestrannou prevenci začíná už v celé soustavě výchovy potencionálních pachatelů — v rodině, ve škole i v závodě — že se předpoklady pro jejich budoucí trestné činy formují vlastně už v prostředí, v němž vyrůstají, ve slovech a činech lidí, s nimiž se stýkají, že utváření vědomí budoucích delikventů je závislé na postojích veřejnosti, která by měla sehrát neocenitelnou úlohu v celém řetězu preventivních opatření proti nim.

Zcela úmyslně říkám měla — protože povinnosti, jež má sama k sobě, často ani zdaleka nevyužívá a neplní. Nestačí totiž neutěšené plody společenských nešvarů jen trpně odsuzovat, ale přitom zůstat k předpokladům nepravostí nevšímavým, lhostejným, o smyslu pro včasnou kritiku už ani nemluvě. Právě o těchto nezbytných attributech společenské angažovanosti jsem hodně přemýšlel, když jsem se probíral písemným materiálem vypovídajícím o pachatelích a jejich pomahačích, právě především tyto úvahy mně přivedly k napsání této publikace.

Příčiny jejich činů přece nevyrostly ve vzduchoprázdnu a motivace jejich jednání nevyplynula z chvilkové nepřičetnosti ani nebyla dílem nějaké náhody... Zamýšlím se tedy nad rodinami, v nichž vyrůstali všichni ti mladí, kteří figurovali v obou zveřejněných případech. Přemítám nad funkcí této rodiny, nad její tváří. Já sám své rodiče a bratra nepoznal. Svě postavení jsem však nikdy nedramatizoval, to za mne dělali — často na počkání — spíše dospělí, ale až moc dobře jsem potěžkal ten stav, kdy si malý človíček začne pojednou představovat podobu svého otce, matky či svého bratra, jimž by chtěl leccos naléhavého říci, a nemůže, kdy je hledá, a třeba — když má ovšem trochu štěstí — i najde v dobrých lidech, které čas

od času v životě potká. K těmto lidem přilne, učí se od nich, a nikdy na ně nezapomene ...

V mém případě to byl třeba statný zahradník z někdejšího hradčanského sirotčince, s nímž jsem tam jako kluk sázel mrkve, potom osmahlý klid'as z Moravského Slovácka učitel přírodopisu Zufníček, který mi v libeňské měšťance „U zámku“ tak hezky vyprávěl o motýlech a o lopotě života, později zas dobrý přítel Láďa, jenž rozuměl legraci i smutku, zcela nedávno pak... Ano, jsou lidé a lidé.

A tak si myslím, že je bezesporu chyba, když člověk nepozná opravdu dobrého přítele, nebo staršího člověka, jenž mu je v lecčems podněcujícím vzorem, a že je ještě větší chyba nepozná-li onen citlivý, nepostradatelný svět rodiny, který nelze nikým a ničím plně nahradit, zastoupit.

A těch patnáct únosců, o nichž byla výše řeč, mělo rodiče; i když ani zdaleka o každé této rodině nelze soudit, že byla tak říkajíc spořádaná. Adamica, Kerbl, Velek a mnozí další poznali „slasti“, které dítěti přináší rozvedené manželství, ale třeba taková Heinzová, Černá a někteří další žili tak, že jim, alespoň po hmotné stránce, nic nescházelo. U všech však zaručeně došlo při jejich výchově k přehmatům — ať už to byl nedostatek „rodičovského času“ a nezáměr o to, s kým se jejich děti stýkají, nevšímavost k tomu, kam na několik dnů jezdí, nebo přehnaná, nepodložená důvěra v dceru, syna či nepochopitelná laxnost vstřípit jim základní hodnoty občana naší země, tedy i smysl pro poznání opravdové ceny lidské práce. Takové chyby jsou schopné zdánlivě nepozorovaně nahodit chatrnou stavbu vědomí některých mladých lidí a mohou vcelku lehce zamlžit i jejich sebehodnotnější původní životní směřování.

Nelze beze zbytku rozebírat a vyčerpat všechna ta „okénka“ rodinných prohřešků, ale opět se i v případě únosců zcela nezvratně ukázala tolikrát proklamovaná zkušenost: tam kde je neodpustitelná mezera ve výchově dětí, neprodleně vstoupí do „hájemství“ rodičů bezohledný vliv party se vším co k němu patří, tedy i se smutnou alternativou šikmé plochy.

Bylo mi vždycky smutno při pohledu na známé kluky, kteří měli všechno, co já neměl, a přece někteří byli většími sirotky než já. Je mi vždycky smutno a cítím vzdor i dnes, když zahlédnu pokrytectvím a egoismem přetékané manželství, a děti — ať už cupitající, poněkud vychytralé ratolesti, či mladé otrlé ctižádostivce obého pohlaví — kteří se vyhýbají kloudné práci, neznají hodnotu peněz, a jimž v dušičkách zkameněl zárodek přirozeného citu dříve, než jim tam mohl vůbec vykvést.

Děti takových rodinek pojednou vyrostou, a když se konečně mají stavět na vlastní nohy, překvapený tatínek a maminka se diví, jak že to přišlo, že třeba jejich synáček chladnokrevně stiskl kliku cizího auta nebo byl spolupachatelem leteckého únosu. Jak že to přišlo, že se jejich tolik „milovaná“ dceruška pohybuje mezi flákači a příživníky, že jedna je schopná odcizit otci pistole, ostatní dvě že je propašují do letounu a pak všechny zaslouženě sedí místo v pražské tramvaji na západoněmecké lavici obžalovaných.

Takové rodiče vůbec v tom potoku pozdě prolévaných slz (možná, že někteří spíš zatínali pěsti) sotva napadne, nebo si to stěží přiznají, že za pochybné kroky svých dětí jsou spoluzodpovědní právě svou předchozí výchovou. Možná pak přemýšlejí o tom, že byli příliš zaujatí sami sebou nebo že je otupila bezstarostnost. Třeba rodiče poznali, že jejich dobře míněná slova byla marná a občasné úvahy o budoucnosti těch, ve které před časem s netajenou samozřejmostí doufali, jim jaksi protekly mezi prsty. Třeba to byla lhostejnost či prázdná řemeslnost v přístupu, všední šedivá rutina, která se jako balvan navršila mezi rodiče a děti, a když bylo už „za pět minut dvanáct“, nezvonilo se na poplach, ale mávlo se rukou. A zbyla hluboká vráska, pokrčení ramen, paušální postesek nad nevděčností dětí, nebo dokonce žehráni na zlý osud.

Pochopitelně, že mne v téhle souvislosti nemůže nenapadnout, kolik se toho už napsalo a namluvilo o jednotném působení rodiny, školy, závodu, veřejnosti. Kolik slov padlo na účet důsledné návaznosti výchovy, neustálé součinnosti rodičů, učitelů, instruktorů, mistrů, národních výborů a dalších institucí a jednotlivců.

Jistě, tato usilovná péče všech, kteří se podílejí na výchově mladých lidí, je logická a neoddiskutovatelná, ale přesto je známo, že stále ještě mnoho žáků nedokončuje základní devítiletou i střední školu. Příčiny jsou různé, ale většinou takové konce začínají strachem z poznámky nebo obavami ze špatné známky (lehce by se našel takový otec, který se syna téměř nevšimne, ale za trojku mu dává tři facky), pokračují záškoláctvím a úplným nezájmem až odporem ke škole. Pak je jen otázkou času — „vhodné“ podmínky už byly dány — kdy se z kolektivního lelkování a zabíjení času na ulicích přejde od drobných přestupků k výtržnostem, rvačkám, k malým krádežím, zlodějnám — a pak třeba i k loupežným přepadením.

Nevhodná rodičovská výchova zanechává hluboké stopy i na ctižádosti a touze mladých vyniknout v práci, zvyšovat si svou odbornost, kvalifikaci, osvojovat si vůli a vytrvalost k překonávání překážek. Ne náhodou byli jen dva z těch patnácti pachatelů vyučeni (Trčka — pokrývač, Černá — prodavačka), Dvořák a Heinzová chodili do střední školy a ostatní z učebního poměru předčasně zběhli.

Ovšem tím nechci tvrdit, že by mladí lidé, kteří mají dokončenou střední školu, a třeba s vynikajícími výsledky, byli už tím imunní proti páchání trestných činů. Vzdělání samo nemusí být rozhodující zábranou pro páchání trestných činů. Heinzová byla velmi dobrou studentkou střední ekonomické školy. Než ovšem poznala Hanzlíka. A zrovna tak i Dvořák. Během posledního roku svého do té doby úspěšného studia na SVVŠ spadl do kadlubu party a nakonec zvolil spolupachatelství na leteckém únosu a k maturitě nešel.

Především spoluobčané, lidé, kteří žijí a pracují spolu, blízcí známí mohou, setkají-li se v běžném životě s projevy signalizujícími trestný čin, velmi účinně pomoci na širokém a důležitém poli prevence. Už třeba jen tím, že budou v místě svého bydliště jednat jako lidé nesmiřující se s nezdravými projevy, které narušují vzájemné vztahy. Vždyť třeba u Vochomůrků v Praze 2 probíhaly četné hlučné večírky (rodiče byli v noci zaměstnání a byt byl volný), otevřeným oknem vyřvával do noční ulice magnetofon i výskání rozjařené party a lidé se zmohli při svých odsudcích jen na pohoršené kývání hlavou, v nejlepším případě na pohrůžku, že „to“ ohlásí příslušným místům. V bytě u Hanzlíků v Praze 4 se zase často scházeli hosté (a nejen z ČSSR), aby při podmanivém beatu přicházeli na chuť malé i větší násobilce narkománie. Hanzlíkova matka byla sice doma, ale patrně ani o tomto druhu „zábavy“ ve svém příbytku nevěděla. Adamica si zase doma pěstoval marihuanu, sušil si ji tam a snad ji doma i pokuřoval. Jeho matce to patrně nepřipadalo divné, protože mu k jeho výplatě (svou bídnou pracovní morálkou si mnoho nevydělal) poskytovala solidní kapesné. Dražný Velek i Havelka si často někde rádi přihnuli a pak při pozdně nočním nebo časně ranním návratu domů byla zásluhou jejich „dobré nálady“ vzhůru celá ulice.

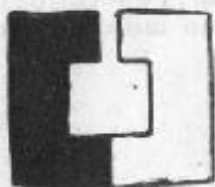
Tak vlastně téměř před očima nejbližšího okolí z neukázněných mladíků rostli výtržníci. Pak se z nich k údivu lidí ze všech těch ulic vyklubali vzdušní piráti a mnozí občané vedli pozdní úvahy: „My to vždycky říkali“ atd.

Lidé by neměli přivírat oči nad nesrovnalostmi, které se dějí nejen v okolí jejich bydliště, ale i na pracovišti.

Nemohu se zbavit názoru, že mnozí spoluzaměstnanci dnes už potrestaných delikventů viděli jejich nízkou pracovní morálku a i z jejich celkových postojů leccos vyčetli. Chápu, že v práci není na všechno čas, ale na to podstatné, právě v zájmu té práce, by se nemělo litovat vynaložených minut ba hodin. Vždyť přece hlouběji poznávat lidi, upevňovat a pěstovat mezi nimi pozitivní vzájemné vztahy, dobrý vztah k práci, vyvozovat preventivní opatření z jejich nesprávného jednání by mělo být pro každého zodpovědného pracovníka povinností.

Veřejnost sice nemůže nikdy nahradit výchovu v rodině, ale měla by a postupem času i bude muset udělat v účinném vlivu na mladé lidi mnohem více než dosud. To ovšem vyžaduje neodkladně se rozloučit s lhostejností a donekonečna nepředpokládat, že taktní, nekompromisní zainteresovanost do případných nesrovnalostí života mladých lidí v daném domě, v dané ulici je starostí někoho jiného.

Autor děkuje pracovníkům Federálního ministerstva vnitra, kteří mu poskytli nejen materiály, ale i cenné rady.

magnet

***74-**

Josef Mladějovský

VRAŽDA V OBLACÍCH

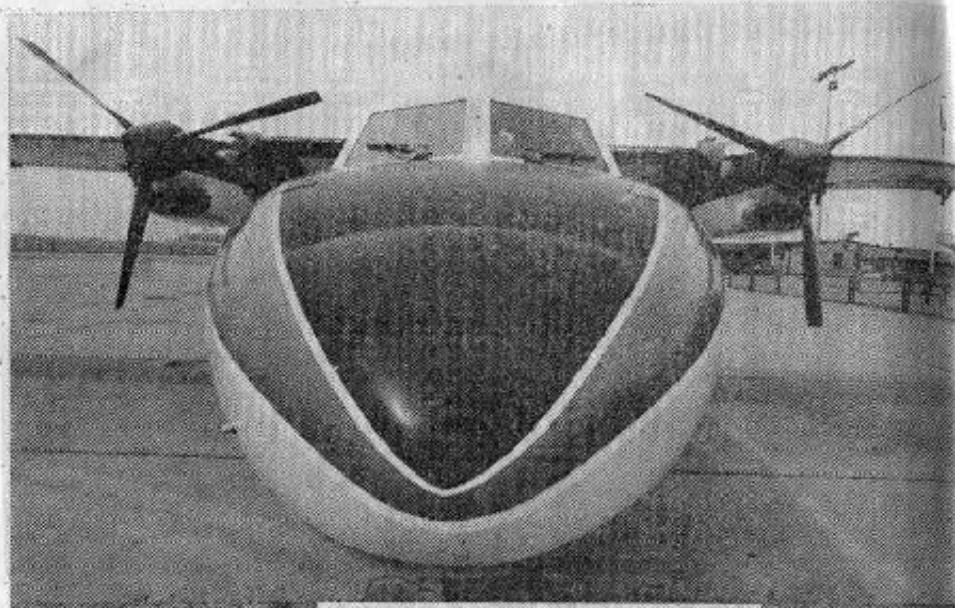
Vydalo vydavatelství Magnet n. p., Praha 1, Vladislavova 26, 23 76 46 jako součást periodické řady Magnet. Šéfredaktor JIM Pražák. Obálka a grafická úprava Miroslav Březina. Fotografie Andrej Šťastný. Adresa redakce: Praha 1, Jungmannova 24. Rozšiřuje Poštovní novinová služba, do jednotek ozbrojených sil Magnet — administrace, Praha 1, Vladislavova 26. Vytiskla tiskárna Naše vojsko, závod 02, Praha. Cena výtisku 8,— Kčs.

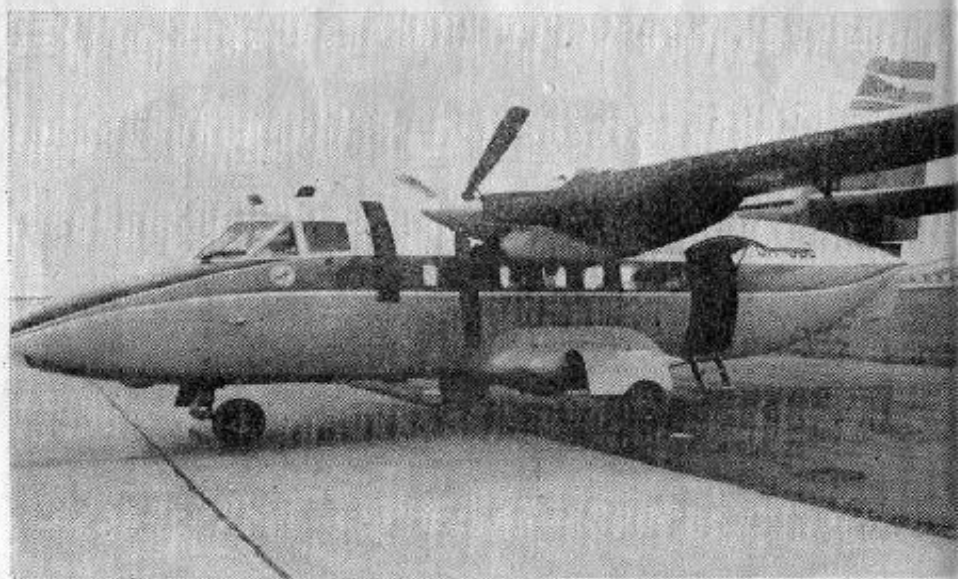
Letiště je křižovatka lidí

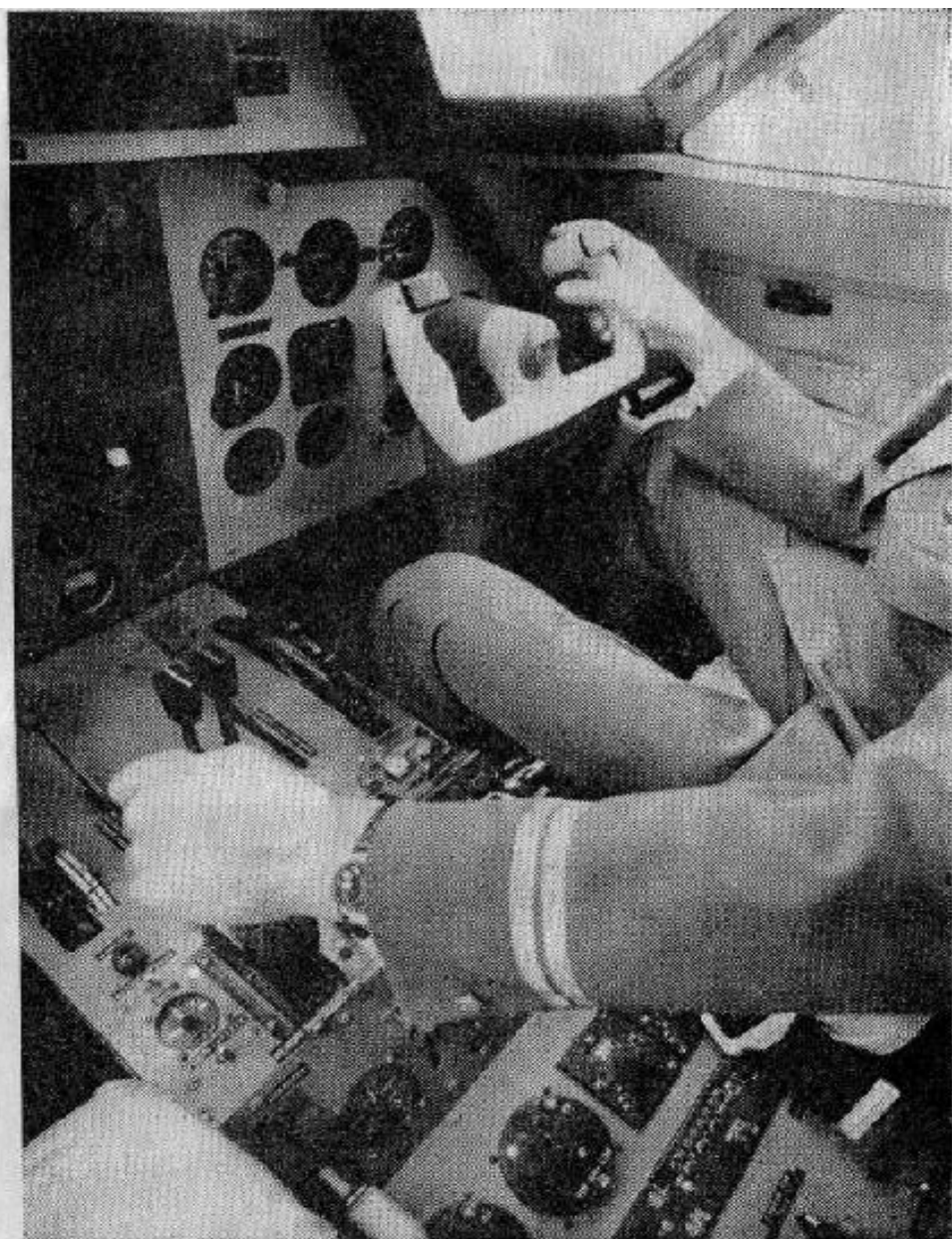
Celní odbavení

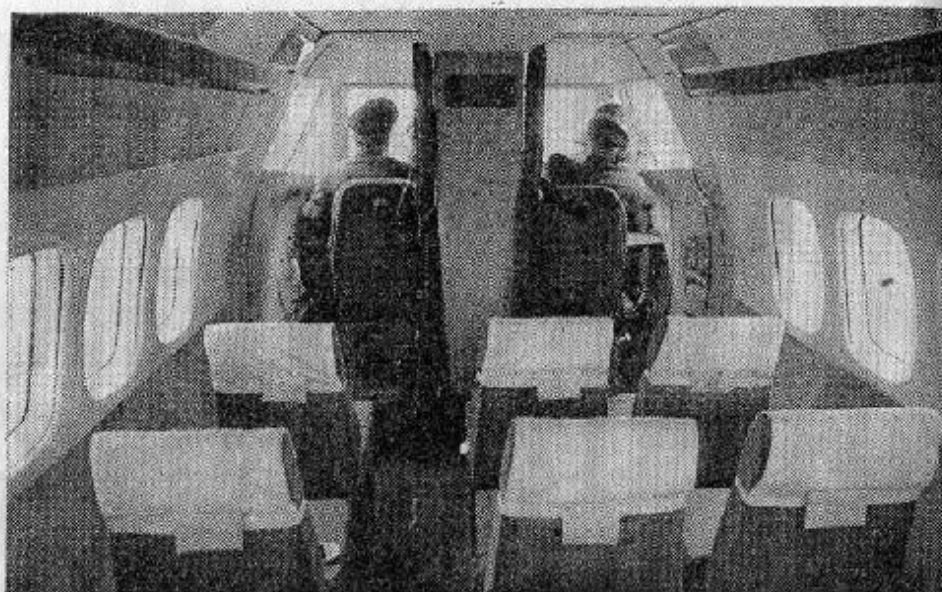

Moderní dopravní letoun Turbolet L 410

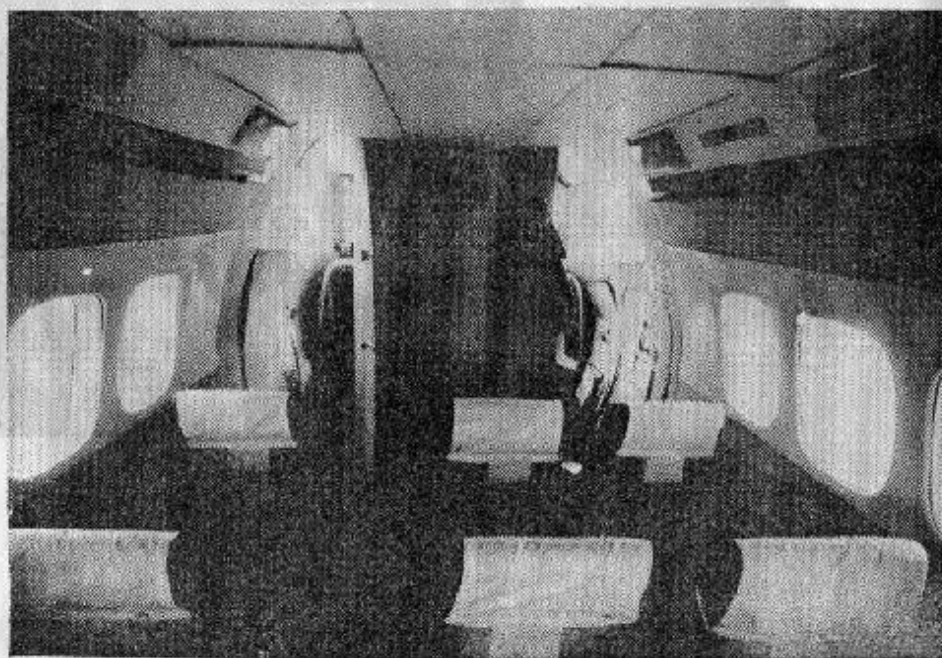

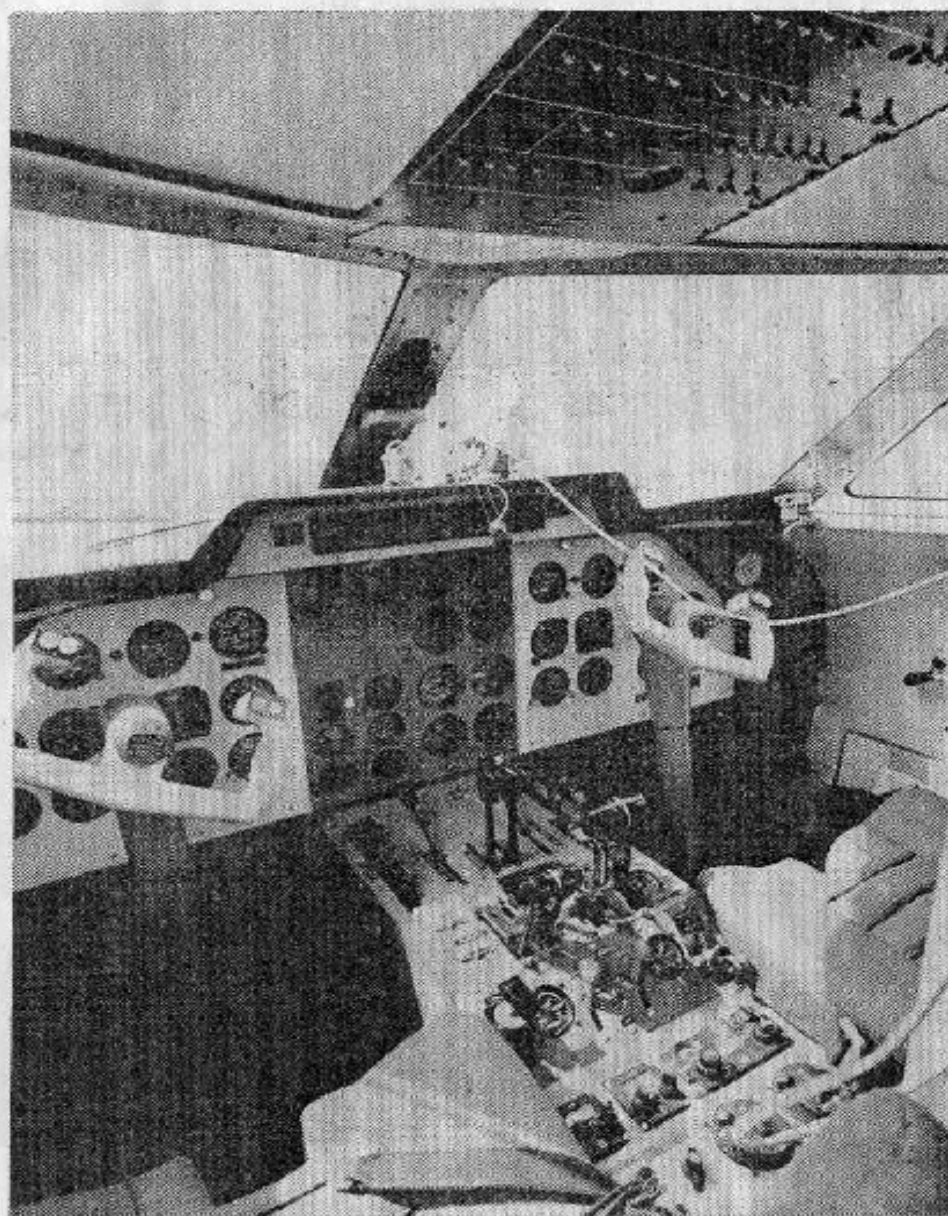
*Ruce druhého pilota Dominika Chrobáka
na řízení letounu L 410*

Pilotní kabina letounu L 410 nebyla až do července 1972 oddělena od prostoru paluby

Pilotní kabina po úpravě – přepážku lze z obou stran pevně uzavřít

Opuštěná scéna dramatu

www.nat.italy.it

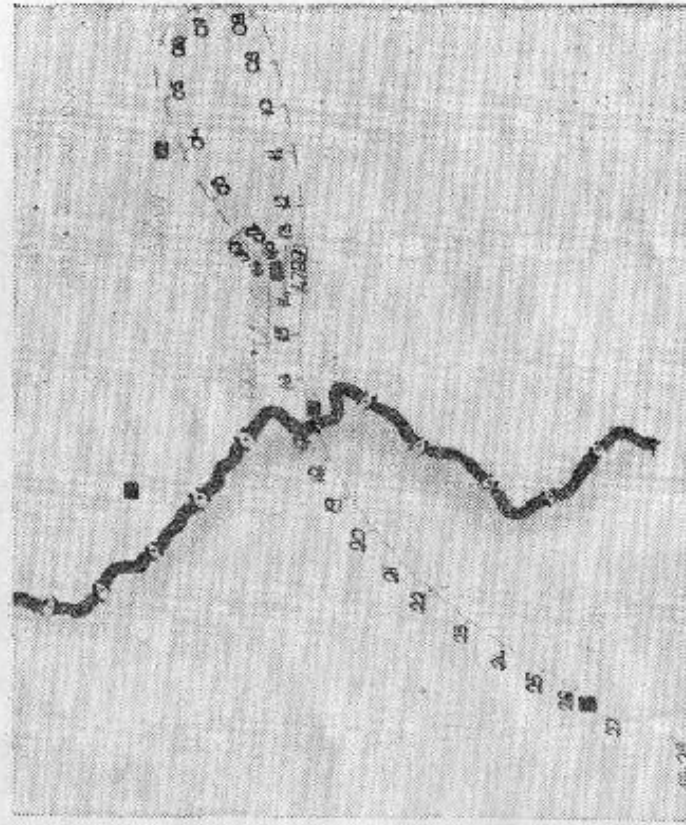
Kapitán Ján Mičica

Mičicův dlouholetý přítel Dominik Chrobák, který za otřesných okolností přistál se strojem Slovairu na letišti Latsch u Weidenu

1 pilot	panel	2 pilot
Klementis		Vochoomůrka
Kerbl		Adamica Setnická
Hrubý		Čemá
Jahn		Dvořák Hanzlik
Trčka		Beran Heinzová
		Smrček

Rozmístění cestujících těsně po startu letounu
 Minuty osudné trasy od startu v Mariánských Lázních až do
 přistání v NSR

Vrah
L. Adamica

Adamicova vyzývavost . . .

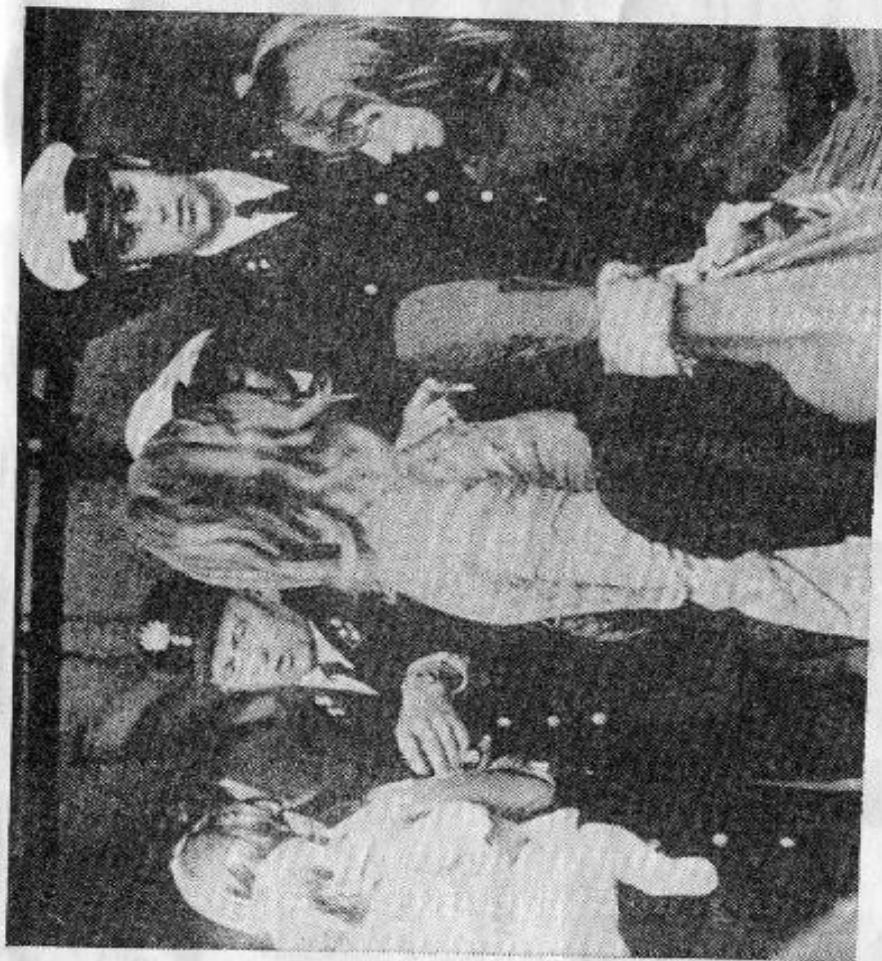

... a zřejmě první úvaha: co teď!?

Tenhle cynismus má jméno Jaromír Krbal

Spolupachatelé únosu bez-
prostředně po přistání na
letišti Latsch

Desetičlenná skupina únosců – první řada zleva: František Hanzlík, Alena Heinzová, Jaromír Korb,
Jiří Vochoomůrka, Olga Setnická

Druhá řada zleva: Jaromír Dvořák, Lubomír Adamica – vůdce bandy a vrah kapitána Jána Mičiči,
Milan Trčka, Alena Černá, Jiří Beran

U waidenského soudu na lavici obžalovaných: Spodní řada zleva: Heinzová, Setnická, Černá, Dvořák, Kerbl. Horní řada zleva: Hanzlík, Trčka, Vochomůrka, Beran

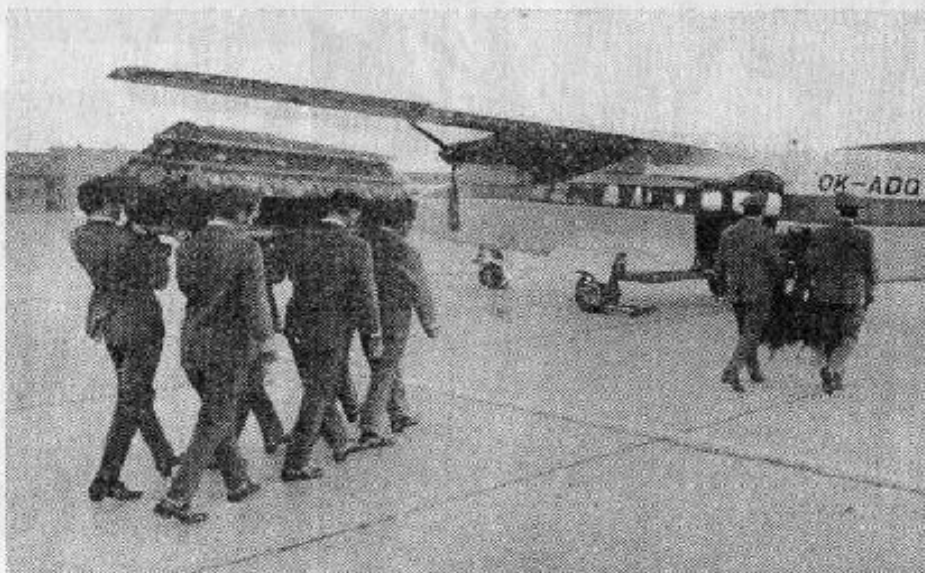

Handwritten signature

Podpis pana vrchního státního návladního Meiera

Rozloučení s mrtvým Jánem Mičicou dne 12. června 1972 na letišti v Praze-Ruzyni

Cena 8 Kčs